

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXII

Ljubljana, maj 1985

št. 5

Ob Dnevu osvoboditve je predsednica skupščine mesta Ljubljana Tina Tomlje izročila najvišje priznanje, ki ga Ljubljana podeljuje svojim občanom oziroma organizacijam za njihove zasluge, predsedniku PO SOZD Mercator - KIT, Miranu Goslarju.

Iz obrazložitve

Miran Goslar ima velike zasluge za poslovni uspeh, uveljavitev in razvoj sestavljene organizacije združenega dela Mercator, saj brez njegove osebne prizadevnosti in vpliva, ki ga je znal uveljaviti v razreševanju problemov, ne bi bilo takšnih uspehov. Z vztrajnostjo pri usklajevanju različnih interesov med delovnimi organizacijami in temeljnimi organizacijami združenega dela iz različnih dejavnosti in regij je uspel ustvariti vzdušje vzajemnosti in zavesti, da so skupni uspehi tudi uspehi posameznih organizacij.

Foto: Andrej Dvoršak

skih zadrugah trmasto vztrajajo pri nabavi blaga izven sistema zaradi »tradicije« in lagodnosti. To je nesprejemljivo in povzroča velike težave našim grosistom.

Večina ni pripravljena na spremembe in čaka le na to, kdaj jim bo kaj »padlo z neba«. Nočejo ali ne znajo ocenjevati vseh pozitivnih in negativnih posledic posamezne odločitve. Prevladuje mentaliteta, da ima za tisto, kar je dobro, zasluge vsak sam, za slabo pa so krivi drugi...

Smešne so razprtije med kmetijskimi zadrugami in trgovino v posameznih občinah, denimo v Litiji, Novem mestu, Trebnjem in Cerknici. Vsak hoče prodajati vse! To ne gre in takega odnosa znotraj sistema ne bomo dopuščali. Kmetijske zadruge in trgovina morajo najti skupen jezik v specializaciji. Isto velja za sodelovanje mlekarke in mesne industrije.

Samoupravna disciplina je veren odraz razmer, ki vladajo med nami. Preštevilni so ozdi, ki se ne odzivajo na skupno dogovorjene akcije. Preprosto ne reagirajo, in tako blokirajo delovanje sistema. To je samouprava, pojmovana na obraten način. Kje je n. pr. logika, da tozdr Komerčni servis KŽK Kranj ne sprejme dolgoročnih razvojnih usmeritev, ker meni, da v njih ni zagotovljena socialna varnost KŽK Kranj, ter da Metličani postavljajo kot pogoj za sprejem dolgoročnega plana to, da vanj vnesemo tudi izgradnjo klavnice oziroma predelovalnega obrata v Metliki.

Drug problem, ki se v mnogočem navezuje na prvega, je egoizem. Takim članicam ni mesta v sistemu, kakršen je naš. Velikost sozda je trenutno že ovira za učinkovito delo, še zlasti, če nastopajo lokalizmi, samozadostnost in tako dalje. Izstop kakega takega ozda iz sistema nam ne bo povzročil težav, če meni, da lažje obstaja sam. To lahko le pripomore k učvrstitvi sistema. Osnovna deviza našega dela mora postati racionalno poslovanje in logika ekonomije. Neracionalnosti si ne moremo privoščiti.

Strnimo vrste

Ne grozim, ampak pozivam k strnitvi vrst; kajti le v slogi je moč. Ne

smemo slediti le kratkoročnim interesom, ampak perspektivam, ki jih ima sistem, kakršen je naš. Nihče ne bo ostal na cedilu, če bo storil vse, kar sozd od njega pričakuje v smislu skupne politike. Le tako bomo bolj prodorni, je zaključil predsednik poslovnega odbora.

V nadaljevanju razprave je podpredsednik za blagovni promet in gostinstvo, Franc Prvišek prisotne podrobno seznanil z odlokom Zveznega izvršnega sveta o obveznem vračanju cen določenih proizvodov na februarjsko raven. Ta odlok zajema vse udeležence, od proizvajalcev do trgovine na drobno.

V zvezi s tem se pojavljata dve vprašanji. Prvo je, kdo naj bi pokrival negativne razlike v ceni za blago, ki ga imajo trgovske organizacije v zalogi, drugo pa je vprašanje zakonito realizirane cene. Po prvih ocenah bomo v sozdu morali znižati cene raznemu blagu za okoli 50 milijonov dinarjev.

Namestnik predsednika poslovnega odbora, Anton Mastnak je pojasnil izhodišča za oblikovanje različnega sklada za pospeševanje izvoza. Kot je pokazala razprava, so predložena izhodišča sicer dobra, vendar pa jih bo treba dopolniti. Zanimiva je bila tudi informacija direktorja sektorja za AOP DS SOZD, Rudija Corna, ki je članom poslovnega sveta na kratko pojasnil vključevanje članic sozda v jugoslovansko agencijo za označevanje artiklov - YANA ter istovrstno evropsko agencijo EAN. Prva članica, ki je pokazala potrebo po tovrstni označitvi, je Mercator-EMBA, verjetno pa ji bodo prav kmalu sledile tudi druge.

Corn je seznanil člane poslovnega sveta tudi s pripravami na računalniško podprt informacijski sistem sozda, ki bo znatno prispeval k večji produktivnosti in optimalizaciji zalog, kar bo vplivalo tudi na končne učinke poslovanja.

Ob koncu razprave, ki je trajala 5 ur, je Miran Goslar prisotne opozoril na sklepe Akcijske konference ZKJ o položaju trgovine in jim priporočil, da z njimi seznanijo svoja okolja ter delegate, ki naj stališča trgovcev prenesejo v skupščinsko razpravo o trgovini. Ta je predvidena za prihodnji mesec.

Po poteh partizanske Ljubljane: Prav prijeten je pogled na kolono tirsto in več ljudi vseh starosti, ki se kot rdeča kača s praporom na čelu vije s Fužin na Golovec. Posebej še, kar so vsi udeleženci pohoda Po poteh partizanske Ljubljane opremljeni z rdečimi klobučki SOZD MERCATOR-KIT.

Kot leta doslej sta tudi letos koordinacijski odbor sindikata SOZD MERCATOR-KIT in KORŠ organizirala skupno udeležbo delavcev in združenih kmetov SOZD na tem, že 29-tem, tradicionalnem pohodu. Mirko Vavpotič. Foto: K. Hvastija

Poslovodni svet sozda

Andrej Dvoršak

Ugodnosti iz članstva v sozdu pogojevati z izpolnjevanjem pravic

»Informacija o poslovnih rezultatih prvega četrtletja ima lahko le informativni značaj,« je poudaril pomočnik direktorja Mercator-Interne banke, mag. France Kastelic, ko je na 3. seji poslovnega sveta sozd spregovoril o finančnih rezultatih, ki smo jih doslej v prvih treh mesecih. Toda s posegom v razpravo predsednika poslovnega odbora sozda Mirana Goslarja o rezultatih v četrtletju, je postala to najtehtnejša točka zadnje seje poslovnega sveta.

Na seji, ki je bila 22. maja, so poleg tega obravnavali še izhodišča za oblikovanje različnega sklada za pospeševanje izvoza, uresničevanje SaS o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in središtev med organizacijami na debelo in organizacijami na drobno v sozdu.

Med desetimi točkami, kolikor jih je imel dnevni red, omenimo še informacijo o organizacijski spremembi v DS SOZD - ukinitev službe za investicijski nadzor, o čemer je spregovoril vodja Delovne skupnosti SOZD, Marko Glažar, predsednik PO SOZD, Miran Goslar je podal kratko informacijo o zaključkih akcijske konference ZKJ o položaju trgovine, vodja Centra za obveščanje, sozda, Jaro Novak je predstavil program seminarja za delegate delavskega sveta sozda, predsednik KORŠ, Mirko Vavpotič pa je povedal, kako potekajo priprave na letošnje mercatoriado.

Položaj je resen

Osrednja točka dnevnega reda je bila prav obravnavanje poslovnih rezultatov sozda, doseženih v prvem četrtletju. V tem času smo ustvarili 1,2 milijarde dinarjev za akumulacijo in 1,9 milijarde dinarjev za reprodukcijo.

Vendar pa uspehe kaj hitro zasenči dejstvo, da je 21 organizacij združenega dela v sozdu poslovalo z izgubo. Skupaj so je »pridelali« kar 252 milijonov dinarjev, ob tem pa je 27 organizacij poslovalo skoraj na robu izgube, tako da niso mogle v poslovnih skladih dati niti enega samega dinarja.

Ko je France Kastelic ocenjeval izgubnarje, je poudaril, da sta izredno kritični le dve organizaciji, da pa so kar 81 odstotkov izgub pridelale kmetijske organizacije. Zavzel se je tudi, da na ravni sozda čimprej opredelimo merila, katerim izgubnarjem bomo pomagali in katere izgube sozd z združenimi sredstvi ne bo pokrival.

V razpravi, ki je sledila, smo slišali precej kritičnih besed, pa zato manj samokritike, kar kaže, da so posamezniki še vse preveč zaverovani vase in svoje sposobnosti, kar ni ravno v skladu s poslovnimi rezultati, ki jih dosegajo. Skupna vsem razpravljalcem je bila ocena, da je položaj izjemno težak in da niso v težavah le tisti, ki so izkazali izgubo, pač pa peste težave celoten sozd. Poudarjeno je bilo, da je kar 35 odstotkov celotne akumulacije ustvarila Mercator-Mednarodna tr-

govina, čeprav število njenih delavcev predstavlja le 8 odstotkov vseh zaposlenih v sozdu.

S tezo, da je položaj kritičen se je strinjal tudi predsednik PO sozda Miran Goslar, ki je poudaril, da se premnogi tega še vedno ne zavedajo in še vedno preveč ozko in zaplotniško gledajo na lastne interese, ne vidijo pa interesov sozda kot celote. Tako kratkoročno gledanje pa jih lahko kaj hitro pripelje v hude škripce.

Opreti se na lastne sile

»Ne smemo se zanašati na to, da je rezultat poslovanja ob četrtletju netipičen in nepomemben,« je dejal Miran Goslar in nadaljeval: »Še nikdar v zgodovini sozda MERCATOR-KIT ni bilo tako črne situacije. Ne le z vidika trenutnega položaja, ampak tudi z vidika perspektiv. Na težave ne smemo gledati le s stališča izgubnarjev, kot so Kmetijsko gospodarstvo Kočevje, Potrošnik Lenart, Trgovina Rakek, ki so v najbolj kritični situaciji. V nič boljšem položaju niso tozdi v Radovljici KŽK Kranj in Mercator-Ljubljanske mlekarne...

Na pomoč državnih organov se ne smemo zanašati, kajti ti veliko govore, a malo naredijo. Odgovornost se prelaga od enega do drugega in na koncu ostane vse le pri besedah. Računati moramo samo na lastne sile. Vseh notranjih rezerv najbrž še nismo izkoristili. To lahko sklepamo glede na rezultate posameznih ozdov, saj so celo med istodrobnimi dejavnostmi ogromne razlike. Vzrok za to najbrž lahko iščemo v kadrih in odnosu do reševanja problemov. Samo v postavki povečanje prihodka lahko opazimo pri povsem sorodnih organizacijah velike razlike - povečanje od 36 do 120 odstotkov. Prav tako so razlike tudi pri obratnih sredstvih. Le del tega je upravičen. MIP Ptuj, Kopitarna Sevnica in še nekateri so zaradi pomanjkanja obratnih sredstev v katastrofalnem položaju. To je osnova za njihov težak položaj, vzrok pa je v vodenju in kadrih.

Nedopustne so tudi velikanske razlike v osebnih dohodkih. Imamo izgubnarje, katerih povprečni osebni dohodki so 40.000 dinarjev, na drugi strani pa solidne ozde z visoko akumulacijo, kjer imajo delavci le 30.000 dinarjev OD (povprečni OD v sozdu je bil ob četrtletju 32.627 din, kar je 72 odstotkov več glede na isto obdobje lani, op. pisca).

Podpirali smo usmeritev za povečanje osebnih dohodkov in tole-

rirali razlike, vendar pa so tudi tu meje. Te meje si sedaj vsak predstavlja po svoje, kar v okviru sistema, kot je naš, ni dopustno. Del ozdov je v težavah tudi zaradi tega, ker so popustili zaradi tega, ker so popustili pritiskom na zvišanje osebnih dohodkov. Ni logično, da so razponi tako veliki - v kmetijstvu med 22 in 47 tisoč dinarji, v storitvah pa od 32 do 73 tisoč dinarjev. To kaže, da vodi vsak svojo politiko in premalo upošteva odnose znotraj sistema. Istočasno je tudi produktivnost zelo različna, kar kaže podatek o ustvarjenem prometu na zaposlenega.

Jasno je, da bo do diferenciacije prihajalo tudi v bodoče, saj se, v zaostrenih pogojih, na slabše stoječe organizacije zgrinjajo vedno nove težave. Kar v polovici ozdov je položaj alarmanten, a kaže, da nekaterih to prav nič ne predrami in mobilizira. To je naš največji problem!

Preveč smo brezbržni

Nekatere članice nimajo več pogojev za obstoj. Bodisi, da je to stvar kadrov ali pa imajo neustrezno organizacijo. Zavedati se morajo, da jim v sedanjih razmerah ne bo nihče pomagal v nedogled. Trgovina, recimo v Lenartu ali pa v Cerknici, bo obstajala še tudi potem, če bosta Potrošnik Lenart ali TOZD Trgovina Rakek propadla.

Vse preveč smo brezbržni, zaverovani sami vase. Nekateri delajo lastne računice ter se malo brigajo za to, kako bo njihovo obnašanje vplivalo na druge članice reproverige. To se je še zlasti pokazalo ob integraciji, ko nismo uspeli rešiti prav nobenega lokalnega problema in vzpostaviti novih povezav. Prevladuje mentaliteta graditve prihodnosti na lastnem dohodku, kar ne prispeva k notranji čvrstosti sozda.

Na žalost moram reči, da je integracija povzročila razrahljanje prej čvrstih sozdovskih vezi. Zato tudi nismo več tako učinkoviti pri delu ter imamo vrsto problemov, ki nas lahko pripeljejo v resne težave. Plastično se to kaže v sodelovanju med članicami sistema in na blagovnih tokovih. V mnogih kmetij-

»Smo odprta organizacija in taki bomo tudi ostali. Tako kot želimo mi sodelovati z drugimi, tako imajo tudi drugi sistem mesto pri nas. Vendar moramo strniti vrste in napraviti premik v naši miselnosti. Če tega nismo sposobni narediti, se moramo resno zamisliti. Vsakdo se mora zavedati, da je izpolnjevanje obveznosti, ki mu jih nalaga sozd, pogoj za uveljavljanje pravic. Samozadostnost in zaverovanost vase ter lokalizem moramo narediti konec,« je poudaril Miran Goslar.

Srebrni znak ZS tudi na novinarja

Ob 1. maju je predsednik Občinskega sveta ZS Ljubljana-Bežigrad, na slovesnosti v Druženem domu Bežigrad, izročil srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije s priznanjem tudi našemu sodelavcu Andreju Dvoršaku. Kot je zapisano v predlogu za dodelitev, je tovariš Dvoršak veliko prispeval k boljšemu informiranju članstva o sindikalni problematiki. S svojimi analitičnimi članki in komentarji, ki jih je objavljajal v Borbi, Zboru občanov in DE, se je aktivno vključeval v razreševanje sindikalne problematike. Priznanje in srebrni znak je dobil na predlog predsedstva Občinskega sveta ZS Bežigrad.

V svoji krajevni skupnosti pa je Andrej Dvoršak dobil ob Dnevu OF Priznanje OF slovenskega naroda. Dobil ga je za svoje vsestransko delovanje v družbenopolitičnih organizacijah in delegaciji krajevne skupnosti.

Cestitamo!

Dobitnika srebrnega znaka MIP

Ob praznovanju delavskega praznika in 40-letnice osvoboditve je bilo podeljenih več priznanj, med temi tudi srebrni znak ZSS najboljšim posameznikom in osnovnim organizacijam zveze sindikatov. Med prejemniki sta tudi delavca naše delovne organizacije (Mercator-Izbira-Panonija Ptuj).

Jožica Vrabi, ki je zaposlena na delih in nalogah knjigovodske opravila – primerjava knjig v FRS delovne organizacije. Je izredno aktivna družbenopolitična delavka.

Izučila se je za prodajalko leta 1963, pozneje končala komercialno šolo. Že kot učenka

je bila aktivna tako v mladinskih vrstah kot na delovnem mestu. Sodelavci so hitro spoznali njene vrline: delavnost, objektivnost in kritičnost v razpravah, ter primeren tovariški odnos do sodelavcev. Zaradi tega so jo evidencialno v organe sindikata. Bila je članica Občinskega odbora sindikata delavcev trgovine Občine Ptuj, dva mandata članica izvršnega odbora sindikata in eno mandatno obdobje celo predsednik. Uspešno je končala tudi Občinsko sindikalno politično šolo, kjer si je pridobila veliko izkušenj ter znanja.

S svojim kvalitetnim delom, delom kakršno naj bo delo vsakega delavca v samoupravnih socialističnih družbi si je prav gotovo zaslužila srebrni znak ZSS.

Jožica, iskrene čestitke!

Aleksander Podkrižnik je poslovodja z dolgoletnim stažem, ki že vrsto let aktivno deluje v organih zveze sindikatov, samoupravnih organih tozd, raznih komisijah, društvih in organizacijah tako v delovni organizaciji kot v kraju kjer prebiva. Dela kot poslovodja

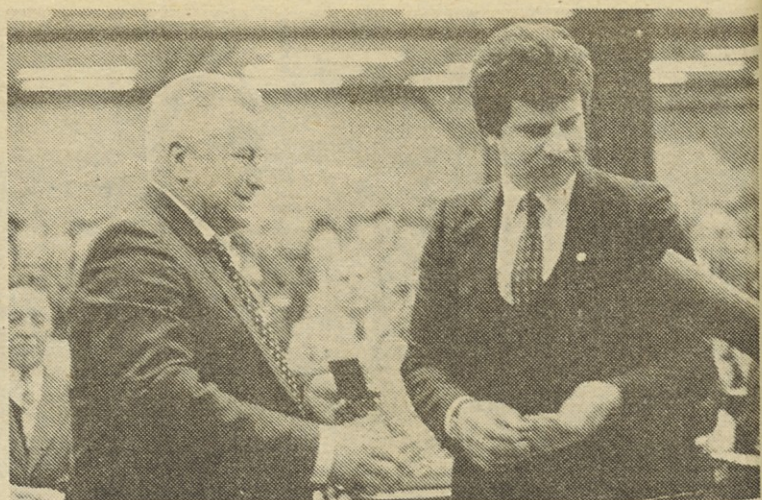
večje samopostrežbe tozd Maloprodaja v sestavi delovne organizacije MIP.

Posebno pozornost posveča delu v sindikatu in je po nekaj letih premora ponovno predsednik osnovne organizacije ZS, član Koordinacijskega odbora sindikata SOZD MERCATOR – KIT ter član sveta za samoupravni in delegatski sistem.

Kot poverjenik sindikalne skupine nenehno spremlja položaj in socialno varnost članov sindikata. Svojo aktivnost kaže tudi v raznih odborih oziroma v izvršilnih organih delavskega sveta.

Za vse to je prejel tudi vrsto priznanj in nagrad med drugim tudi medaljo zaslug za narod. Tudi Sandiju iskrene čestitke!

Kristina Antolič

Srebrni znak sindikatov za mercatorjevce

Občinski svet ZS občine Ljubljana-Bežigrad je letos dodelil srebrni znak sindikata Petru Šaleharju, direktorju sektorja notranje trgovine v delovni organizaciji Mercator-Mednarodna trgovina, za dolgoletno delo v sindikatu ter za krepitev samoupravnih in tovariških odnosov v kolektivu. (Slika zgoraj)

Srebrni znak sindikata je dobil tudi Edvard Kranjc, direktor tozda Marketing Mercator-Ljubljanskih mlekar. Kranjc je dolgoleten aktiven sindikalni delavec, ne le v svojem ozdu, ampak tudi na ravni občine in mesta. (Slika spodaj). Srebrni znak in priznanje je obema izročil Živko Rus, predsednik OS ZS občine Ljubljana-Bežigrad.

Foto: Svetozar Busić

Lažem, lažeš, laže...

Ne vem, zakaj ravno danes razmišljam o tem. Najbrž zato, ker še niso določili nobenega dneva v letu, ko bi ljudje razmišljali o laži. Prvi april je sicer nekaj podobnega, vendar ga vsi jemljemo dokaj neresno. Laž pa je zelo resna zadeva. Lažemo vsi, ob vsakem času, povsod. To je pravzaprav nekaj fenomen in res se mi zdi čudno, da o laganju še niso izdali kakih publikacij, morda celo enciklopedije. Vsaka figa že ima svoj sistem, nešteto nepomembnih stvari že v osnovni šoli razvrščamo po velikosti, moči, trajanju, namembnosti in vrag vedi čem še. Le o laži nič. Pa bi se lahko kdo s tem ukvarjal: kaki psihologi, sociologi, seksologi, zgodovinarji. Vsak bi našel v laži, najbolj razširjenem načinu prebijanja in smooohranitve, kaj za v svoj predal. Včasih je cerkev ne-

kaj razglabljal, pa se je vse skupaj hitro končalo. Laž so uvrstili med glavne grehe, jo prepovedali oz. odsvetovali z zapovedjo – in nič. Tu in tam so si ljudje izmislili kak pregovor na račun laži. Po globokem premisleku sem prišla do zaključka, da tudi ti ne drži.

Zadnjič mi je znanka tarnala, kako osamljena da je, ker se je njen možek moral udeležiti simpozija na Norveškem. No, jaz sem ta istega soproga že naslednji dan slučajno videla v Splitu. Krasno temnooko črnolasko je objemal čez ramena, da sem si zamrmrala v brk: »Pa pravijo, da ima laž kratke noge. Tale ima zelo dolge in lepo oblikovane.«

Pravijo tudi, da je lagati zelo grdo. Tole, kar vidite prilepljeno tu spodaj, sem izrezala za Dan OF iz Dela.

Kongres. Foto: Andrej Dvoršak

Naš delavski razred je lahko ponosen na tisto, kar je ustvaril v 40 letih

Mislite si, da bi pri našem najbolj uglednem dnevniku počeli zelo grde stvari! Vsakega pretipajo do kosti, in že v razpisu, ki poziva k sodelovanju, podarijo, da je moralna neoporečnost ena od najvažnejših lastnosti dela željnih.

Eden od pregovorov pravi: kdor laže, tudi krade. Tudi to je obrnjeno narobe. Za veliko večino tistih, ki že štirideset let kradejo, odkrivamo šele sedaj, da tudi lažejo.

Pa razmišljam, kako bi človek razvrstil laži. Po razsežnosti, re-

cimo. Toda razsežnost je v tesni povezavi z namembnostjo. Če bi tiste najbolj nedolžne imenovali »laži alfa«. Zjutraj, v dvigalu na primer.

»Dober dan želim, kako ste kaj!«

»Hvala, dobro!«

Ves razgovor ena sama laž. Onemu je prav figo mar, kakšen dan bom imela. Še manj je potolažen, ker sem dobro. Jaz tudi približno nisem dobro. Mali je tulil zjutraj, da danes ne bi šel v vrtec, tolažila sem ga toliko ča-

sa, da mi je ura usekala krepke pol ure minusa in jih bom fino slišala od šefa.

Med »alfa laži« bi spadale tudi tiste spontane. Recimo pri zobozdravniku: »Kar sedite, ne bo nič bolelo!« Ali pa na tržnici: »Zdravo, sto let te že nisem videla! Si pa vsak dan mlajša!«

V to kategorijo bi uvrstila še ribiče, lovce in izvoznike. Moj kolega za vrati sosednje pisarne se mi vedno, ko mu posodim bankpost papir, korekturni lak ali kaj takega, česar nikoli nima, zahvali: »Do smrti vas ne bom

pozabil!«

V primeru, da mu takoj ob izhodu ne pade na glavo petdesetkiški lesteneč, bi to zahvalo lahko uvrstili v kategorijo »beta«.

Vremenske napovedi in statistike bi bile lahko neuvrščene. Skratka, z majhnimi lažmi ni problema. Težje je z velikimi, ker ne vemo točno, do kod so laži. V kaki višji obliki so lahko sporazumi, pogodbe ali celo sprednjeročni plani. To pa so že veliki denarji in res ne bi bilo napak, če bi kak učenjak sledil

mojemu namigu. Morda bi celo lahko izdelali priročnik najbolj prikladnih laži v določenih situacijah. Ali pa bi formirali kakšno SIS za analizo in raziskovanje laži. Ne bi bilo napak, če bi ustanovili kar območne skupnosti. Ni se bati, da ne bi imele dela. Pa tudi trditi ne morete, da taka zadeva ne bi bila konstruktivna. Ker: laž na laž – motna situacija. Take situacije druga na drugo pa – ne lažite, da ne veste, kaj pride ven!

Meta Malus
MMT, TOZD CONTAL

Naš sogovornik je bil: Vukadin Nedeljković

Nadaljevanje in sklep

O poslovodskem slogu — v zasebnem življenju

Tovariš Vukadin Nedeljković, v prejšnjih dveh razgovorih smo vas spraševali o slogu poslovnega delavca v »službi«, če se izrazimo po domače. Ker pa je po znanem izreku slog enako človek, najbrž ne moremo pričakovati, da ima nekdo takšen ali drugačen slog v »delovnem razmerju«, da pa bi bil brez vsakršnega sloga v zasebnih razmerjih, doma, med prijatelji... Kakšne imate v tem pogledu izkušnje?

Vodilni delavec opravlja raznovrstna dela in nenehno preskakuje z enega dela na druga dela. Dela tudi s prekinitvami. Sodeluje na sestankih, sprejema stranke, med delom ga zmoti telefon. Vse to povzroča nervozo in občutek pritiska. In prav v tej situaciji se mora samokontrolirati v službi; v popoldanskem času, v družini pa mora poskrbeti za sprostitev in spet delo, vendar domače, družinsko, ki ne utruja. Mene fizično delo ne utruja, oziroma ne utruja me nobeno delo, katerega opravljam z interesom. Splošno je znano, da emocionalno stanje, strah in napetost povzročajo večjo utrujenost kot fizično naprezanje.

Katera pravila ste postavili vi s člani svoje družine v zvezi z vašim delom, zaposlenostjo, funkcijami poleg rednega delovnega časa? Katere stvari so po vašem mnenju in izkušnji prepovedane na relaciji služba — zasebno življenje (družina, prijatelji)?

V družinskem življenju sem upošteval pravilo, ki bi si ga dovolil svetovati drugim: da je neprimerno službeno problematiko obravnavati v družini, med družinskimi člani, še manj pa takrat, kadar je nekdo na obisku... Ne gre tedaj za vprašanje, ali je to prepovedano. Vse tisto, kar se razpošilja delavcem kot gradivo za seje ali se že objavlja v internih in javnih sredstvih za obveščanje, je praktično dano v javnost in je dostopno velikemu številu bralcev izven ozdov v sistemu Mercatorja. Gre največkrat za napadno interpretacijo od strank, članov družine ali druge neza-interesirane osebe, bodisi ne-

namerno ali zlonamerno, in po nepotrebnem lahko pride do neprijetnih odnosov v družini ali s prijatelji, ki so na obisku.

Upošteval sem še eno pravilo (za marsikoga ni dobro in mi ne bo dal prav) in sicer, da se v prostem času gibljem v okoljih, v katerih so delavci iz drugih organizacij. To delam zavoljo tega, da se vsaj za kratek čas »odklopim« od delovne problematike v svoji organizaciji, ki utruja.

Ali nam lahko izdate nekaj pravil, ki ohranijo človeka kljub veliki zaposlenosti tako dolgo aktivnega?

Začel bi z izrekom: »Naše življenje je tisto, kar naše misli kreirajo«. Ne opravljam jutranjih fizičnih vaj, da bi me zbudile iz polspanja, kar mnogi počnejo, ampak govorim sam sebi; opravljam neke, lahko rečem, mentalne vaje in v času, ko se odpravljam na delo, imam v glavi celoten program dnevnega reda. Ta program je vedno pripravljen tako, da vem, kaj moram narediti na delovnem mestu in kaj moram narediti v popoldanskih urah zase, za družino, za prijatelje, ali se udeležiti sestankov družbenopolitičnih organizacij. To bi bilo eno pravilo.

Delo delavca, zlasti tistega, ki ima odgovorno delovno mesto, je združeno z obiski strank, službenimi potovanji, uradnimi kosili, sprejemi, obiski itd. Na žalost je nastalo zgrešeno pravilo, češ da se najbolj izkaže pozornost gostu, prijatelju ali poslovnemu partnerju, če se mu ponudi pijača, obilno kosilo in se celo tekmuje, kdo komu bolje pripravi sprejem. Odnosi

v zasebnem in družabnem življenju res morajo biti korektni, prijateljski, intimni. Imamo veliko načinov, da se to izrazi, vse pa naj bo zmerno, brez pretiranja, vedno v miru in prijetnem razpoloženju. Sem pristaš avtorja naslednjih misli: »Najboljši zdravniki na svetu so »Doktor Hrana«, »Doktor Mir« in »Doktor Veseli Človek«. To je moje drugo pravilo.

V zadovoljstvo mi je, da se pogovarjam z ljudmi. Rad ogovorim človeka, katerega nikoli nisem videl in ga nikoli več ne bom videl. To ne počnem iz radovednosti, da bi izvedel, kdo je ta oseba, ampak iz osebnega prepričanja, da vsak človek vedno in na vsakem mestu nekaj potrebuje, nekaj hoče, nekaj želi. Zadovoljen sem, če človeku pomagam. Zagovarjam neko pravilo, ker želim, da bi postalo pravilo za veliko večino ljudi; to pravilo se glasi: »Stori drugemu, kar želiš, da sam doživiš.«

In ne nazadnje, še eno pravilo: globoko v človekovi naravi je želja, da je spoštovan. Toda v delovnem procesu imam z vidika strokovnosti in odgovornosti »nadrejene« in »podrejene«, — po prejšnji terminologiji — ali, kakor sedaj pravimo, »manj odgovorne« in »bolj odgovorne«. Dogaja se, da je stopnja strokovnosti v obratnem zaporedju kakor zaporedje odgovornosti, kar ima neljube posledice. Tisti, ki občuti te posledice, skuša svoj notranji občutek in neenakost nadomestiti z grobim obnašanjem ali ukazovanjem v zvišanem tonu. Taki so za sodelovanje nezaželeni. Moje pravilo je vedno bilo, priznati drugemu, da več ve, več zmore in več prispeva h kolektivnemu delu; kadar je to res, se je treba znebiti lastnega egoizma in pripomoči, da se sodelavci okrog mene počutijo koristni.

...

Z zaključkom razgovorov z vami odpiramo novo stalno rubriko:

ŠTAFETNI INTERVJU

Zamišljen je tako, da prejšnji sogovornik predlaga prihodnjega in nanj naslovi eno samo, tehtno vprašanje. V redakciji bomo krog vprašanj temu

prilagodili ali pa nič dodali. Samo dvoje omejitev: bodoči sogovornik mora biti (so)delavec ali (so)delavka iz sestava našega sozda in, drugič, vprašanje ne sme biti žaljivo.

Tovariš Nedeljković, prosim, da odprete serijo teh razgovorov. Kdo je prvi predlagani in vaše vprašanje zanj?

Predlagam, da je naslednji na vrsti za intervju tovariš Franc Zdravec MIP Ptuj. Tov. Zdravec je eden od redkih družbenopolitičnih delavcev, ki se je po poteku mandata na politični funkciji vrnil v svojo organizacijo. To je principijelna doslednost, ki jo pri marsikom pogrešamo.

Statistika sozda

Poslovni rezultati SOZD MERCATOR-KIT v prvem trimesečju 1985

Elementi	Januar 1984	Marec 1985	Indeks
1. Celotni prihodek	31.566.046	48.763.089	154
2. Porabljena sredstva	27.894.372	43.694.625	157
3. Dohodek (D)	3.691.674	5.068.464	137
4. Čisti dohodek (ČD)	2.162.268	3.654.018	169
5. Akumulacija	671.123	1.209.245	180
6. Sredstva za reprodukcijo	1.115.654	1.933.812	173
7. Izguba	77.861	286.781	323
8. Obveznosti za zapadle anuitete	758.150	777.194	103
9. Terjatve do kupcev	7.170.870	11.838.391	152
10. Obveznosti do dobaviteljev	5.594.888	8.514.567	152
11. Zaloge	13.533.859	21.734.825	161
12. Krediti za osnovna sredstva	3.367.911	3.810.437	113
13. Dolgoročni krediti za obrat. sredstva	1.532.042	4.306.549	281
14. Kratkoročni krediti za obrat. sred.	9.029.795	12.682.179	140
15. Povprečno štev. zaposlenih po urah	18.605	18.603	100

Kazalci	Januar 1984	Marec 1985	Indeks
1. Dohodek na delavca (din)	197.036	269.442	137
2. Dohodek v primer. s povprečno uporabljenimi posl. sredstvi (%)	6,80	6,29	93
3. Akumulacija v primer. z dohod. (%)	18,18	23,86	131
4. Stopnja akumul. sposobnosti (%)	1,24	1,50	121
5. OD in SSP na delavca (din)	84.018	143.343	171
6. Čisti obrač. OD na delavca (din/mes)	18.992	32.627	172

Pravni nasveti in opozorila

Marta Urbančič — pravna služba DS SOZD

Novosti v dohodkovni zakonodaji

S 1. 1. 1985 je pričel veljati novi Zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka ter o ugotavljanju in razporejanju prihodka. Objavljen je bil v Uradnem listu SFRJ št. 56/84 in prinaša vrsto novosti. To bodo morale podrobneje urediti posamezne temeljne in druge samoupravne organizacije v svojih samoupravnih splošnih aktih.

Med najpomembnejšimi spremembami je obračun materialnih stroškov in amortizacije. Po določilu 18. člena zakona se amortizacija nad predpisanimi stopnjami v novem zakonu o amortizaciji družbenih sredstev (Ur. list SFRJ št. 70/84) ne bo več nadomeščala iz dohodka, temveč v breme celotnega prihodka.

Temeljna organizacija mora s svojim samoupravnim splošnim aktom določiti svoje amortizacijske stopnje, v višini predpisanih ali višje, pač v skladu s svojimi možnostmi in potrebami.

Predpisana je tudi drugačna obravnava stroškov, ki jih nadomeščamo iz celotnega prihodka.

Po novem ločimo:

● **materialne stroške** osnovne

ali druge OZD, ki so neogibno potrebni za delo in proizvodnjo, katere je mogoče šteti v breme zalog in njihovo nadomestitev časovno razmejiti oziroma obračunati v breme obratnih sredstev na podlagi zalog;

● **druge poslovne stroške**, ki jih nadomeščamo iz skupnega prihodka v obdobju, v katerem so nastali in za katere delavci v posameznih tozdi sprejemajo sklepe o njihovi vrsti in višini.

Zakon bolj podrobno kot doslej ureja oziroma določa, kaj se šteje med materialne stroške. Mednje, poleg stroškov proizvodnje, uvršča še druge stroške (npr. za tekoče potrebe strokovnega izobraževanja, stroške investicijskega vzdrževanja, stroške za varstvo pri delu ter varstvo delovnega okolja itd.), kar po-

drobneje urejajo členi od 19 do 24.

Pomembno je tudi, da so po novem iz materialnih stroškov izločeni med druge poslovne stroške vsi stroški, ki so jih imeli delavci pri opravljanju del za tozd (dnevnice za službena potovanja, nadomestila za stroške prevoza, nastanitve, izdatke za reprezentanco in za prehrano delavcev med delom, itd.). **Novost je tudi, da lahko izdatke za prehrano delavcev med delom nadomeščamo iz celotnega prihodka v skladu s samoupravnim splošnim aktom in DD.** Izdatke, ki so večji od zneska, določenega v samoupravnem splošnem aktu, pa nadomeščamo v breme sredstev za skupno porabo oziroma iz osebnih dohodkov delavcev (26. člen zakona).

Zakon dopušča, da se v materialne in druge stroške poslovanja štejejo tudi stroški, ki smo jih doslej pokrivali iz dohodka. To so: obresti za posojila za obratna sredstva, plačila za bančne storitve itd. (Glej 27. člen zakona).

Zelo pomembna je tudi novost, da je OZD dolžna usklajevati vred-

nost surovin in materiala na zalogi in vrednost surovin in materiala, ki jih vsebujejo zaloge nedokončane proizvodnje izdelkov in storitev, polizdelkov iz delov lastne proizvodnje ter gotovih izdelkov, izkazanih v knjigovodstvu, z njihovimi tržnimi cenami (revalorizacija zalog). Tozd mora opraviti revalorizacijo, kadar je tržna cena za 5% višja od cene, izkazane v knjigovodstvu. Novo ovrednotenje je obvezno tudi za drobni inventar in embalažo v zalogi in v uporabi.

Ugotovljeno razliko med vrednostmi zalog, izkazanih v knjigovodstvu, in vrednostmi, ugotovljenimi po njihovih tržnih cenah (učinek revalorizacije), nameni tozd za trajna obratna sredstva in jo vnese v poslovni sklad. Prav tako je obvezno usklajevanje, če tozd ob koncu leta ugotovi, da so zneski v breme obratnih sredstev za zaloge večji od zneskov vrednosti, ki je ugotovljena po povprečnih prodajnih cenah ter proizvodov v zadnjih treh mesecih prodaje. Način ugotavljanja povprečnih prodajnih cen v zadnjih 3 mesecih prodaje, način ugotavljanja cen posameznih vrst zalog, izkazanih v knjigovodstvu, ter način obračunavanja razlik v cenah, bo s podzakonskim aktom predpisal zvezni izvršni svet.

Drugača obravnava posameznih stroškov bo prav gotovo povzročila bistveno drugačen obračun dohodka kot doslej, oz. njegovo zmanjša-

Rad bi, da odgovori na naslednja vprašanja:

1. Kaj je vplivalo, da ste se odločili za družbeno pot funkcije (ambicija, popularnost, prisila ali kaj drugega)?

2. Ali ste spremenili mnenje o tej funkciji potem, ko ste jo začeli opravljati, glede na mnenje, katero ste imeli prej kot delavec v združenem delu?

3. Koliko vam je funkcija, ki ste jo opravljali, pripomogla, da se strokovno izpopolnite za dela in naloge, katere sedaj opravljate v ozdu?

4. Ali je danes vaša popularnost večja od tiste pred odhodom na družbenopolitično funkcijo?

5. Ali bi se odločili za to funkcijo, če bi vam jo danes nudili?

nje, obenem pa drugačno porazdelitev izločanja sredstev za splošne in druge potrebe.

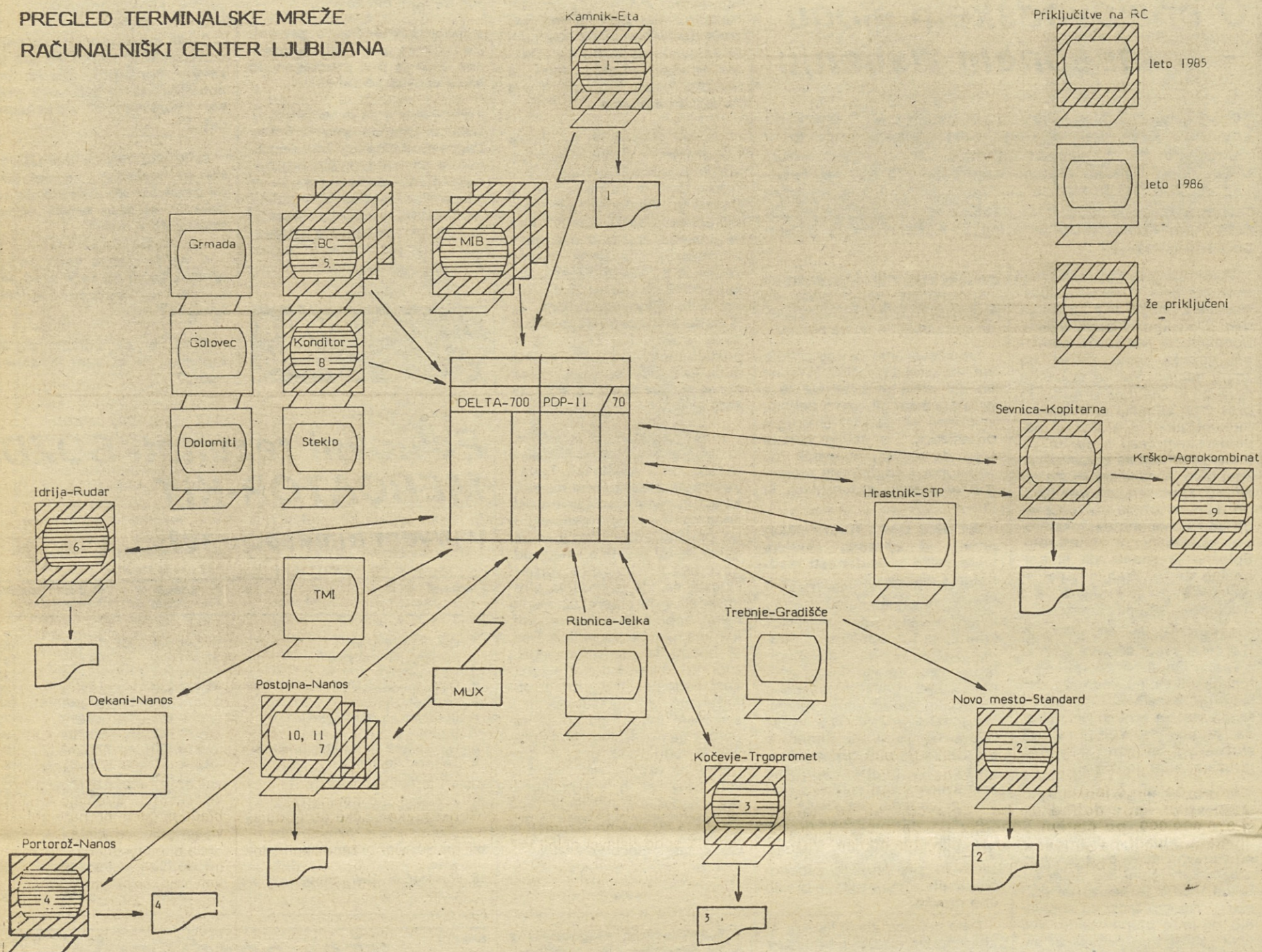
Pomembna pa so še določila čl. 38 — 43 zakona, ki omogočajo, da se v SaS o združenem delu in sredstev vnesejo določeni samoupravni dogovorjeni standardi materialnih stroškov proizvodne OZD nasproti prometnim OZD. Standarde materialnih stroškov ozdi lahko vnesejo tudi na obračun dela delovne skupnosti nasproti uporabnikom — to je njihovih tozdov. Vse to je namreč predpogoj, če hočejo tozdi oz. ozdi vse te obveznosti nadomestiti iz celotnega prihodka kot druge poslovne stroške, ne pa iz dohodka kot doslej. To pa je bil vse-skozi tudi interes prizadetih ozdov.

Vse temeljne in druge organizacije združenega dela iz sestava sozda Mercator-KIT opozarjamo, da posvetijo obravnavanemu zakonu vso pozornost ter da proučijo učinke spremenjenih določb zakona na njihovo poslovanje. Spremembe, ki jih prinaša zakon, bo seveda potrebno vnesti tudi v ustrezne samoupravne splošne akte, kot so: Pravilnik o delovnih razmerjih, Pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD ter za razporejanje čistega dohodka in skupne porabe, Pravilnika o knjigovodstvu; pa še v samoupravne planske in druge akte, ki jih pri svojem poslovanju uporablja organizacija združenega dela.

DS SOZD MERCATOR - KIT - SEKTOR ZA AOP

PREGLED TERMINALSKE MREŽE RAČUNALNIŠKI CENTER LJUBLJANA

Iz računalniških centrov

Vesti iz računalniških centrov

Rudi Corn

Terminalna mreža

V lanskem letu smo pričeli z načrtovanjem terminalske mreže, ki bo omogočila daljinsko obdelavo podatkov na naše uporabnike. Pri odločitvi, katerim uporabnikom dati prednost priključitve, smo upoštevali oddaljenost uporabnika od RC ter velikost in število obdelav.

Prednost terminalske obdelave je predvsem v bolj zanesljivi obdelavi podatkov, saj uporabnik svoje podatke vnaša neposredno v računalnik, po obdelavi pa si jih izpiše na tiskalniku ali na ekranu. Zmanjšajo se tudi stroški porabe računalniškega papirja, nasprotno pa nastanejo stroški telefonskega prenosa, saj je terminal povezan z računalnikom preko navadne ali najete telefonske linije in modemov. (Modem je naprava, ki pretvarja podatke iz oblike, primerne za računalniško obdelavo, v obliko, ki je primerna za prenos po telefonskih linijah in obratno).

Dosedanje izkušnje terminalskih obdelav kažejo, da se de-

lavci zelo hitro priučijo novemu načinu dela, ki ne zahteva dodatnega izobraževanja.

Pri izbiri terminalske opreme smo se odločili za ekranski terminal PAKA-3000, tiskalnik TRS-LTE-181 in modem GH-2083.

V sliki terminalskih povezav so prikazani ozdi, ki so že priključeni na RC, tisti, ki bodo do konca letošnjega leta in predvidene priključitve v letu 1986.

Nove obdelave

- osnovna sredstva za vse TOZD M-Agrokombinat,
- obračun OD — obračun nagajevanja za TOZD Grmada,
- odkup kmetijskih pridelkov — M-Agrokombinat.

Stališča Zveze inženirjev in tehnikov Slovenije

Ing. Lojze Habjan

Zanemarjeni temelji napredka

V aprilu so se sestali na svoji redni 12. skupščini inženirji in tehniki Slovenije, ki v svojih vrstah združujejo okoli 30.000 strokovnjakov. 14. aprila slavijo svoj praznik, to je dan, ko jih je predsednik Tito posebej odlikoval za tehnološki razvoj v naši družbi.

Letošnja skupščina je bila v celoti posvečena dolgoročnemu programu gospodarske stabilizacije. Gospodarske razmere, v katerih se nahajamo, zahtevajo od tehničnih strokovnjakov dodatnih naporov za vključitev lastnega znanja v proizvodnjo, da bi tako dosegli večjo storilnost ter nadaljnji razvoj tehnologije. Žel se v družbi premalo zavedamo, da le tehnika in tehnični razvoj omogočata večji razvoj materialne osnove, ki je temelj napredka. Sedanje stanje je potrebno spremeniti, saj tehnično znanje ni dovolj cenjeno in zato preko 65% tehničnih strokovnjakov ne opravlja svojega poklica, to je v strukturi proizvodnje. V širši družbi prevladujejo družboslovni profili tudi na mestih, ki zahtevajo tehničnega strokovnjaka. Odtod tudi posledica, da imamo pre malo inovacij, da s težavo uvajamo v prakso novejša tehniška dosežke itd.

Žal doseženega znanja ne poglobljamo dovolj, saj smo v nekaterih strokah, kot n. pr. v

kmetijstvu, odpravili strokovne izpite. Nimamo dovolj razvite informatike. Ne izvajamo kadrovske politike po načelu »pravo osebo na pravo mesto«. O teh in podobnih vprašanjih so razpravljali delegati.

Skupščina se je zavzela za to, da dobi Zveza inženirjev in tehnikov, ki vključuje dvajset strokovnih zvez, v družbi mesto, ki ji pripada. Prvi razgovori z republiško konferenco SZDL, republiškimi sindikati in gospodarsko zbornico, so pokazali, da je vrsta možnosti za tvorbo vključitev v neposredno gospodarsko razvojno dogajanje. Zveza inženirjev in tehnikov nedvomno razpolaga z ogromnim znanjem, ki ga je mogoče uporabiti v načrtovanju, recenzijah, postavitvi tehnologij itd. Strokovne skupine, sestavljene ad hoc za reševanje konkretnih problemov v proizvodnji, bi marsikateremu ozdu omogočile večjo učinkovitost, večjo produktivnost in s tem večji finančni uspeh.

To so razlike, ki jih pri nas še

ne izkoriščamo, imamo pa vse možnosti. Znanju v praksi ne posvečamo dovolj pozornosti, saj ne sledimo najnovejšim izsledkom in jih ne prenašamo. Ne informiramo strokovnjakov, da bi se izpopolnili in tako postali še učinkovitejši. Zato je prav, da spoznamo pomanjkljivosti, jih odstranimo in izkoristimo znanje, ki ga imamo za nadaljnji razvoj naše družbe, ki ga omogoča le tehnološki razvoj.

Zahvala za čestitke

Predsednik PO sozda Miran Goslar se zahvaljuje vsem, ki so mu osebno ali pisno čestitali ob podelitvi priznanja Mesta Ljubljane. »Smatram, da se obrazložitev nanaša prav tako na vse sodelavce v ožjem in širšem krogu, ki so pomagali ustvariti to, kar velja kot dosežek in vredno priznanje.«

»Pri nas ne poznamo mrtve sezone« pravi Avgust Rejc, direktor Spectruma (desni) Foto: A. D.

Spectrum — prvi med prvimi

Center za obveščanje

Zaradi dobro izkoriščenih zmogljivosti

Tozd Spectrum Mercator—Tehne sodi med najstarejše steklarske organizacije v Sloveniji. Lani je zasedel po uspešnosti poslovanja 1. mesto v svoji dejavnosti, kakor je objavila Gospodarska zbornica Jugoslavije. Po skupnem prihodku je bil Spectrum s 3.574.000,00 dinarjev na 4. mestu, vendar so bile pred njim na lestvici le organizacije, ki se ukvarjajo s prodajo stekla na veliko. Bil pa je zato prvi po dohodku na delavca, ki je znašal 1.376.000,00, po čistem dohodku na delavca 982.000,00 in akumulaciji na delavca, ki je bila 406.000,00. Zato ni nič čudno, da je bil prvi tudi na lestvici osebnih dohodkov z 32.517 dinarji.

»Ti rezultati so posledica enakomerne zasedenosti zmogljivosti preko vsega leta, saj pri nas za razliko od ostalih steklarskih organizacij ne poznamo mrtve sezone,« pravi Avgust Rejc, direktor tozda Spectrum. »Takrat, ko drugi počivajo in se pripravljajo na novo sezono, običajno je to aprila in maja, mi opremljamo objekte. Letos smo z ogledali opremili Disko Li v Ljubljani, vrednost del je bila 700.000 dinarjev, v disku na Bledu smo vgradili za 2,3 milijona dinarjev ogledal, opremljanje hotela Belvedere v Dubrovniku pa nam bo prineslo 5 milijonov...«

Takšen vzpon Spectruma, ki zadnja tri leta vedno zaseda prva mesta v steklarski dejavnosti Jugoslavije, se je začel pred sedmimi leti, ko se je delovna organizacija iz neustreznih prostorov na Beljaški cesti, ki jih uporablja sicer še danes, preselila v novo zgradbo, bolj družinsko hišo kot steklarsko delavnico, na Celovski cesti. Iste leta so dobili tudi novega direktorja, ki je precej zaostрил delovno disciplino in poskrbel za racionalnejšo izrabo stekla.

Danes je v Spectrumu zaposlenih 40 delavcev, od tega šest v administraciji. Specializirani so za obdelavo ravnega stekla, za kar imajo tudi ustrezne strojne zmogljivosti. Polovico prometa ustvarijo z občani, drugo polovico pa naredijo v pohišveni industriji (Meblo, Hoja, Lesnina, Slovenijales) in z opremo različnih objektov, kjer tesno sodelujejo s tozdom investo v isti DO, t. j. Mercator-Tehni. Opremljali so številne bolnišnice: v Postojni, Novi Gorici, v Kraljevu; Medicinsko fakulteto v Ljubljani ter Hotel Palas v Svetožarevu. V njihovo ožjo

specializacijo sodi tudi izdelava avtomatskih steklenih vrat.

Njihov razvoj je prišel do meje, ko morajo začeti razmišljati o ustrežnejših delovnih prostorih, saj jim sedanji krepko zmanjšujejo storilnost. Kupili so že zemljišče ob Konditorjevi »tovarni slaščic« na Viču, a so ugotovili, da so »premajhni« za gradnjo nove proizvodne dvorane. Našli so drug izhod, skupaj s Kristalom, ki ima ustrezno proizvodno poslopje na Dečkovi ulici, nima pa dovolj kadra in strojne opreme. Kaj hitro so našli skupen jezik in konec aprila so v ostalih zainteresiranih organizacijah izvedli referendum o združitvi, ki je popolnoma

Spectrum je znan po tem, da ima nižje cene kot zasebni steklarji. Tako ti naročajo pri njem ogledala, ki jih nato po znatno višjih cenah prodajajo svojim strankam.

V aprilu so v Spectrumu ustvarili 20 odstotkov realizacije (2,17 milijona dinarjev) s poslovanjem z občani, kar v zaostrenih pogojih gospodarjenja, ko prevladujejo menična plačila, zelo veliko pomeni.

úspel. V Kristalu je bil proti združitvi en sam delavec, v Spectrumu pa štirje. To kaže, da so delavci v obeh kolektivih dojeli prednosti, ki jih bo omogočila združitev.

Značilen podatek, da so imeli delavci Kristala in Spectruma zelo velike razlike v osebnih dohodkih, kar za 13 tisočakov je bilo razlike v lanskoletnem povprečnem dohodku delavcev

ene in druge organizacije, seveda v korist Spectruma. Z združitvijo bodo to razliko odpravili, a ne tako, da bi imeli v Spectrumu manjše, ampak tako, da se bodo povečali osebni dohodki v Kristalu. To bodo dosegli z racionalizacijo poslovanja in povečano produktivnostjo. Tega ne smemo razumeti tako, da bodo delavci delali več, kajti izkoriščenost delovnega časa je bila že doslej v obeh organizacijah izjemno visoka. Gre preprosto za to, da se bodo v Spectrumu otrsli nepotreb-

V dobi računalnikov:

Niti predsedniku zbora ne

Pozanimala se je tajnica predsednika zbora združenega dela republiške skupščine Slovenije po telefonu na tozd Spectrum:

— Prosim, koliko stane Spectrum?

— Žal, ni naprodaj, je odgovoril njegov direktor Avgust Rejc.

nega ročnega prekladanja ter da bodo zato steklarji lahko opravljali druga donosnejša dela, za katera so usposobljeni. Ostanek dohodka nameravajo vlagati v sodobnejšo strojno opremo, kajti le z njo lahko še povečajo učinek.

Nova temeljna organizacija, v kateri bodo delavci obeh prejšnjih med seboj pomešani, glede na svojo strokovnost in specializacijo, bo imela tudi novo ime. Odslej se bo imenovala Mercator-Tehna, TOZD Steklarstvo Spectrum. Predstavljal bo pomembnega partnerja tudi za ostale organizacije s tega področja. Pri delovni organizaciji Kristal iz Maribora se bo znatno povečal odkup repromaterialov, ki jih proizvajajo v nerazvitih občinah. Sicer pa bo Steklarstvo Spectrum imelo precej več finančnih sredstev, kar jim bo omogočilo trajnejše pogoje gospodarjenja, pa tudi bolj smotrno nabavo materiala — prednosti, ki bodo še povečale njihovo konkurenčnost na tržišču.

Predstavljamo

Mercator—Mednarodna trgovina izvaža tudi gobe
Center za obveščanje

Reklamacij ne poznajo

V hudi konkurenci, ki vlada na trgu Zahodne Evrope, ima Mercator—Mednarodna trgovina še vedno trden položaj, kar ji pomaga, da ustvarja letni izvoz tako, kot ga načrtuje. Sloves in ugled si je pridobila s solidnim delom in kvalitetnim izvoznim blagom, kar pomeni, da reklamacij praktično ne poznajo. Izvoziti za 12 milijonov dolarjev sadja, zelenjave in gozdnih sadežev letno ni kar tako, če vemo, da je v Jugoslaviji nič koliko izvoznikov, ki si vsi prizadevajo prodati svoje blago na istih tržiščih, večkrat celo istemu kupcu. Tako si z nepotrebno konkurenco, ne samo zmanjšujemo ceno, ampak si celo zapravljamo ugled v tujini.

»Skoraj tretjino izvoza ustvarimo v Italiji, kamor izvažamo gozdne sadeže ter sadje, zlasti višnje, hruške in jabolka. Razen v Italijo pa izvažamo še v ZRN, Nizozemsko, Francijo in ZDA,« nam je povedal Alojz Leskovšek, direktor sektorja izvoz pri Mercator-Mednarodna trgovina, TOZD Slovenija Sadje, Zunanja trgovina. Vzrok, da med 500 do 600 tonami gozdnih sadežev in 10.000 tonami sadja ter vrtnin praktično nimajo nevalitetnega in pokvarjenega blaga, je predvsem v dobri organizaciji pri odkupu in pripravi blaga. Se največ reklamacij je zaradi slabe embalaže, na kar pa izvoznik žal težko vpliva.

Zanimiv je način pridobivanja blaga za izvoz. M-MT ima več odkupnih mest po vsej državi, razen tega pa ima še 15 odkupnih skladišč od Kanala pri Novi Gorici preko Čačka do Podujeva. Tu se zbira različno blago, ki ga 60 redno zaposlenih delavcev s pomočjo »sezoncev« prebere in pripravi za izvoz. Vse mora potekati hitro in natančno, saj je znano, da se zlasti gozdni sadeži, kot denimo sveže gobe, hitro kvarijo. Vendar pa so delavci Slovenija Sadje kljub temu, da izvažajo s področja cele Jugoslavije, z dobro organizacijo kos tej nalogi.

Četudi je v zbiranju in izvozu gozdnih sadežev še nekaj rezerv, pa menijo strokovnjaki našega izvoznika, da je pomembno tudi sovlaganje v nasade višenj, malin, robid, bezga, jabolk in hrušk, ne le v Sloveniji, ampak tudi v drugih republikah, zlasti v Bosni in Hercegovini ter Srbiji. Tako si M-MT zgotavlja poleg zadostnih količin tudi stalne dobave, da lažje planira izvoz. Trenutno imajo okoli 200 ha višenj, 100 ha črnega ribeza, 20 ha robid, 50 ha malin. Brez teh plantaž bi danes težko uspevali na svetovnem tržišču. Dobro je tudi vedeti, da je vrednost teh sovlaganj v nasade že blizu 400 mili-

jonov dinarjev, kar seveda ni malo.

Zanimivo je, da se v mnogih predelih Jugoslavije (odkupnih centrov M-MT nima le v Črni gorii) DO in posamezniki radi odločajo za prodajo svojih pridelkov in gozdnih sadežev prav nam, kar pomeni, da smo dobri poslovni partnerji, predvsem pa redni plačniki.

Človek bi ob vsem tem pomislil, da M-MT z izvozom sadja in zelenjave ter gozdnih sadežev, ogromno zasluži. Pa ni čisto tako. Transportni stroški v Jugoslaviji so od 8 do 12 odstotkov višji kot v tujini pa tudi embalaža je mnogo dražja. Poseben problem predstavlja pomanjkanje deviznih sredstev, kar povzroča izvozne apetite tudi delovnim organizacijam, ki za izvoz posameznih vrst blaga niso specializirane. Tako s »prevetiko vnemo« kupujejo različno blago in s tem po nepotrebnem višajo odkupne cene.

Da bi bila »zmeda« z izvozom in dohodkom, ki ga z njim ustvarijo, še večja, je možno izvoziti vsak izdelek na več načinov (redni izvoz, maloobmejni izvoz, sejemske kontingenti itd.). Tako ima DO pri istem izdelku v odvisnosti od načina izvoza lahko dobiček ali pa celo izgubo. Stimulacije, katerih plačilo običajno zamuja, za naše izvoznike žal niso dovolj velika spodbuda, ker cene na tujih trgih iz leta v leto padajo, poleg tega pa je vedno težje najti dobrega kupca. Vsemu temu moramo dodati še visoke obresti za obratna sredstva, ki jih mora sektor izvoz plačati za zaloge blaga, ki ga izvažajo ne le v sezoni, ampak skoraj celo leto (zmrznjeno, suho, v slanici, its.).

Kljub vsemu temu pa si v Mercator-Mednarodni trgovini, TOZD Slovenija Sadje-ZT, sektor izvoz, prizadevajo za povečanje izvoza, ker se zavedajo, da je najdražji tisti dolar, ki jim uide iz rok in ki ga torej nimajo, čeprav ga še kako potrebujejo. — A. D.

— Se spomniš teh časov? Takrat sem tu dobil tudi ženo?
— Če dodaš en NE, bo ta propagandni slogan še vedno popularen.

Mercator Turist

naše delo
vaše potovanje

Predstavljamo

Predstavljamo

Stranke privabljajo z nasmehom

Andrej Dvoršak

Mercator Turist prodaja ideje
in znanje

Čprav šteje Mercator Turist, ki deluje v sklopu tozda Slovenija sadje, zunanja trgovina, le 16 ljudi in sodi tako po njihovem številu med majhne turistične agencije, si je zaradi izvirnih idej in prijaznih delavcev že našel prostor pod našim turističnim sncem. Poslovalnica v Ljubljani se je specializirala za takimenovani iniciativni domači turizem, kjer precej pomembno vlogo igrajo tudi razni sindikalni in drugi izleti, ki jih organizirajo za posamezne skupine; njegova beograjska poslovalnica, ki jo puste prostorske težave, pa se uveljavlja z inozemskim turizmom, v zadnjem času tudi z lovni.

»Ker nimamo lastnega vozne- ga parka in mreže hotelov, smo se odločili za precej samosvojo pot. Prodajamo znanje in ideje. Obojega imamo dovolj, temu primerni so tudi rezultati,« nam je dejal Brane Vidmar, direktor sektorja za turizem. Svoje besede je nemudoma podkrepil z dokazi, ki jih je vlekel kar iz torbe. Bili so to prospekti raznih tujih, svetovno znanih turističnih agencij oziroma avtoklubov, ki vsako leto bolj poglobljajo sodelovanje z Mercator Turistom. V prospektu nizozemskega avtokluba ANWB, ki ga tiskajo v nakladi treh milijonov izvodov in v katerem avtoklub ponuja svojim članom karavan turizem, to je način preživljanja dopusta, ki se pri nas še ni uveljavil v organizirani obliki, v tujini pa ima zelo veliko privržencev, je tudi več potovanj, ki jih za tuje goste, na področju Jugoslavije organizira Mercator Turist.

»Zanimanje za naše aranžmaje je bilo izredno. Tako je bil program za turo iz Zagreba preko Jajca, Mostarja, Šibenika, Plitvic do Lipice razprodan v enem dnevu in smo morali na željo kluba ADWB organizirati potovanje kar v dveh terminih. V celo, ki je za tujce sorazmerno nizka, je vključen sprejem gostov na meji, kjer jih pričakujejo naši sodelavci v narodnih nošah, jim razdele propagandne materiale o Jugoslaviji ter vodič, ki jih spremlja na potovanju, ribji piknik, bivanje v kempingih, razni izleti in prireditve. Bencin in hrano si gostje plačujejo sami, se pa skoraj vsi odločijo še za dodatne storitve oziroma programe, ki jim jih ponudijo, saj so k nam prišli zato, da bi kaj videli in kaj doživeli. Torej puste v Jugoslaviji precej več denarja, kot pa je osnovna cena programa. Koliko je odvisno le od prijaznosti vodiča, njegove iznajdljivosti in odnosa vseh Jugoslovancev do tujcev. Žal prav slednje še ni tako, kot bi moralo biti. Še vse premalo smo prijazni do tujega gosta, ne zavedamo se drobnih napak, ki nas niti ne motijo več, a jih turist takoj opazi in se morda prav zaradi teh drobnih nevednosti nikoli več ne vrne k nam,« razpreda misli tovariš Vidmar. Zatrnil je, da imamo klientelo takšno, kot smo jo sami sposobni privabiti, da pa z balkanskim »javašlukom« zanesljivo ne bomo privabili petičnih tujcev, ki ne hodijo na dopust le zaradi morja in sonca.

Drugo področje, ki mu v Mercator Turistu namenljajo posebno pozornost, je takimenovani kulturni turizem, ki se je razvil zlasti v ZDA, od koder so tudi poslovni partnerji naše agencije. Agencija iz New Yorka zbira mlade orkestre iz vse Amerike, ki potem potujejo po svetu in si s koncertiranjem plačajo stro-

ške potovanja. Pri nas njihove koncerte organizira glasbeni producent, ki je zunanji sodelavec Mercator Turista. Ko so dogovorjeni vsi kraji in roki, turistična agencija naredi načrt potovanja.

Prvo takšno turnejo smo organizirali pred dvema letoma. Lani so se zvrstile že štiri, letos pa predvidevamo organizacijo potovanj za devet skupin, kar z drugimi besedami pomeni lepo devizno realizacijo, pravijo v Mercator Turistu, ki si je pri ameriškem partnerju v dveh letih pridobil toliko ugleda, da mu ta zaupa organizacijo celotne evropske turnee, to je od pristanka medkontinentalnega letala v Evropi do vkrcanja v letalo ob odhodu.

A čeprav delo z umetniki ni lahko, naša agencija že razmišlja, da bi v svojo ponudbo vključila tudi organizacijo nekakšnih glasbenih kolonij, ki naj bi bile v starih gradovih. Tujci bi tu poglobljali svoje glasbeno znanje, istočasno pa bi lahko koncertirali v bližnjih turističnih centrih ter tako popestrili njihovo ponudbo. Prvi poskus je bil v Radovljici, kjer Klemen Ramovš vodi kolonije baročne glasbe. Ti umetniki lahko potem koncertirajo na Bledu ali Ljubljani, v Mercator Turistu pa načrtujejo podobne kolonije še v bližini Portoroža in Opatije.

Nič manj zanimiva ni tudi tretja specializacija te majhne turistične agencije – lovni turizem, ki so ga začeli intenzivno uvajati letošnje leto. Svojo ponudbo so že predstavili na sejmu Alpe Adria ter še na nekaterih drugih mednarodnih spomladanskih sejmih v Jugoslaviji. Za razvoj lovnega turizma pa ni pomembna le odlična organizacija lovstva, ki je v Sloveniji na zavirljivi ravni, ampak tudi cene. Te so, žal, pri nas mnogo višje, kot so v Romuniji in Bolgariji, ki lahko ponudita skoraj enak izbor divjadi kot mi. Kaže,

da se bo to počasi le spremenilo, saj se odpirajo mnoga državna lovišča, zlasti v Srbiji, ki bodo morda le konkurenčna s cenami tudi Madžarom in Romunom. Ravno lovci so gostje, ki so za nas še posebej zanimivi, saj so pripravljeni plačati za dragoceno trofejo velike denarje. Vendar pa ni naključje, da se je Mercator Turist odločil za to zvrst turizma. Gre preprosto

»Vedno nove zamisli in znanje nam daje široke možnosti na turističnem trgu,« pravi Brane Vidmar. Foto: A. Dvoršak

za to, da je v sklopu M-Mednarodne trgovine, TOZD Slovenija sadje, zunanja trgovina tudi sektor, ki od lovske družine takoj odkupi meso uplenjene divjadi in ga nato izvozi na konvertibilno tržišče.

Brane Vidmar je še povedal, da se pravkar dogovarjajo z lovci iz ZDA, Avstrije in Italije za organizacijo seminarja o lovu z lokom. To je najčistejši lov, ki nudi lovcu največ športnega užitka in postavlja lovca in divjad v enakovrednejši položaj. V mnogih državah je ta zvrst lova že dobila zeleno luč in upajmo, da jo bo tudi pri nas.

Kakorkoli že, Mercator Turist si išče vedno novih poti, pri čemer skuša biti kolikor mogoče izvirni. Kot pravi Vidmar, bi bilo pri nas za vse agencije dovolj dela, samo specializirati bi se morale ter svoj posel opravljati do kraja strokovno in v redu. Žal pa se srečujejo tudi s takim nesmiselom, da naši hotelirji tujim agencijam prodajajo aranžmaje 15 in več odstotkov ceneje kot domačim, ki prav zaradi tega ne morejo biti konkurenčne s ponudbo jugoslovanskega turizma na tujih tržiščih.

— Lani sem bil za prvi maj na Šmarni gori. Imate letos morda kaj bliže — morda Rožnik?

Postojanka tozda Trgovina M-Rožnika

Stane Jesenovec

Naša okrepčevalnica
na Rakitni

Na glavnini Rakitne, ki po ljudskem pripovedovanju šteje devet vasi in tri hiše, se sekajo ceste, ki pripeljejo potnika sem, iz Ljubljane skozi Preserje, iz Ljubljane skozi Iško vas, pa iz Cerknice in iz Šivc na Blokah. Na 720 do 620 metrov nadmorske višine je naloženo naselje, ki se ponaša s svežim in zdravim gorskim podnebjem, komaj 33 km daleč od Ljubljane.

Kljub temu, da že v II. knjigi Krajevnega leksikona Slovenije navajajo hotenja Rakičanov, ki naj bi jih uresničili tudi s pomočjo »umetnega jezera, ki so ga po zadnji vojni zavezili zaradi razvoja turizma« in »ob umetnem jezeru turistični lokal«, je to izpolnjeno le v eni plasti: obilici počitniških hišic po robovih rakiških gozdov. Drugo, množični turizem za vse, ki bi radi preživeli prijeten dan ob ali na jezeru, pa bo skušala uresničiti nova najemnica okrepčevalnice »Brunarica«, ki je last TOZD Trgovina, Marjetka Susman. TOZD je po združitvi v Mercator – KIT v sestavu organizacije Mercator-Rožnik.

»Doma sem z Rakitne. Osem let sem delala v okrepčevalnici Medex pri zgradbi občinske skupščine Ljubljana Vič-Rudnik. 25. marca sem prevzela v najem Brunarico. Želim delati v

»Upam, da bom kot Rakičanka deležna podpore krajanov ter da se bomo skupaj veselili turistične oživitve naše privlačne vasi,« si želi Marjetka Susman. Foto: Stane Jesenovec

domačem kraju, v tem lepem okolju in z gosti ter popotniki, ki naj bi prihajali tudi v našo krčmico od torka do nedelje.

Dober mesec smo urejali notranjost brunarice in lepšali njeno okolico. Kar precej izboljšav, ki smo jih opravili, bo povečalo dobro počutje vseh, ki se bodo oglasili pri nas,« je vstopila v pogovor Marjetka. Pa ne snuje le ozke gostinske ponudbe, ampak želi, da bi s sodelovanjem krajevnih skupnosti in turističnega društva Rakitna pa z ribiči in lovci oblikovali ob rakiškem jezeru drobno, a kakovostno in za najrazličnejše obiskovalce zadovoljujoče turistično jedrce.

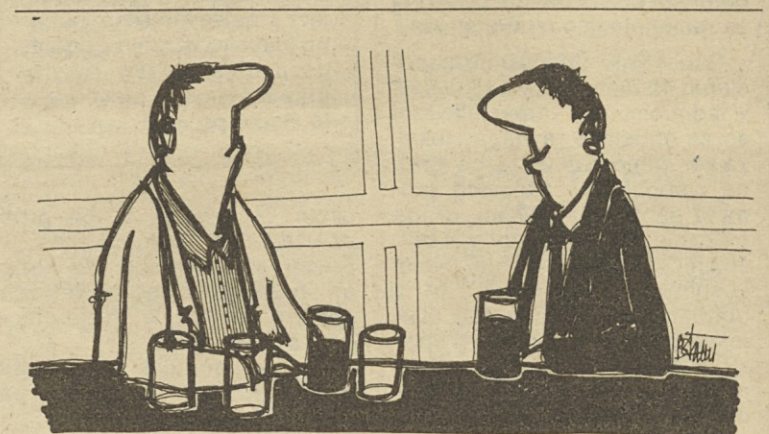
»Naša okrepčevalnica je lahko izhodišče za prijetne poho- de po Rakitni. Jezero nudi osnovno vodno površino jadralcem na deski in v Optimistu (stalen veter), okoli jezera pa bomo uredili tudi nekaj enostavnejših rekreativnih površin. Z veliko prilagodljivostjo bomo skušali ustreči vsem in tako doseči, da se bodo ljudje še vračali v našo Brunarico.

Tudi za jedila, seveda enostavnejša, ki bi bila značilna za naš lokalček, že pripravljamo recepte. Na voljo naj bi bila pristna rakiška juha, enolončnica ali nekaj podobnega, pa lovska čorba ali golaž v času lovne sezone, morda nekaj iz rib in seveda prave domače suhe klobase in podobne mesne dobrote.

Marjetka Susman je prepričana, da ji bodo pri uresnitvi ciljev pomagali tudi v tozdu, saj se je obvezala, da bo gospodarila v Brunarici polnih pet let.

Na ježi ob jezeru na Rakitni stoji okrepčevalnica »Brunarica«, iz tozda Trgovina. Pred združitvijo v MERCATOR – KIT je bila v sestavu Ljubljanskih mlekar, zdaj pa je del DO Mercator-Rožnik. Trenutno je to edini turistično-gostinski objekt na mikavni Rakitni. Foto: Stane Jesenovec

— Nič več ne najdem smešnega, humornega. Vse samo žalost!
— Ni problem, nas bodo pač objavljali v debelem črnem okviru.

Predstavljamo

Direktor M-KZ Ljubljana Jože Tanko, poslovodja K. G. Zadruga Pliberk Stanko Čik in predsednik posojilnice Pliberk Lipej Kolenik pred poslojem pliberške Zadruga. Foto: Bine Otrepec

Obsežna osuševalna dela

Stane Jesenovec

Pestra dejavnost M-KZ Ljubljana

Z direktorjem M-Kmetijske zadruga Ljubljana dipl. inž. Jožetom Tankom sva preletela nekatere aktualne naloge in dogodke, ki jih izpolnjuje ter jih je doživel ta kolektiv z osrednjim sedežem na Cesti na Loko 4 ter s TZO Vič, TZO Dobrunje in TZO Grosuplje v preteklih letih.

Prve besede pogovora, ki ga je večkrat pretrgal telefonski dialog, so bile namenjene vremenu, ki nikakor noče služiti poljedelcem, sadjarjem in seveda rejcem goveda in konj. Pa tudi vrtnarjem, ki prevladujejo na dobrunjskem delu Ljubljane, močno mešajo letošnje pridelovalne plane.

Ker se s sogovornikom rada ustavi v pogovoru tudi pri uporabljanju slovenskega kmetijskega izrazoslovja, v katerem žal prevladuje splošna sposojenka »proizvajati« pred domačimi izrazi »pridelovati, rediti, molsti, gojiti, izdelovati, pridobivati, dajati, presti, tkati«, sva se pošalila, da problema pravzaprav ne bo, saj vreme ne more vplivati na »kmetijsko proizvodnjo«. Na njive postaviš le stroje in korenček, krompir, koruza, solata, krave, konji... množično letijo iz njih.

Pa žal to ni mogoče in dober teden po najinem pogovoru je pokazalo vreme svoje sneženoledene zobe in kmetom povzročilo precejšnjo škodo na poljih, travnikih in v sadovnjakih.

Namenimo nekaj pozornosti najprej srečanju združnikov iz TZO Vič oziroma z Dobrove s kmeti iz Pliberka na avstrijskem Koroškem.

»V tem izredno klenem kraju slovenskega kmečkega posojilništva in zadrugištva,« je povzel pripoved o tem srečanju so-besednik, »smo izmenjali ugotovitve o pogojih kmetovanja na obeh straneh Karavank. Ker se naši kmetje dnevno srečujejo z možnostmi in nezmožnostmi opravljanja te prvotne gospodarske dejavnosti, naj navedem nekaj osnovnih značilnosti iz gospodarsko-kmetijskega delovanja koroških Slovencev v ZADRUGI Pliberk.

KAKOVOST pridelkov, mleka, živine je osnovna zahteva vse kmetijsko-tržne dejavnosti. NAROCNO pridelovanje in reja sta naslednja značilnost. Viški so plačani le po petinjski ceni. OSKRBA z doma pridelamo koruzo in uporaba pašnikov sta temelj njihove skrbi za živino. KREDITI so ugodni za normativno določene površine ali zmogljivosti hlevov, stanovanj,

Naj bi ne uničili vsega

Vemo, da sta si kmetijstvo in varovanje narave pogostokrat v hudem nasprotju. O tem bi vedeli veliko povedati lovci in ribiči, nič manj poznavalci ptic, pa tudi vsi, ki jim je ljuba neokrnjena narava. Ljubljansko barje je velika zakladnica naravnih koticov, v katerih poteka pristno življenje ptic, nizke divjadi in verjetno še stotine živali, ki jih komaj opazimo, a imajo pomembno vlogo pri ustvarjanju naravnega ravnotežja. Pri izvedbi del na kompleksu pri Igu so varstveniki okolja opozorili kmetijce, naj ne posekajo dreves, ki so debelejša od 20 cm, in naj pustijo na 315 ha velikem melioracijskem območju vsaj štiri ha pristnega barjanskega gozda, ki naj bi ostal zatočišče živalim.

Načrtovalci izboljševalnih del na omenjenih površinah niso najbolj navdušeni nad prošnjo varstvenikov okolja. Pa bi jim svetovali, naj razmislijo, kako obsojajo ravnanja ob posegih npr. v amazonski pragozd, floridska močvirja ali nilsko delto in prav hitro bodo spoznali, da morajo tokrat spoštovati predlog ljubiteljev ptic in divjih živali in jim ugoditi.

Mercatorjev Blagovni center — največji

Andrej Dvoršak

Več za akumulacijo kakor za porabo

Si predstavljate kako izgleda največje grosistično skladišče v Sloveniji, ki ima kar 49.000 m² pokritih površin in dnevni promet v tonah od 9.000 do 10.000, kjer imajo na zalogi stalno okoli 14.000 različnih izdelkov? Najbrž ne! Tudi jaz si nisem in še potem, ko me je Rado Šintler, direktor Mercator-Blagovnega centra, dobre tričetrt ure vodil po tem velikem skladišču ter mi zatrdil, da mi je pokazal prav vse, se mi je zdelo, da so moje predstave ravno tako meglene, kot so bile na začetku. Preveč je bilo vsega.

Mercator-Blagovni center na Slovenčevi cesti v Ljubljani je pravzaprav bolj znan po diskontni prodajalni, ki je v bližini in z njo upravlja Mercator-Rož-

nik, TOZD Grmada. Le malokdove, da je samopostrežna trgovila le vršiček ledene gore, da so pod njo in ob njej ogromna skladišča, kjer se dnevno zvrsti

— Ne sekiraj se; to je le reakcija kupne moči prebivalstva.

kmetijskih strojev in naprav, neugodni pa za neobičajno velike in nepotrebne zahteve prosilcev. Obresti na te kredite so nizke. CENOVNA RAZMERJA med n. pr. 1 litrom mleka in 1 kg umetnega gnojila so podobna našim. Ker pa je živinoreja najpomembnejši del kmetijstva na Koroškem in mleko daje kmetom znaten del zaslužka, naj izpostavim to, da si vsi prizadevajo za visoko stopnjo maščobe, popolno čistočo in pristnost mleka. Kdor tega ne spoštuje, mleka ne more prodati.

Pšenica, umetna gnojila, semenska koruza, obresti

Letos bo Mercator — KZ Ljubljana odkupila 400 ton pšenice. Te dni zaključujejo sklepanje pogodb. Kmetje prevzemajo za dogovorjene količine pšenice enake količine koruze. Žal pa je ta letos znatno slabša kot lani. Zato so pri KZ Ljubljana celo razmišljali, da bi kmetom izplačali vso pšenico v denarju.

Ker znajo naši kmetje planirati svoja dela polno leto naprej, se že marljivo oskrbujejo z umetnimi gnojili. Tako z naših polj ni mogoče slišati pritožb o slabi preskrbi s to pomembno stvarino, ki omogoča velike hektarske donose.

Lani so kupili kmetje osem ton semenske koruze (za siliriranje), letos pa okrog 20 ton. K temu je pripomoglo izdatnejše regresiranje nakupa semena pa tudi slabe izkušnje z lanskim vremenom. Tako si lahko obetamo letos dobro letino koruze.

Za obnovo hlevov, gospodarskih in stanovanjskih poslopij, zamenjavo traktorjev in nakup kmetijskih strojev naj bi letos porabili kmetje 360 milijonov dinarjev po predračunski vrednosti, ki so jo izračunali v KZ Ljubljana. To je stvarno približno toliko kot lani, nominalno pa za 70 milijonov več. Skrb vzbujajoča pa je obrestna mera, saj imajo kmetje ob 36-odstotnih obrestih že pomisleke, če se jim sploh splača investirati v posloje in opremo.

Obiskali smo tudi usmerjeno kmetijo, na kateri spijajo letno okrog 400 bekonov. Na kmetiji imajo tudi plemenske svinje. S koruzo imajo posejanih 18 ha polj. Silirajo sveže zrnje, beljakovine pa dokupijo.

Vse več osušenih polj

Okrog sto kmetov iz Horjula in okoliških vasi bo letos pobralo prvi pridelek s 145 ha osušenih zemljišč in izvedlo zložbo parcel. Tako bo postalo pridelovanje, predvsem koruze, cenejše, pa tudi pridelka bo več, ker rasti ne bodo več motile poplave. Na teh kmetijskih površinah so izpeljali tudi založno gnojenje in apnenje. Ta, trenutno največji melioracijski poseg v kmetijska zemljišča, je v celoti plačan z namenskim sredstvi in ne obremenjuje kmetov. Pomembno organizacijsko delo pri dogovarjanju o osuševalnih delih ter zaokroževanju in združevanju zemljišč je opravila pospeševalka Marjeta Aysec.

»Moram pohvaliti kmete, ki imajo polja in travnike na 100 hektarskih površinah proti Vrzdencu. Otrebili so grmovje in pripravili zemljišča v tako stanje, da so lahko delavci VGP Hidrotehnik in »14. oktober« pričeli kopati jarke za odtok vode, planirati in ruvati šture. Kmetje so, tako kot Horjulčani, sami pripravili predlog zamenjave zemljišč. Ta 100-ha kompleks bo mogoče v celoti posejati z žiti in poljščinami zadnje dni maja ali prve dni junija,« je predstavil ta del prizadevanj za izboljšanje kmetijskih površin v Horjulski dolini direktor Jože Tanko.

315 ha zajema barjanska površina pri Igu, ki naj bi po usposobitvi glavnih kanalov Stara Draga, Želimeljščica in Resnik ter uvedbi jarkastega omrežja postala pomembno kmetijsko področje. Če sedaj prevladujejo na njej kislja barjanska trava, grmičevje in borno drevje, bo potem rasla tam pretežno koruza, zaslediti pa bo mogoče tudi nekatere krmne rastline (pesa) in menda celo pšenico. 70 odstotkov površin je družbenih in bodo združene v en kos. Za izvedbo teh obsežnih osuševalnih del je zagotovljenih 80 odstotkov sredstev. Celotna naložba pa bo zahtevala okrog 80 milijonov dinarjev.

skoraj 300 kamionov, ki odvažajo ali dovažajo blago, da je Blagovni center povezan z industrijskim tirom in da oskrbuje 900 do 1000 različnih kupcev — trgovin in gostincev.

»Z gradnjo smo začeli maja 1979, decembra 1981 pa smo se vanj vselili. Z blagom iz naših skladišč ne oskrbujemo le Mercatorjevih prodajaln v Ljubljani in v drugih krajih Slovenije, ampak tudi mnoge druge odjemalce, celo izven republike,« začne opisovati delo direktor Šintler.

»V Mercatorju imamo zaloge preveč razdrobljene po grosističnih skladiščih, ki jih je kar devet, nadaljuje Rado Šintler, zato tudi ne dosegamo večjega obračanja zalog. Trgovina na veliko s pretežno prehrabnim blagom lahko pri današnji ceni kapitala in drugih stroških posluje rentabilno le, če doseže povprečni letni koeficient obračanja zalog od 18 do 20.«

A čeprav smo v planske akte zapisali, naj bi se vsi združili v skupno delovno organizacijo, gre to združevanje še vse počasi. Tudi zato, ker v posameznih občinah žele imeti zaključene ekonomije, ne glede na stroške in racionalizacijo poslovanja. Omenimo še, da imajo prav vsi grosisti v sozdu enake možnosti pri nabavi blaga, ne glede na svojo velikost.

Rado Šintler pravi, da v Blagovnem centru večino blaga nabavljajo na osnovi samoupravnih sporazumov med proizvajalci in trgovino. Kar s 70 odstotki vseh dobaviteljev ima Blagovni center sklenjene samoupravne sporazume. Tej je 300. Razveseljivo je, da so dobavitelji te sporazume začeli bolj dosledno spoštovati, kot so jih še pred letom ali dvema. Vzrok je preprosto: ponudba je večja od povpraševanja in proizvodnja se že duši v neprodanih zalozah. To ugotavljajo tudi v Blagovnem centru, kjer prodajo vse več testenin, moke in cenejših proizvodov, medtem ko konditorsko blago, suho meso, alkoholne pijače in sadni sokovi ostajajo na policah, ker so že predragi za večino kupcev.

Čeprav je koeficient obračanja 20, pa zaradi raznih administrativnih ukrepov trgovinske organizacije niso v preteklosti ustvarile dovolj akumulacije in so sedaj zelo odvisne od dragih kreditov, za obratna sredstva. Zato so tudi rezultati, ki jih prikazujejo v bilancah, le navidezno ugodni.

Mercator-Blagovni center je lani ustvaril 8,5 milijarde celotnega prihodka, 550 milijonov dohodka, 280 milijonov čistega dohodka in 75 milijonov dinarjev akumulacije. V prvih treh mesecih letošnjega leta so imeli za 2,82 milijarde dinarjev celotnega prihodka, 186 milijonov dinarjev čistega dohodka in 50 milijonov dinarjev akumulacije. To je 56-do 67-odstotno povečanje glede na isto obdobje lani, kar pripisujejo zlasti povečanju cen, kajti realno je prodaja za nekaj odstotkov manjša. Ker se 450 delavcev te enovite delovne organizacije zaveda, da lahko jutri nastopijo še težji časi, se zavestno odloča, da povečuje akumulacijo oziroma poslovni sklad bolj kot pa svoje osebne dohodke. Indeks akumulacije v prvih treh mesecih je bil 167, poslovnega sklada 173, osebnih dohodkov pa le 160. To pa so tudi razmerja, ki so povsem v skladu z našimi družbenimi opredelitvami.

Mercator na Gorenjskem

Center za obveščanje

Smeli načrti M-KZ Bled

Ustanovitev KZ Bled sodi v povojni čas, ko so povsod ustanavljali zadrage. Prvih pet let, tja do leta 1953, je zadruga živilarila in iskala svojo vlogo. Tega leta pa so ustanovili sadjarski odsek, organizirali sadjarske tečaje za člane in jim priskrbeli ustrezne sadike. Izkazalo se je, da je to pravi način in že naslednje leto je zadruga imela kmetijski, pašniški in živinorejski odsek.

Kasneje je KZ Bled doživel še nekaj sprememb, dokler se ni v šestdesetih letih dokončno izoblikovala. Tedaj so se ji priključile še zadrage iz Bohinjske Bele, Gorja in Ribnega. Danes obsega pet krajevnih skupnosti, v katerih živi okoli 10.000 prebivalcev. Tudi predmet poslovanja je že kmalu po ustanovitvi razširila na prodajo kmetijskih strojev in orodja, gnojil, zaščitnih sredstev, gradbenega materiala in drugega. Istočasno pa je organizirala odkup pridelkov in zbiranje mleka ter njegov prevoz na Jesenice. Od leta 1970 do 1981 je v sklopu zadruge delovala samostojno hranilna kreditna služba, ki se je kasneje priključila hranilno kreditni službi za Gorenjsko v okviru KŽK Kranj.

»Danes imam 240 kooperantov z družbeno proizvodnjo, imamo pa tudi lastni vrtnariji za gojenje cvetja in povrtin ter 352 hektarov gozda na Jelovici in Pokljuki, kar nam omogoča posek in prodajo 800 do 1.000 kubičnih metrov lesa,« je začel nizati podatke o zadruzi danes njen direktor dipl. iur. Maksim Osvald, ki je krmilo zadrage prijel v roke šele pred dobrimi osmimi meseci.

Če k temu prištejemo še dve trgovini ter trgovsko prodajno skladišče na Rečici pri Bledu, kjer prodajajo kmetijski in gradbeni material, je slika skoraj popolna. 27 zaposlenih je lani skupaj s kooperanti in člani ustvarilo 198 milijonov dinarjev prometa, 2 milijona dinarjev dohodka in 1,5 milijona dinarjev čistega dohodka. Delavci zadrage so imeli povprečni dohodek komaj 22.797 dinarjev – dokaj malo, a razumljivo, če vemo, da so še ob polletju imeli izgubo, ki so jo uspeli odpraviti do zaključnega računa. Kaže, da je k izboljšanju nekaj pripomogel tudi novi direktor, z novimi zamislimi, ki jih počasi oživlja.

Prva med njimi je bila v razširitvi poslovanja na odkup in prodajo žaganega lesa in lesnih izdelkov, kar je razumljivo, saj je znano, da je tu s sorazmerno malo vloženega dela kar precej zaslužka.

»Mislim, da je prav tu še veliko neizkoriščenih možnosti tako za zadrugo kot za njene člane in kooperante, ki bi lahko v zimskih mesecih izdelovali razne zaboje, palete in podobno, po čemer je veliko povpraševanja in bi si na ta način izboljšali dohodek,« pojasnjuje direktor Osvald, ki meni, da je treba v večji meri izkoristiti naravne dobrine. Sem sodi tudi razvoj kmečkega turizma, ki je šele v povojih, prav tako pa nameravajo poglobiti sodelovanje z blejskimi turističnimi organizacijami in hoteli, ki bi jih lahko v večji meri kot doslej oskrbovali s povrtinami in cvetjem.

Med načrte, ki jih bodo skušali že letos uresničiti, sodi tudi razširitev ponudbe v njihovi trgovini na Bledu. Nekoč so v njej poleg poljedelskih potrebščin prodajali še živila. Menijo, da bi to ponudbo ponovno vpegljali na svoje trgovske police. S

tem bi popestrili turistično ponudbo na Bledu, saj bi prodajali lastne proizvode oziroma proizvode kooperantov, kot so, denimo, zaseka, klobase in domači kruh. Razmišljajo pa tudi o hranilno kreditni službi, ki bi omogočila pravi preporod zadruge.

To so načrti in cilji, ki jih bodo morali šele doseči, istočasno pa obdržati in razširiti sedanjí obseg kooperacijske proizvodnje.

Lani so odkupili od kooperantov 150 ton pitane goveda, letos načrtujejo za 30 ton večji odkup. To predstavlja okoli 340 pitancev. Imajo že 30 kooperantov, ki redijo po 25 do

Direktor Mercator – KZ Bled, diplomirani pravnik Maksim Osvald. Foto: Andrej Dvoršak

35 pitancev. Žal pa je povečanje števila oteženo zaradi razdrobljenosti zemljišč, zato načrtujejo komasacijo v Bodeščah, kjer kmetje kažejo največ pripravljenosti za združevanje zemljišč, saj se zavedajo, da jim bo to omogočilo tudi povečanje proizvodnje.

Poleg pitancev odkupijo še 100 ton drugega goveda in 15 ton žrebet. Večino živine pošljejo v klavnico na Jesenice in Radovljico.

Zadruga letno odkupi še okoli 100 ton krompirja, ki ga skoraj vsega proda blejskim hotelom. Zelo razvit je še odkup mleka, saj ga okoli 180 kooperantov zadruzi proda 1,1 milijona litrov letno. Zanimivo je, da kar 75 odstotkov vsega mleka namolze le 40 kooperantov. V zadruzi ocenjujejo, da mimo njih »odteče« kar 30 do 35 odstotkov mleka, ki ga kmetje prodajajo občanom in počitniškim domovom. To se jim splača, saj za liter dobijo 60 dinarjev; znatno več, kot jim lahko plača zadruga.

KZ Bled je med leti 1960 in 1963 organizirala načrtno saditev ribeza na območju Gorij. Ribez je kooperantom na tem področju dajal večji dohodek kot tradicionalna živinoreja. Še pred nekaj leti je zadruga odkupila od kooperantov 250 ton ribeza, lani pa le še 70 ton. Zato nameravajo v prihodnje proizvodnjo ribeza zopet oživiti, saj je na tržišču zanj dokajšnje zanimanje.

Kakorkoli že, novih zamisli in načrtov imajo v zadruzi na pretek, zato z optimizmom zrejo na sedanje težave v kmetijstvu in menijo, da jih bodo kljub vsemu uspešno prebrodili.

Mesarstvo v Škofji Loki ima dolgo tradicijo

Duič, Nosan, Mrkalj

TOZD Mesoizdelki Škofja Loka praznuje 20-letnico obstoja

Je največja temeljna organizacija v sestavi Mercator-KŽK Gorenjske. V njej združuje delo 460 delavcev, ki delajo v petih dislociranih enotah in 70 mesnicah.

Čeprav smo v naslovu zapisali, da praznuje 20-letnico obstoja je bilo mesarstvo na loškem razvito že v srednjem veku. Kot zanimivost omenimo nekaj zelo starih virov in podatkov o razvoju mesarstva v zadnjih 700 letih. Že v urbarju iz leta 1263 se vidi, da je bila mesarska obrt močno razvita. Urbarija iz leta 1291 in 1318 pa omenjata, da so stale mesnice ob vhodu grajskih vrat na obzidju s selške strani. V dobi prvih urbarjev so mesarji, plačevalci, ob Sv. Juriju (24. aprila) za mesnice določeno vsoto zemljiški gospod. Od leta 1502 dalje, pa so dajatve plačevali mestnemu sodniku. Leta 1649 je v Škofji Loki bilo že 7 mesnic.

Tradicija mesarstva se je nadaljevala skozi stoletje vse do danes. Leta 1903 je bila postavljena večja mestna klavnica.

Takoj po vojni se je tradicija mesarstva nadaljevala in l. 1945 je bila ustanovljena »NAPROZ«, ki je predhodnik današnje organizacije mesarstva. Že leta 1946 je bil osnovan večji predelovalni obrat, ki je imel svojo strojno opremo za predelavo mesa. Kot samostojni obrat je bila leta 1947 ustanovljena mesarija OPZ v Škofji Loki. Od leta 1948 do 1952 sta delovali dve mesarski podjetji, ki sta se združili leta 1957. V tistih časih so loški mesarji že izvažali svoje izdelke v Trst in Avstrijo.

Po različnih reorganizacijah je končno leta 1965 prišlo do združitve vseh mesarskih zmogljivosti v Škofji Loki v podjetje Meso-izdelki. Pozneje, v sedemdesetih letih je k

● Združitev v SOZD MERCATOR-KIT je delavce temeljne organizacije močno pritegnila in vzpodbudila, saj so začutili, da je v tako velikem sistemu zagotovljen nadaljnji razvoj njihove dejavnosti, ter da bodo svoje kvalitete izdelke še lažje prodajali potrošnikom, na območja, na katerih dosedaj še niso bili prisotni. Zato pa bo potreben usklajen razvoj in vlaganja v mesarsko dejavnost znotraj sozda, kajti le usklajeni načrti lahko dajo ugodne poslovne rezultate.

Meso-izdelkom pristopila še Prehramna iz Cerknega, ki je kasneje imela klavnico, predelavo mesa ter lastne mesnice. Kasneje sta se pridružila še Mesarsko podjetje iz Tržiča in Mesarija iz Stične. Takrat se je začel hiter razvoj in združevanje proizvodnih in finančnih zmogljivosti sedanjega tozda.

In tako so Mesoizdelki do leta 1974 delovali v sestavi Kmetijskega gospodarstva Škofja Loka. Tega leta se je Kmetijsko gospodarstvo priključilo Ljubljanskim mlekarnam. Kasneje pa se je izoblikovala DO MIG-Mesna industrija na Gorenjskem, ki je imela razen škofje-loških tozdov še klavnico na Jesenicah ter TOZD Prašičerejo Stična. Leta 1982 sta se združila DO MIG in DO KŽK Kranj. Od takrat dalje so TOZD Mesoizdelki v sestavi DO KŽK Gorenjske. Prvotno sta iz TOZD Mesoizdelki in TOZD Klavni-

ca Kranj bili organizirani še TOZD Trgovina na debelo in Trgovina na drobno, ki sta delovali do 1983 oziroma 1984. Tako je od 1. 1. 1985 TOZD Mesoizdelki združil proizvodnjo in trgovsko dejavnost.

Kazalci rasti in razvoja tozda v zadnjih 25 letih

Proizvodnja mesa v t izdelkov v t		
1960	42.450	1220
1970	3.500	1700
1975	6.200	1800
1980	5.920	2250
1984	5.500	2300
1985 (plan)	5.794	2500

Mesoizdelki so danes največji proizvajalec in preskrbovalec z mesom in mesnimi izdelki na Gorenjskem, istočasno pa so med večjimi preskrbovalci ljubljanskega področja. Del svoje proizvodnje usmerja TOZD Mesoizdelki še na Dolenjsko in Primorsko, kjer imajo lastno prodajno mrežo, znaten del pa tudi v trgovine Mercatorja in drugih trgovskih organizacij.

Poslovno so organizirani v pet delovnih enot. To so DE Klavnica Škofja Loka, ki stoji ob sotočju obeh Sor in je opremljena za klanje govedi ter prašičev. Letna zmogljivost klanja je 12 tisoč glav goveje živine in 20 tisoč prašičev. DE Klavnica Tržič je specializirana za klanje prašičev s strojnim izkoževanjem z letno zmogljivostjo 30 tisoč komadov. DE Predelava Škofja Loka, ki ima barjeni, poltrajni in suhomesnati program, pa ima letno zmogljivost dva tisoč ton. Enak program ima tudi DE Predelava Kranj, le da je njena zmogljivost več kot polovico manjša. V Kranju je tudi glavno skladišče s pakirnico za klasično in vakuumsko zavijanje mesa. Delovna enota Predelava Stična, ki je specializirana za izdelavo suhomesnatih izdelkov, pa ima letno zmogljivost 350 ton.

Enotno pa je v tozdu organizirana tudi maloprodajna mreža v katero je vključenih 72 mesnic na območju Gorenjske, Ljubljane, Dolenjske in Primorske. TOZD pa ima še lastni vozni park za prevoz mesa in mesnih izdelkov ter prevoz živine (42 vozil), kakor tudi lastno vzdrževalno ekipo za vse objekte in opremo.

Proizvodni program tozda Mesoizdelki

Lani so delavci Mesoizdelkov izdelali 2.300 ton različnih izdelkov, za letos pa načrtujejo še nekoliko večjo proizvodnjo. Nekaj več kot polovico vseh izdelajo v obratu v Škofji Loki, v kranjskem obratu približno tretjino in v Stični okoli 13 odstotkov. Obrat Stična je specializiran za suhomesnati program (znane stiške salame), v ostalih dveh obratih pa izdelujejo klasične klobasičarske in suhomesnate izdelke.

Vsak predelovalni obrat ima svojo značilnost in je temu primerno tudi opremljena. Skupno jim je, da

so vsi potrebni dodatnih vlaganj in posodobitve, ker so v dokaj slabem stanju.

Zaradi oddaljenosti in razdrobljenosti je vzdrževanje kakovostne ravni in standardne proizvodnje težko dosegati. V tozdu so se zato odločili za prenovo bivše kranjske klavnice v predelovalni obrat, ki bo združil proizvodnjo loškega in kranjskega obrata.

V zadnjem času uvajajo tudi dodatno proizvodnjo delikatesnega tipa izdelkov, ki so na tržišču naleteli na ugoden sprejem. To so znani loški čebrček, zasa-basa in delikatesna šunka. Trudijo se, da bi obdržali tradicionalno znano kakovost svojih izdelkov, kar dokazujejo številna priznanja, medalje in diplome z raznih specializiranih sejmov in razstav.

Brez posodobitve ne bo napredka

Delavci Mesoizdelkov se zavedajo, da brez posodobitve proizvod-

● Kot zanimivost zapišimo, da je klavnica v Tržiču prva v Jugoslaviji začela s strojnim odiranjem prašičev. V njej koljejo le prašiče in letno predelajo okoli 2.800 ton svinjskega mesa. V tržiški klavnici nameravajo posodobiti tehnološki postopek predvsem pri razhlajevanju svinjskega mesa. Loška klavnica pa mora zaradi regijskega pomena in obsega dela najti svoje mesto v sedanji strukturi sozda, saj v novi organizaciji potrebujemo ustrezen in sodoben klavniški obrat. Do tega pa bi prišli najlažje, če bi ostoječo Loško klavnico posodobili.

nih obratov, kar pomeni tudi nova vlaganja, ne bo napredka. Zato so že začeli s posameznimi obnovitvenimi deli v svojih obratih. Zlasti si žele čimprej dokončati prenovo obrata v Kranju. Ta prenova jim bo omogočila, da bodo prenesli in osredotočili vso predelovalno proizvodnjo na enem mestu. Obstoječo predelavo v Škofji Loki pa nameravajo preusmeriti, tako da bi tu izdelovali celoten program, razen suhomesnatih izdelkov, ki bodo še nadalje značilnost Stične.

Najprej nameravajo usposobiti klavno halo v Kranju in v njej urediti sodoben obrat z novo opremo za termično obdelavo izdelkov. Tako bo v isti zgradbi predelava, pakirnica in glavno distribucijsko skladišče za izdelke in trgovsko blago.

Poglavitna naložba pa bo izgradnja hladilnice na Trati, ki naj bi bila centralna hladilnica za vso Gorenjsko. Ta naložba je v srednjeročnem načrtu prednostnega pomena, zato si v tozdu prizadevajo, da bi z njo pričeli letos. Zmogljivost hladilnice bo 1.500 ton mesa, v prvi fazi, z poznejšo dograditvijo pa se bo povečala za nadaljnjih 1.500 ton.

Novi prostori in oprema pa bodo delavcem tozda Mesoizdelki omogočili, da bodo dvignili kakovost svojih izdelkov in razširili proizvodni program zlasti s cenejšimi izdelki, po katerih je na tržišču vse več povpraševanja.

Foto: A. Dvoršak

V KZ Krka bo junija referendum

V javni razpravi je osnutek elaborata o družbeno ekonomski upravičenosti sprememb v organiziranju temeljnih organizacij v sestavi Kmetijske zadruge Krka Novo mesto.

S predlaganimi reorganizacijskimi spremembami želijo delavci in kmetje temeljnih združenih organizacij Kmetovalec

Novo mesto, Klas Mirna peč in Kmetijstvo Straža z združitvijo tako organizacijo, ki bi njihovi TZO omogočala boljše proizvodne in poslovne uspehe in boljše organizacijo dela.

Prav tako se bodo odločali o združitvi delavci dveh tozdov: Brazde in Agroservisa. Delavci in kmetje se bodo o spremem-

bah v organiziranju odločali na referendumu v mesecu juniju letošnjega leta.

In še ena novica iz KZ Krka: Na 2. seji zadružnega sveta 14. 5. 1985 je bil za direktorja Kmetijske zadruge Krka imenovan dosedanji vršilec dolžnosti direktorja Jože Starič.

Vera Bezeg

Mercator na Dolenjskem

Na območju KZ »Krka« Novo mesto

Ing. Janez Bratkovič.

2500 ha melioracij

Začetne težave pri načrtovanju in izvajanju melioracij na območju KZ »Krka« Novo mesto so končno prebrodene. Kmetje so dojeli, da je urejanje zemljišč nujna naloga v boju za večji pridelek hrane in za lažje delo na poljih.

Pet let trajajoči napori na Mokrem polju, kjer so se lomila kopja kmetijcev in politikov, so končno obrodili 113 ha hidromelioracij. Nezaupanje kmetov bo omajano že v letošnjem letu, ko bomo predvidoma v juniju pričeli z melioracijami.

V Birčni vasi in Dolžu pnevmatska kladiva že lomijo skale po programu agromelioracij na 675 ha in kmetje sosednjih vasi nestrpno pričakujejo, da program urejanje zemljišč začrta kmetijska pospeševalna služba tudi na njihovih območjih.

Pašniki, ki so bili pridobljeni

iz sredstev za urejanje hribovitega sveta, so postali osnova za program vzreje plemenskih telic na območju zadruge. Na 146 ha skupinskih pašnikov načrtujemo vzrejo vseh telic, 1050 krav iz A-kontrole in nekaj klavnih prvesnic. Tako naj bi poleg kakovostnih pašnikov organizirali še kakovostno vzrejo plemenskih telic za domače in tuje potrebe.

Poleg izboljšav zemljišč, ki že tečejo, smo za vsako TZO načrtovali za prihodnje srednjeročno obdobje vsaj en agrarni poseg in tako prišli do 2500 ha melioracij v obdobju 1986–1990.

Iz KZ »Krka« Novo mesto

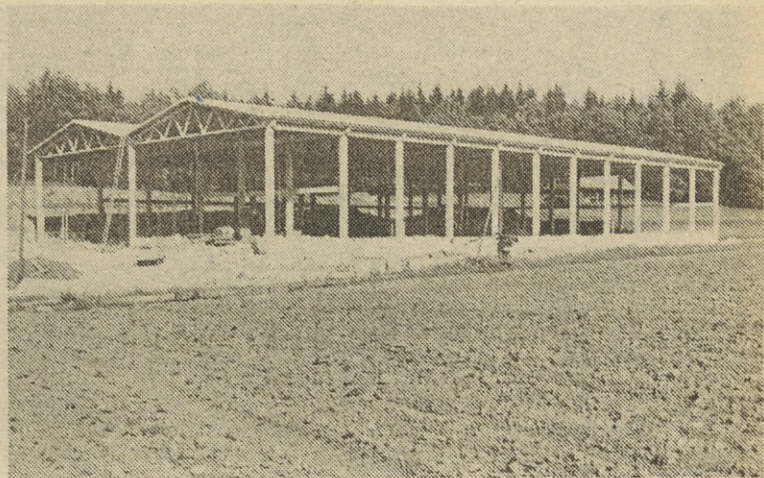
Ing. Miro Škufca

Sadjarstvu na Dolenjskem se obetajo lepši časi

Dolenjska je bila včasih priznana pridelovalka sadja doma in v svetu, zato je velika škoda, da v povojnem razvoju za to ni bilo primerne kade in več posluha. Ostali so le še stari opuščeni sadovnjaki kot nema priča naše napake.

Z izgradnjo hladilnice se odpirajo ponovno nove možnosti za ožvitev sadjarstva. Že v letošnjem letu načrtujemo ureditev intenzivnega osemhektarskega nasada jablan v kooperaciji v podgorjanskem območju šentjernejskega polja. To naj bi bil zgled za ureditev 30 ha nasadov v srednjeročnem obdobju oz. 60 ha v dolgoročnem obdobju.

V lanskem letu smo v kooperaciji zasadili 3 ha leskovih nasadov, za letošnjo jesen pa že pripravljamo zemljišča za nadaljnjih 5 ha. Odbiramo predvsem vinogradniška območja TZO Straža in TZO Novo mesto, kjer do sedaj ni bilo večje tržne pridelave. S tem kmete tudi navajamo na sodelovanje s kmetijsko zadrujo. Škoda, da se akcija »ŽITA« iz Ljubljane, ki financira sadike in celoten repromaterial, z letošnjim letom zaključuje, saj je povpraševanje po lesnikih izredno. Imamo namreč ogromno za lesko primerne površine, ki so trenutno le ekstenzivno korišćene košenice in vinogradi samorodnice.

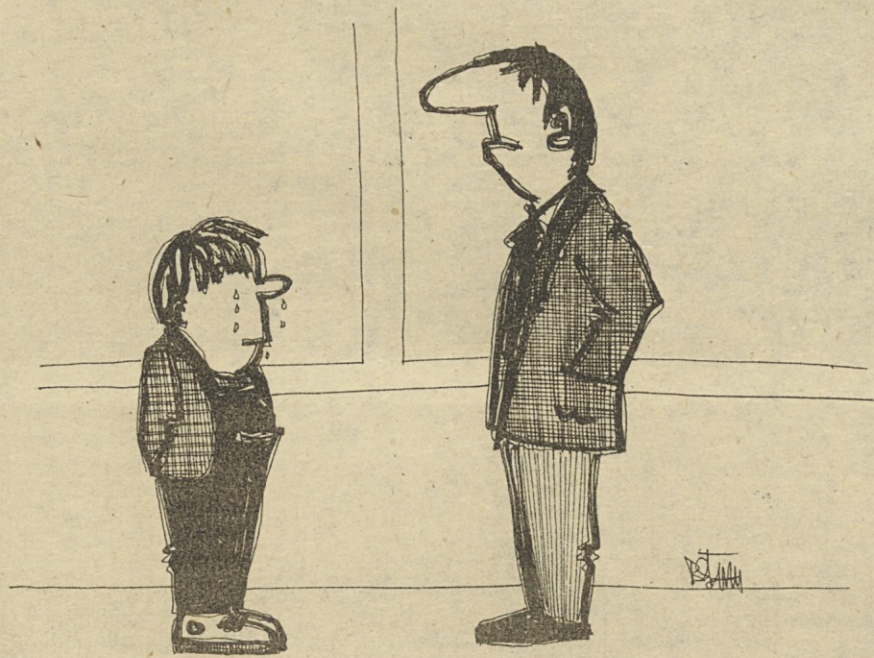
Novo mesto dobi hladilnico

V Cikavi poleg Novega mesta raste nova stavba, v kateri bodo hladilnice za potrebe dolenjske regije. Predstavnik združenih investitorjev je Mercator-Kmetijska zadruga Krka.

Zmogljivost bodoče hladilnice, ki bo po načrtu dograjena do konca letošnjega leta, bo 3000 ton živil rastlinskega neživilskega izvora. Predračunska vrednost investicije znaša 370 milijonov dinarjev. Izvajalec del je Kongrad Slovenske Konjice.

Nova hladilnica bo omogočila boljše preskrbo Dolenjske z živilom, omogočila bo skladiščenje rezerv živil, vplivala pa bo tudi na hitrejši razvoj kmetijstva tega področja.

Jože Kirm

- Zakaj ste se stopla, Sebastijan, s Frančkom?
- Rekel mi je, da sem kmet!
- O, Sebastijan, ko bi le bil v tej krizi!

Nove brazde

Naložbe v kmetijstvo usihajo

Prisedba po Kmečkem glasu 4/85

So krive obresti ali banke?

Razmere v slovenskem kmetijstvu se zadnji dve leti vse bolj zaostrejo, kar se kaže v ekstenzivnem razvoju nekaterih kmetijskih dejavnosti, še zlasti pri najpomembnejših kmetijskih pridelkih in proizvodih. Med razlogi za tak položaj je tudi zmanjševanje naložb v to gospodarsko dejavnost in vse manjši interes kmetijstva za nova vlaganja, brez katerih ne bomo mogli pridelati več hrane. Razlog je preprost — previsoka obrestna mera za najeta posojila.

Kot poudarjajo v Ljubljanski banki-Združeni banki, je imelo kmetijstvo vsa leta v tem srednjeročnem obdobju prednostni položaj. Temu ustrezen je tudi delež naložb vanj v primerjavi s skupnimi gospodarskimi naložbami, ki jih kreditirajo temeljne banke, združene v Ljubljanski banki-Združeni banki. Tako je lani banka izplačala za kmetijske naložbe 25,6 odstotka, leto pred tem 25,3 odstotka in leta 1982 17,9 odstotka vseh sredstev, namenjenih dolgoročnim naložbam. Zato je tudi obseg naložb v kmetijstvu, načrtan s srednjeročnim planom, izpolnjen 98,9-odstotno.

V skupnih naložbenih planih bank je bil v preteklih letih delež sredstev, namenjenih kmetijstvu, 22,9 odstotka, medtem ko je delež kmetijstva v družbenem proizvodni republike le 10 odstotkov. Ob koncu lanskega leta je bilo odobrenih v Ljubljanski banki-Združeni banki kar 28 milijard dinarjev kratkoročnih posojil za kmetijstvo.

Čeprav je številka velika, pa ne gre le za vprašanje višine sredstev, ki jih banka namenja kmetijstvu. Bolj pomembne se zdijo obresti, ki so za kmetijstvo, kjer je cikel obračanja dolg, nesprejemljive.

V banki imajo tudi na to vprašanje pripravljen odgovor. Pravijo, da so vrsto let dajali kmetijstvu izjemno ugodna posojila z najnižjimi obrestnimi merami v državi. Še leta 1981 so bile obresti za posojila, namenjena govedoreji, le triodstotne, leta 1983 pa že 12-odstotne. Sedanje (nesprejemljivo) visoke

obrestne mere pojasnjujejo s »pogoji Mednarodnega monetarnega sklada«. Na podlagi zahtev tega sklada obresti predpiše zvezni odlok o skupni emisijski in denarni politiki. To je tudi osnova SaS Združenja bank Jugoslavije o politiki obrestnih mer. V tem sporazumu so opredeljene tudi obresti za kmetijske naložbe in znašajo od 31 do 35 odstotkov, medtem ko je obrestna mera za neprednostne gospodarske naložbe kar 50-odstotna. V banki pravijo, da so tako dali kmetijcem kar največje možne ugodnosti!

Nekoliko manj ugodne so obresti za tekoče poslovanje, ki se spremenijo vsake tri mesece in so trenutno 40-odstotne. Banka se je pri določanju obrestne mere za tekoče poslovanje v kmetijstvu prilagodila obrestni meri, ki jo obračunava Narodna banka Jugoslavije. Svojo odločitev glede teh obrestnih mer pojasnjujejo z velikimi obveznostmi bank, ki jih morajo poravnati iz dohodka. Tu gre predvsem za tečajne razlike! Poudarjajo, da bi, v kolikor bi bile obresti za kmetijstvo še nižje, morali drugi najemniki posojil plačevati višje obresti. Menijo tudi, da samo z znižanjem obrestne mere ni moč razrešiti vseh perečih vprašanj razvoja kmetijstva. Dokler kmetijski proizvodi v politiki cen ne bodo obravnavani kot tržni proizvodi, ampak jih bomo obravnavali s strani socialne politike, vse dotlej kmetijstvo ne bo moglo ustvarjati niti najnужnejše akumulacije za svoj razvoj in stabilno poslovanje.

Med rešitvami, o katerih mnogi že razmišljajo, so tudi

Nove brazde

tako imenovane benificirane obrestne mere. Banke namreč povsod po svetu sicer dajejo kmetijstvu posojila po ugodnejši obrestni meri, vendar le do meje, ki jo dovoljuje posojilnodenarna politika in v njenem okviru politika obrestnih mer. Ker pa so državna gospodarstva povsod življenjsko zainteresirana za proizvodnjo hrane, uporabljajo razne ukrepe za stabilno proizvodnjo in razvoj v kmetijstvu: nekatere take, ki jih poznamo tudi pri nas, nekatere pa take, ki jih mi ne uporabljamo — kot so, denimo, benificirane obrestne mere. Zato je potreben poseben vir sredstev zunaj bank, ki najemniku posojila pri odplačilih najetih posojil na-

domesti del plačanih obresti. O tem bi morali razmišljati tudi pri nas.

Vir sredstev za benificiranje obresti pri posojilih za kmetijstvo je, po izkušnjah v svetu, lahko državni proračun ali pa poseben namenski sklad. Glede na družbenoekonomski sistem pri nas, menijo v Ljubljanski banki, bi nedvomno morali iskati možnost v samoupravnem skladu — povsem novem, ali v dopolnitvi namena enega izmed že obstoječih skladov. Mogoči so različni viri sredstev, vendar še nikdar nismo poskušali pretehtati možnosti, kaj bi kot vir za ta sklad pomenil morebitni minimalni prometni davek na živila, razmišljajo naši

bankirji. Smatrajo, da bi bilo takšne možnosti potrebno vsaj proučiti, saj se za druge name, na primer za zvezni proračun, prav nič ne ustrašimo za gotavljanje potrebnih dodatnih virov sredstev s povečanjem prometnega davka.

Kakorkoli že, rešitve niso niti malo preproste. Najbrž pa bi morali najprej v bankah poiskati svoje »notranje rezerve«, saj jih prav gotovo tudi imajo še kaj — neizkoriščenih, s katerimi bi lahko omilili pritisk »od mednarodnega monetarnega sklada dirgiranih« obrestnih mer, ki so za kmetijce, bodisi za zasebni ali družbeni sektor, postale ne glede na inflacijo že previsoke in nedostopne.

Gospodarski dosežki so letos slabi, ker se obnašamo

Če bo zavzetost večja, organiziranost boljša, nagrajevanje spodbudnejše, ekonomska politika odzivnejša, subjektivne sile pa bolj mobilizirane, bomo cilje še lahko dosegli

LJUBLJANA, 17. aprila — Po temeljiti razpravi o gospodarjenju v letošnjem letu je izvršni svet ugotovil, da dosežki pomembno odstopajo od načrtanih ciljev. Prešibka je rast industrijske proizvodnje, izvozna dinamika zaostaja, neugodna pa so gibanja v delu kmetijstva. Izvoz in devizni priliv sta manjša od načrtovanega, slabša pa se tudi dohodkovna uspešnost v konvertibilnem izvozu. Inflacija narašča, je pa posledica nakopičenih neskladij v proizvodnji, neurejenih razmer na trgu, prešibke uveljavitve kakovostnega gospodarjenja in čedalje bolj prevladujoče inflacijske miselnosti pri snovanju poslovnih odločitev. Socialni položaj nekaterih skupin

preveč inflacijsko

Domača proizvodnja mesa v polnem razkoraku z domačim in tujim tržiščem
Iz jugoslovanskega tiska

Denar smo vlagali v beton

Živinorejska proizvodnja je prišla v razkorak z domačim in tujim tržiščem, ker proizvajalci vztrajajo pri tehnologiji, ki neprestano povečuje stroške, meso pa je vedno težje prodati.

Že več let gradimo koncept razvoja domače živinoreje na tistih osnovah, ki jih je razviti svet že zdavnaj opustil — prehrana živine je pri nas v glavnem odvisna od zelo dragih koncentratov, nameto v poceni hlevih pa imamo živino v pravih »betonskih hotelih«. Zato so tudi večletna ogromna vlaganja »zelenih planov« ostala brez učinka in namesto večje in cenejše proizvodnje mesa, imamo eno najdražjih na svetu, ki jo

močno obremenjujejo odplačila in obresti.

Največ denarja iz zelenega plana smo porabili za beton. Namesto, da bi tako kot Danci, Holandci, Švicarji in Nemci izkoristili naravne prednosti na odprtem prostoru — na pašnikih in livadah in živino pa krmili s silažno krmom, smo gradili ogromne hleve, živino pa krmili s koncentratom in koruzo.

Najhujše pa je, da imajo naši proizvajalci in izvozniki mesa

težave tudi na tujem tržišču. Nekoč največji uvozniki hrane, zlasti mesa, naši tradicionalni kupci v zahodnoevropskih državah, so v zadnjih desetih letih postali eni največjih svetovnih proizvajalcev in izvoznikov. Tako so države EGS pred desetiimi leti kupovale pri nas letno 43.000 ton govejega mesa, leta 1981 le še 16.000 ton, lani pa še manj.

Vsekakor moramo korenito spremeniti navade tako v proizvodnji kot tudi v tehnologiji in izvozu. Obnašati se, kot da se ni nič spremenilo, se vedno manj splača, predvsem pa nas to ogromno stane!

Foto: Andrej Dvoršak

»Plemiški naslovi po slovensko« (GV, 16/1985)

Center za obveščanje

Dnevno ostajalo 3.000 litrov mleka

Novinar Gospodarskega vestnika je 26. aprila objavil članek, v katerem trdi, da imajo mlekarne trenutno preveč mleka. Resnica je, piše novinar Ilija Bregar, da je to mleko oporečno — po večini vsebuje preveč bakterij. In mlekarji so se domislili salomonske rešitve: na teren so poslali kontrolorje in s pomočjo inšpekcijskih ter pospeševalnih služb so začeli pisati odločbe o prepovedi oddaje mleka za 14 dni. Povprečno dve tretjini proizvajalcev mleka je dobilo takšne odločbe (podatek velja za KZ Stična), pri čemer je še najbolj zanimivo to, da nihče, razen veterinarjev, ki so krave prišli pogledat, od teh mož usode ni povedal kmetu, kaj mora v teh dneh, ko mleka ne sme oddajati, ukreniti, da bo potem boljše. In to kljub večkratnim urgencam — pospeševalci so rekli, da ne utegnejo, ker morajo pisati odločbe...

Poleg tega, da je mleko poceni, morajo kmetje zdaj preboleti še ta udarec, zabeljen z ignoranstvom. In po 14 dneh mleko vendar ne bo nič boljše, toda mlekarji ga bodo lepo kljub temu spet kupovali.

Zbiranje denarja za usposabljanje zemljišč in intervencije v kmetijstvu ter za pospeševalno službo ni samo dobra, temveč nujna zadeva. Seveda pa samo v primeru, da se denar potem resnično uporabi za tisto, za kar je bil zbran. V primeru omenjenega mleka so sicer slabo plačani pospeševalci po našem mnenju za pisanje takšnih odločb še zmeraj preplačani. Malce čudno je izvenela tudi izjava direktorja neke zadrage iz severovzhodne Slovenije (imena ne bi navajali, ker najbrž ni edini, ki tako kalkulira), ko je dejal: »Imamo 1,8 stare milijarde stare izgube, republika nam bo dala za pospeševalno službo osemsto milijonov, torej imamo še milijardo dinarjev nepokrite izgube.« piše v uvodniku Gospodarskega vestnika Ilija Bregar.

Pozanimali smo se, koliko je resnice v tem pisanju, saj je akcija izdaje odločb o prepovedi

**Nove
brazde**

oddaje mleka kot tudi samo pisanje Gospodarskega vestnika med prizadetimi povzročilo veliko nejevoljo.

Akcijo za prepoved oddaje mleka je opravila veterinarska inšpekcijska služba občine Grosuplje. Na omobčju Mercator-Kmetijske zadrage Stična je bilo izdanih okoli 100 odločb. Zaradi tega je njenim kooperantom dnevno ostajalo okoli 3.000 litrov mleka. Med njimi so tudi taki, ki so zadrugi prej oddajali tudi do 100 litrov mleka dnevno. Zaradi neoodanega mleka pa je imela Mercator — KZ Stična 17 milijonov dinarjev izpada prihodka.

Pospeševalna služba, ki jo Ilija Bregar omenja v članku v akciji prepovedi oddaje mleka ni sodelovala in noben od pospeševalcev ni pisal odločb, kot trdi uvodničar GV.

V Ljubljanskih mlekarnah in Kmetijski zadrugi poudarjajo, da samo s prepovedjo oddaje mleka, kakršna je bila v tem primeru, ne bomo dosegli nikakršnega napredka. Zato nameravajo strokovnjaki Ljubljanskih mlekarne sistematično pregledati vse naprave za molžo mleka, ki jih uporabljajo kooperanti. Tudi koperanti KZ Stična bodo prišli na vrsto. Hkrati bodo strokovnjaki Ljubljanskih mlekarne kmetom tudi svetovali.

Vse to bo potekalo v sklopu širše akcije Ljubljanskih mle-

karn, katere cilj je bolj kakovostno pridobivanje mleka.

Predvideno je, da bodo v Ljubljanskih mlekarnah že julija prešli na drug način ugotavljanja higienke neoporečnosti mleka. Do takrat pa bodo opravljeni vsi razgovori s kmeti — kooperanti in drugimi, ki sodelujejo v »mlečni reproverigi«. V Ljubljanskih mlekarnah menijo, da bodo ti razgovori obrodili sadove in da prehod na nov način ugotavljanja higienke neoporečnosti mleka za kooperante ne bo boleč. Cilj tega je, da bi dobili higienko neoporečno mleko, za kar si morajo prizadevati tako kooperanti kot mlekarska industrija v celoti.

**Na beograjskem tržišču
dvoje cene mleka**

**Kompenzacije
za proizvajalce
mleka**

Šabska mlekarja je ponudila beograjskemu tržišču za 7 dinarjev cenejše mleko, tako stane liter konzumnega mleka 57 dinarjev, enako mleko drugih mlekarne pa stane v Beogradu 64 dinarjev. Občina Šabac je namreč s kompenzacijo omogočila staro ceno mleka. To je naredila tudi občina v Zrenjaninu, kjer stane liter mleka tudi 57 dinarjev. V Nišu so izplačali kompenzacijo v višini 2 dinarja za liter mleka od 1. januarja letos, prav toliko pa tudi v Valjevu, medtem ko so v Smederevu dali za kompenzacijo 3 dinarje.

Beograd že pet let odreja denar za stimulacijo in ohranitev mlečne proizvodnje, vendar »po ovinkih«, zato pričakujejo, da bodo kmetje oziroma proizvajalci mleka ta denar dobili do konca leta, poročajo Večerke Novosti.

**Nove
brazde**

Dr. Leo Šušteršič

Razlike v podatkih

V četrti številki glasila Mercator je bilo v rubriki Nove brazde zapisano opozorilo, da poraba mleka v Ljubljani in na obalnem območju pada tudi do 50%. Po podatkih Marketinga Ljubljanskih mlekarne pa je istočasno zaznana povečana proizvodnja konzumnega mleka z indeksom 104, alpskega mleka 113, sirov 112, sladoleda 134, jogurta 110, odkup mleka pa je višji za 3,5 odstotka. Nekdo je najbrže to mleko spil ali pojedel, ker na dvorišču Ljubljanskih mlekarne ugotavljajo, da tam ni pomembnejših zalog.

V Gospodarskem vestniku 1985 št. 16, stran 14 pa je bilo s prepovedjo oddaje mleka stiškim kmetom in okoličanom kar precej netočnosti. Tako piše, da so mlekarji poslali na teren kontrolorje in začeli s pomočjo inšpektorjev in pospeševalnih služb pisati odločbe o prepovedi oddaje mleka na 14 dni. Pospeševalci, (iznenada tudi pospeševalci!) da so potem povedali, kako in kaj. Pisec napoveduje, da bodo mlekarji po 14-dnevni prepovedi nič boljše mleko zopet naprej odkupovali.

Resnica pa je, da je ukrepala občinska veterinarska inšpekcija, ki se je držala določb zakona in pravilnikov, ki so povezani s proizvodnjo in kakovostjo mleka in je za območje občine Grosuplje izdala okoli 300 odločb. Sedaj, ko to pišemo, je 14-dnevni rok prepovedi najbrž že potekel in je vsaj glede tega zopet vse v redu in prav, ni pa umestno takšno netočno pisanje, še manj pa kvaliteta mleka, kar je končno za sirarno v Stični najvažnejše. Iz Uradnih listov SRS 2 in 3/78 ter Ur. l. SFRJ 2/80 in še kje je zapisano marsikaj, kar regulira proizvodnjo in kontrolo mleka, ki naj bo primeren za pripravo jedi, vse od bele kave pa do zrelega in kvalitetnega ementalskega sira.

Na koncu bi omenili, da je samo ugotavljanje milijonov bakterij in celičnih elementov v 1 mililitru mleka in masovno pisanje odločb o prepovedi oddaje brez sočasnega temeljitega pospeševalnega dela vse premalo učinkovito in brez pravega haska, kot je to bilo doslej.

Združne organizacije morajo del svoje dejavnosti čimprej usmeriti v pospeševalno delo pri pridobivanju higienko neoporečnega mleka, skladno s sklepi 12. seje sveta reprodrukcijske skupnosti za mlekar-

stvo. Skupno s selekcijsko, veterinarsko in drugimi službami naj gre tudi za več mleka, ker zlasti ni res, da ga je dovolj, ali celo preveč.

Pojasnilo uredništva

Podatek o zmanjšani stopnji porabe mleka je bil podan na seji poslovnega sveta sozda. Normalno je, da poročevalec takšen zbor smatra za javno mesto, na katerem resni ljudje dajejo izjave z vso odgovornostjo. Isti podatek je bil tudi prisoten naš poročevalec, povedal delegat Franci Brenčič. Navajamo celoten prepis magnetograma:

»Zaradi tega, ker recimo v KIT Ljubljanske mlekarne TOZD Posestva v naši občini, ki je, lahko rečem, zelo uspešna delovna organizacija tudi v Jugoslaviji, ustvarjajo po 1 litru mleka 21 dinarjev izgube. Oziroma (...) krave milijon letno. Drugo vprašanje, ki se pojavlja, se pojavlja vprašanje takomenovanih sivih ceh. Samo podatek, samo za embalažo so Ljubljanske mlekarne v lanskem letu plačale 33 milijard sivih cen oziroma 21 milijard samo za embalažo. Dilema je torej, ali sistem celotno reprovigo dokončnih proizvodov obdržati pod kontrolo ali pa zagotoviti svobodno oblikovanje cen. Dejstvo pa je, da ni mogoče imeti pod kontrolo končnega proizvoda, vse surovine pa sprostiti. Vsekakor pa je na mestu vprašanje, ali ima naše prebivalstvo še tako kupno moč, da bo lahko ob sproščeni cenah proizvode kupovalo. Namreč, v celotnem področju oziroma na obalnem področju do Ljubljane rapidno upada poraba mleka, tudi do 50 procentov na nekaterih področjih, kar ocenjujemo kot padec kupne moči.«

S predavanja za pospeševalce

Dr. Leo Šušteršič — M — Ljubljanske mlekarne

Vimensko vnetje ali mastitis

Vsak lastnik ali imetnik molznice bi moral nekoliko več vedeti o mastitisih. Prispevek ima namen prikazati nekaj znakov te bolezni oziroma bolezenskega stanja, dodati nekaj misli o prepečevanju, zlasti pa opozoriti na dobro sodelovanje živinorejca, veterinarja in kmetijskega strokovnjaka. Področje je izraziti primer delitve dela veterinarjev, kmetijcev, prehranskih strokovnjakov, tehničnih služb za molzne naprave, pa tudi medicine, kjer pa ima glavno besedo in odgovornost le dober veterinar.

Mastitis je največkrat vnetje posamezne četrti vimena molznice (pri tem imamo v mislih zlasti krave), ko nastanejo vidne ali nevidne spremembe mlečne žleze s spremenjenim mlekom. Včasih je sprememba vidna le pod mikroskopom.

Povzročitelji so bakterije, ki se v vimenu razvijajo in učinkujejo pod določenimi pogoji. Prodrejo skozi seskov kanal, poškodovani sesek ali po krvi bolne živali. Pri tem so odločilnega pomena higienke razmere v hlevu in ob molži, oporečnost molznih naprav in same molže ter prehrana.

Vime bolj ali manj oteče, je boleče, toplejše in rdeče izločanje mleka pa praviloma presahne ali se zmanjša. V hudih primerih je tak izloček voden, po-

rumeni ali porjavi (od krvi je lahko tudi rdeče), v njem so kosmiči sesirjenega mleka, celic in belih krvničk itd. Pri molži zapirajo odprtino seskovega kanala, tako da v obeh cisternah izloček (mleko) zastaja. Včasih preneha žival jesti, prežvekuje le občasno, zaradi bolečin bezgavk težko stoji, v najtežjem primeru, kolimastitisa, pa tudi pogine, če ni takoj veterinarske pomoči (gre le za nekaj ur).

Lastnik živali naj pozna razliko med mastitisom in obporodnim otokom vimena, zlasti pri telicah. Tudi manjša primes krvi v mleku naj ga preveč ne skrbi, težje je pri poporodnem pomankljivem izločanju mleka in pri napakah mleka, ko je le potrebno poklicati veterinarja.

Pod mikroskopom so v posebnem pripravljenem preparatu vidne bakterije in celice vimen-skih tkiv ter belih krvničk, znanih vsakega vnetja. Šteje se, da je število celic v mleku bolezensko povečano, če jih je več kot 500.000 v 1 ml (kubični cm). V nekaterih zavodih in inštitutih v Sloveniji (Ljubljana, Ptuj) ugotavljajo število s posebnimi elektronskimi števci. V hlevih pa si je mogoče s posredno metodo (Kalifornia test, lužnati preizkus idr.) na hitro in priročno pomagati pri diagnostiki bolezni.

Že takoj in v začetku bolezni naj se z mastitisom ukvarjajo le veterinarji. Ni namreč težko z velikimi odmerki antibiotikov, kemoterapevtikov, antihistaminikov in še česa ozdraviti bolezenske znake posamezne krave, vendar naj gre za čim hitrejšo in dokončno ozdravitev, ker so posledice vedno gospodarsko najneugodnejše, gre za preprečevanje prenosa na druge krave v hlevu in končno za kontrolo, kaj bo z mlekom. Tako mleko lahko povzroči zlasti pri občutljivih otrocih tudi škoda smrtnim izidom, pri predelo-

valcih mleka in pri sirarjih pa velike tehnološke težave. Če preide bolezen v kronično stanje, lahko tudi brez večjih zunanjih znakov, potem bo ob enakih stroških reje na posestvu manj mleka, žival izgubi plemensko vrednost in jo je prepovedano prodajati v tak namen. Taka žival konča v klavnici mnogo prej kot bi to bilo gospodarno.

Pospeševalci, molzni kontrolorji, morda tudi osemenjevalci zlasti pa proizvajalci mleka se morajo zavedati naslednjih pravil:

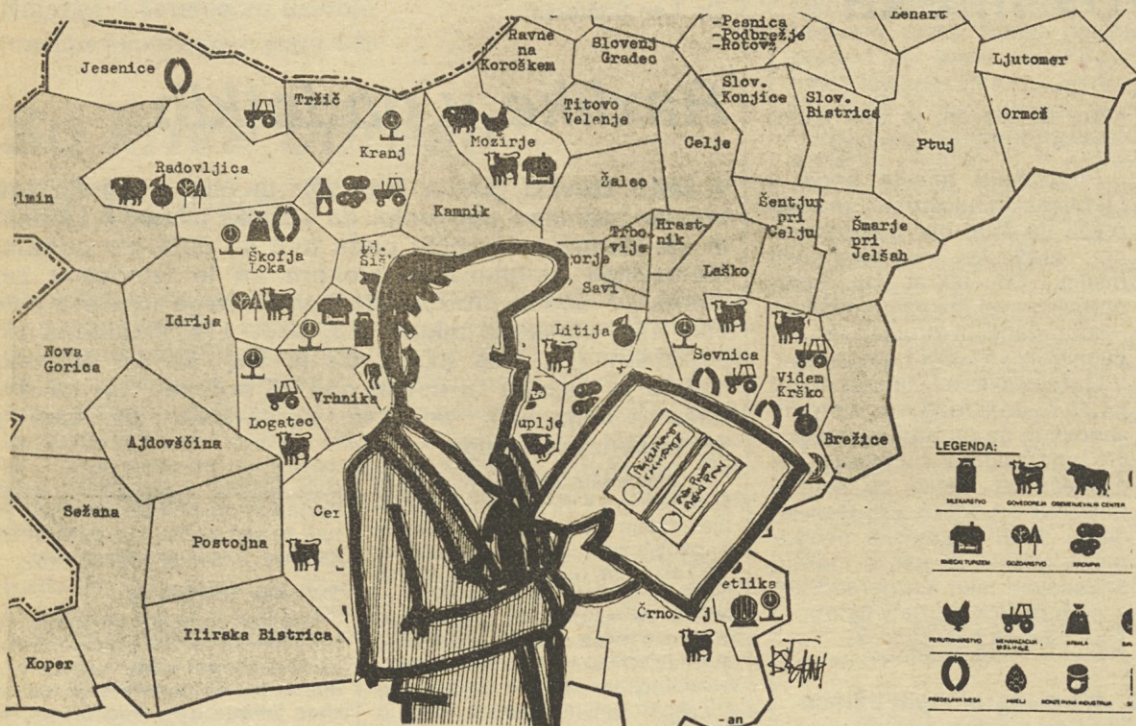
1. poznavanje osnovnih znakov bolezni,
2. ne poskušati samovoljno zdraviti z nepreverjenimi in neprimernimi zdravili, zlasti z antibiotskimi mastmi,
3. obvestiti je treba pristojnega veterinarja, da **tako** ukrepa,
4. bolno žival moramo molsti nazadnje,
5. temeljito čiščenje in razkužitev molznih naprav in rok,
6. ne mešati mleka bolnih krav z mlekom zdravih,
7. strogo paziti na 5-dnevno prepoved porabe v prometu mleka z antibiotiki zdravljenih krav (zato zdravimo kronične primere v dobi presušitve),
8. nujno moramo upoštevati vse druge predpise, ki so v zvezi s preprečevanjem vimen-skih vnetij.

Iz navedenega je razvidno, da je problematika dovolj zapletena. Strokovnjaki pravijo, da se bo v vedno bolj sposobni čredi za večjo proizvodnjo mleka, povečevala tudi nagnjenost k mastitisom vseh vrst. Navaditi se moramo torej boljšega in popolnejšega krmljenja, temeljitejšega čiščenja hleva, molznih naprav, rok in preiti na višjo higienko raven in navade pri pridelovanju, transportu in uporabi mleka. V deželah, kjer je že prav grdo imeti v mleku 200.000 bakterij, opravljajo sicer nekatere naloge in dela, ki so v zvezi z diagnostiko, zdravljenjem in preventivo vimen-skih vnetij razen pospeševalcev in mlekar-skih delavcev, tudi sami kmetje; pri nas je tri milijone bakterij v mleku uradno dovoljeno. Navajamo tudi, da je registriranih mastitičnih krav na zasebnih gospodarstvih do 20%, na državnih pa do 50%. Ob takem stanju ne bi smeli imeti pri sanaciji take mlečne proizvodnje laiki kakšne večje vloge, pa vendar bo potrebno pri pridobivanju kvalitetnega mleka počevati prav vse, ki imajo kakršno koli povezavo z mlečno proizvodnjo.

Pripročamo, da preberete še knjižico za pospeševanje kmetijstva XIV/1984 z naslovom Mastitis pri kravah, avtorja Jožeta Jurca.

Nove
brazde

Nove
brazde

— Eno tipično dejavnost pa so le pozabili: adminstracijo!

Kmetijski zavod Ljubljana vam svetuje
Ing. Jože Benec

Varstvo krompirja pred boleznimi in škodljivci

Glede na to, da je lani prišlo do velikega izpada pridelkov krompirja zaradi gnitja, kar je bilo posledica vremenskih razmer in z ozirom na to nezadostne zaščite krompirjevih nasadov predvsem proti krompirjevi plesni, želimo pridelovalce še pravočasno opozoriti na potrebne ukrepe, s katerimi bomo dosegli zdrave in višje pridelke krompirja.

Najnevarnejša bolezen na krompirju je krompirjeva plesen, ki občutno zmanjša pridelek, kadar se pojavi zgodaj, že konec maja, in če vremenske razmere godijo njene- mu hitremu širjenju. Takrat se gnitje nadaljuje tudi v skladišču. Črna listna pegavost ravno tako uničuje listno površino krompirja, toda pri nas je manj nevarna. Poleg bolezni moramo na krompirju redno zatirati tudi koloradskega hrošča, predvsem njegove ličinke.

Zatiranje krompirjeve plesni (Phytophthora infestans).

Krompirjevo plesen spoznamo po rumenih pegah na robu lističev, ki kmalu porjavijo in se hitro večajo. Robovi teh peg so na spodnji strani lističev pokriti z belim puhom iz glivnih trosonoscev in trosov.

Škropiti moramo že prej, preventivno, ko so vrste krompirja sklenjene in so ugodne razmere za razvoj plesni (vlaga in ne previsoka temperatura), oziroma ko nas na to opozori protifitoftorna služba. Škropljenje redno ponavljamo vse do naravne zoritve rastlin, torej do avgusta. Pogostost škropljenja je odvisna od uporabljenega fungicida (kontaktni ali sistemski) in od vremenskih razmer.

S kontaktnimi fungicidi škropimo na 7 do 10 dni oziroma po vsakem dežju, kajti krompir ščiti površinsko in jih dež spere. Iz skupine kontaktnih priporočamo sledeče fungicide:

antracol	1–3 kg/ha
bakreno apno 50	5–8 kg/ha
dithane M – 45	2–3 kg/ha
cuprablau	3–5 kg/ha

S sistemskimi fungicidi škropimo v fazi intenzivne rasti krompirja. Uporabimo jih 2- do največ 3-krat v razmaku 14 dni. Ker jih rastline vpije in s sokom razširi v druge, zlasti mlade dele krompirjeve rastline, jih dež ne spere. Delujejo tudi kurativno, se pravi, da uničijo micelij krompirjeve plesni v tkivu okužene rastline. Na voljo so sledeči sistemski fungicidi:

— pomembno je, da so prav vsi deli zelene rastline pokriti s škropivom. To dosežemo le z dobro škropilnico, ki ima primeren pritisk in ustrezne šobe, višina škropilne letve pa mora biti naravnana tako, da se curki škropiva prekrivajo, preden dosežejo cimo.

— najbolje je škropiti v zgodnjih jutranjih urah, ko še ni vročine in je ozračje mirno

— ko škropimo, ne pozabimo na varnostne ukrepe, saj imamo opraviti s kemičnimi sredstvi, od katerih nekateri spadajo med hude strupe in so nevarni tako za ljudi kot za živali.

Zatiranje koloradskega hrošča

Tudi koloradski hrošč lahko naredi občutno škodo. Predvsem je potrebno temeljito in pravočasno škropljenje proti prvemu zarodu ličink. Lahko škropimo hkrati proti koloradskemu hrošču in krompirjevi plesni. Pripravki se lahko poljubno mešajo. Pred vsakim škropljenjem z insekticidi obvestimo okoliške čebelarje o svoji nameri.

Na izbiro imamo dovolj insekticidov, priporočamo pa sledeče:

ekalux 25	0,8 l/ha
posse 25 – EC	1,5–2 l/ha
elocron 50	1–2 l/ha
decis EC 25	

0,5–0,7 l/ha uporabimo samo 2 ×
ripcord 20% EC

0,15–0,3 l/ha uporabimo samo 2 ×
sumicidin EC 20

0,5 l/ha uporabimo samo 2 ×

Tudi pri zatiranju koloradskega hrošča priporočamo menjavanje kemičnih pripravkov, ker tudi hrošči postanejo odporni na nekatere pripravke, če jih uporabljamo večkrat zapored.

Če nam je uspelo z omenjenimi ukrepi ohraniti zdravo krompirjevo do zrelosti, priporočamo uničevanje krompirjeve s herbicidom REGLONE 4–5 l/ha v 600 l vode, 14 dni pred izkopom. S tem bomo preprečili še zadnjo možnost okuženja gomoljev s trosi krompirjeve plesni.

Pri škropljenju se je potrebno držati še naslednjih načel:

— ko škropimo, ne pozabimo na varnostne ukrepe, saj imamo opraviti s kemičnimi sredstvi, od katerih nekateri spadajo med hude strupe in so nevarni tako za ljudi kot za živali.

— ko škropimo, ne pozabimo na varnostne ukrepe, saj imamo opraviti s kemičnimi sredstvi, od katerih nekateri spadajo med hude strupe in so nevarni tako za ljudi kot za živali.

— ko škropimo, ne pozabimo na varnostne ukrepe, saj imamo opraviti s kemičnimi sredstvi, od katerih nekateri spadajo med hude strupe in so nevarni tako za ljudi kot za živali.

Knjiga, ki ni le za otroke
Andrej Dvoršak

Mladi čebelar

Pred kratkim je Mladinska knjiga predstavila več poljudoznanstvenih del za otroke, med katerimi je še zlasti pritegnila pozornost knjiga Janeza Gregorije: Mladi čebelar, ki je izšla v seriji Igra in delo.

»Kmetijstvo ima različne zanimive panoge, a prav gotovo je med vsemi najbolj zanimivo čebelarstvo. Nekateri ga v zanosu razglašajo za poezijo kmetijstva...« je v uvodu zapisal avtor.

Na tiskovni konferenci je Janez Gregori poudaril, da veliko ljudi začne s čebelarstvom, a ga kaj hitro opuste, ko nalete na prve težave. V njegovi knjigi, izšla je v nakladi 7.500 izvodov, se otroci, a ne le oni, seznanijo z vso »modrostjo« čebelarjenja. Nič manj ni v njej koristnih napotil za začetnika kot v katerikoli drugi knjigi s področja čebelarstva, ki jih na našem tržišču niti ni tako malo. Gregorijeva knjiga Mladi čebelar se uvršča med tiste, ki so najbolj ilustrirane.

Avtor, ljubitelj fotografije in čebel, je uspel zbrati izjemno zanimive ter tehnično dovršene

Seznam bikov za osemenjevanje v letu 1985/1986

Ime	št. bika	RPV za mlečnost	RPV za rastnost	Direktni PV za prir.	% AR
rjava pasma: kategorija III.					
1. Norman	100161 (E)	116,119	101		50
2. Patos	100160	106,107	96		12
3. Forest	100193	101	107		25
4. Ceh	100199	109,108		+50	50
5. Elan	100224	107,111	102		50
6. Sako	100255	101		+8	50
7. Majk	100261	106,105			62
8. Eros	100288	101,107		+12	50
9. Bili	100272	106,98		+7	50
10. Fritz	000274 (MO)	99	109		–

		PV za prir. g/dan	ml. matere kg	% tolišče	
kategorija II.					
11. Jovo	100337	+60	8.228	4,20	62
12. Azon	110367	+22	8.305	3,84	37
13. Alegro	110365	+95	5.451	3,62	–
14. Alko	110379	+16	6.923	3,81	62
15. Sokol	110380	–81	7.757	4,10	37
16. Nagi	110381	+37	6.387	3,73	25
17. Amor	110422	–33	5.640	3,85	37
18. Farmar	110427	+11	6.521	3,83	56

kategorija I.					
19. Pino	110448	75			
20. Sud	110447	50			
21. Cimos	110449	50			
22. Sobi	110450	50			
23. Evri	110463	50			
24. Sulc	110465	50			
25. Slak	110474	62			
26. Cipe	110475	75			
27. Piber	110464	50			
28. Pol	110476	50			
29. Sugar	110477	50			
30. Sever	110484	25			
31. Naško	110493	25			
32. Neboj	110494	50			

		RPV za mlečnost	% HF
črnobela pasma: kategorija III.			
1. Bate	100267	108,102	100
2. Kolon	100313	104,102	75
3. Indes	100300	105,103	75
4. Ivanko	100311	119,105	75

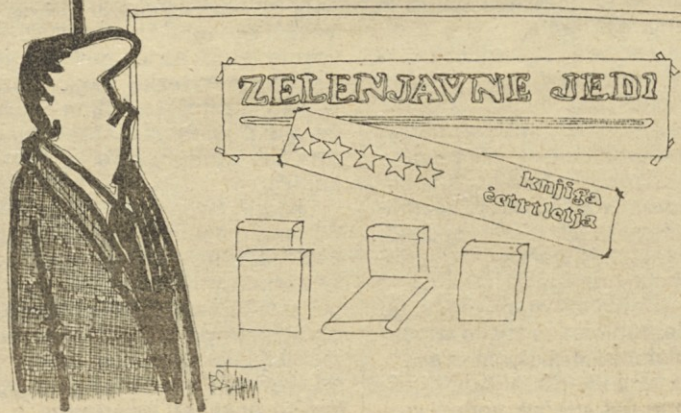
			ml. matere kg	% tolišče	% HF
kategorija I.					
5. Mrak	130432	10.169	3,63	75	
6. Pau	130446	8.135	3,65	75	
7. Pero	130445	8.620	3,81	94	
8. Tar	130444	10.033	3,63	75	
9. Albo	130483	8.265	4,00	75	
10. Susak	130484	12.403	3,62	75	
11. Šumi	130492	9.591	3,52	87	
12. Bar	130491	7.364	3,63	100	

mesne pasme: kategorija IV.				
charolais	Šaro	160462		
pasma:	Šink	160480		
limousine				
pasma:	Indien	100143		

Kmetijski zavod – Ljubljana
Osemenjevalni center
Preska

posnetke čebel in čebelarstva, takšne, kakršnih v tako velikem številu doslej še nismo imeli. Že samo zaradi slik, če ne tudi zaradi vsebine, je knjigo vredno kupiti. Kar devetdeset diapozitivov predstavlja slikanico, ob kateri lahko vsakdo na neboleč način spozna čebelo, njene navade in življenje. 950 dinarjev, kolikor stane knjiga, pa tudi ni denar, zaradi katerega bi se ji ljubitelj narave in čebelarstva odrekal.

svet knjige

— Po moje to ni več slučajnost, ampak kruta realnost...

Ne zahtevam gradov v oblakih, dajte mi raje solidarnostno stanovanje.

• Nimam kaj povedati, zato se bom prijavil k razpravi.

• Včasih so dnevno objavljali poročila o onesnaženosti ozračja, danes pa objavljajo tečajne liste; učinek je isti, saj ljudem od obeh jemlje sapo.

Marko Bokal

Mercatorjev mozaik

Mercatorjev mozaik

Mercator-Agrokombinat Krško
Jože Černoša

Nekateri gledajo preozko

Nedavno so imeli člani ZK Mercator-Agrokombinata Krško konferenco, na kateri so se kritično dotaknili svojega delovanja in nakazali smernice za delo v prihodnje.

Uvodoma je Drago Romih poudaril, da učinkovitost komunistov pada, saj jih hočejo nekateri postaviti na stranski tir. Zlasti je med njimi premalo pristnega sodelovanja, ki je temeljni pogoj za uspešno delo. Je pa tudi nekaj sopotnikov, članov ZK, ki organizaciji bolj škodujejo kot koristijo.

Ko se je dotaknil problematike delovne organizacije, je menil, da se skupne službe ne razvijajo vzporedno s tehnološkim in organizacijskim širjenjem temeljnih organizacij. Poudaril je, da je razvoj delovne organizacije kot zaokrožene celote stvar vseh, zato ne sme biti komunist, ki ne bi aktivno sodeloval pri oblikovanju tako razvojnih možnosti kot srednjeročnega in dolgoročnega načrta razvoja delovne organizacije in temeljnih organizacij. Komunisti se morajo osredotočiti tudi na priprave na volitve in evidentirati take kandidate, ki bodo znali in hoteli dobro delati.

V razpravo, ki je sledila uvodnemu poročilu — člani ZK so ga ocenili kot povzetek razmer v delovni organizaciji — so poudarili, da ne sme biti vprašanja, na katerega konferenca ne bi poskušala odgovoriti.

Herman Pregelj je opozoril, da so za neaktivnost družbenopolitičnih organizacij v Mercator-Agrokombinatu krivi komunisti, ker niso dobro in učinkovito delali znotraj teh organizacij. Po njegovem mnenju je temeljna naloga članov ZK učinkovito delovati med združenimi kmeti in iz njihovih vrst pridobivati nove člane.

Ivan Kozole je dejal, da z odkritim razpravljanjem o težavah

in nakazovanjem rešitev za njihovo odpravljanje prav komunisti dajejo pobudo za hitrejši razvoj celotne delovne organizacije. To ne pomeni, da so člani ZK posebna sekta, pač pa le sodelavci, ki žele z dobrnamo tovariško kritiko nepravilnosti izboljšati razmere v delovni organizaciji. Za razreševanje težav pa je potrebno oblikovati primerne strokovne ekipe, ki bodo sposobne razrešiti perečo problematiko.

Nadalje je bilo v razpravi poudarjeno, da mora vsaka naslednja konferenca komunistov v delovni organizaciji biti osredotočena le na en sam problem, kar bo prispevalo k večji akcijski učinkovitosti.

Rečeno je bilo tudi, da delavcem Mercator-Agrokombinata zelo veliko pomeni vključenost v sozd MERCATOR — KIT, da pa so vezi med sozdom in delovno organizacijo takšne, kot si jih narede sami. Odkar so v sozdu, se je precej izboljšala likvidnost, saj so člani Mercator — Interne banke, tudi 35 odstotkov proizvodov plasirajo že preko sozda, prav tako pa se poglobljajo stiki na področju AOP.

Čeprav je razprava, ki je bila odkrita in kritična, trajala več ur, lahko zaključimo, da komunisti še niso dovolj uskladili svojih stališč, da nekateri še vedno preozko gledajo na problematiko delovne organizacije, kar ne more prispevati k večji učinkovitosti. Zato tudi sklep, da gospodarske težave v delovni organizaciji niso le zaradi zunanjih dejavnikov, ampak tudi zaradi še neizkoriščenih notranjih rezerv.

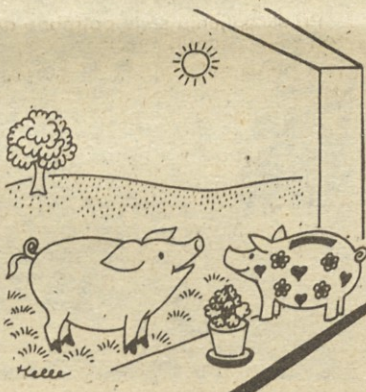
Priredil: A. D.

Foto: A. Dvoršak

Praznik bikov v Preski

Deseti maj je tradicionalni praznik bikov, dan, ko Mercator Kmetijski zavod Ljubljana, Osemenjevalni center Preska, na široko odpre vrata strokovnjakom in govedorejcem, da si ogledajo plemenske bife, medtem ko jih strokovna komisija ocenjuje. Okoli 600 ljudi iz vse Slovenije, nekaj pa tudi iz tujine, se zbere ob vrvcu, ki jih loči od dragocenih živali. Več kot tona težak bik Diter, po poreklu iz Avstrije, ki ga je vodil Branko Ostojič in ki zelo veliko obeta, se je prijazno nasmehnil v objektiv fotoaparata.

All bi mi lahko posodil 500 dinarjev?

● Ob prazniku Osemenjalnega centra v Preski 10. maja je več zaslužnih strokovnjakov prejelo odlikovanja. Najvišje med njimi red zasluge za narod z zlatim vencem je prejel Ignacij Lovšin, direktor Kmetijskega zavoda Ljubljana. Visoko državno odlikovanje je prejel za pomembno razvojno delo na področju govedoreje. Za odlikovanje ga je predlagala Živinorejska poslovna skupnost Slovenije.

Foto: Andrej Dvoršek

Mercator-Ograd se otepa izgub

Center za obveščanje

Popestrili bodo proizvodni program

Tokrat predstavljamo vsebino sanacijskega programa še zadnje delovne organizacije sozda MERCATOR-KIT, ki je imela lani motnje v poslovanju. To je Mercator Ograd — industrijsko gradbeno podjetje iz Ormoža, ki je zaključil lansko leto z izgubo 35.816.350,00 dinarjev.

Vzroki za izgubo, kot je poročal delavskemu svetu sozda direktor Milan Lukaček, so zlasti cenovna neskladja med energijo ter surovinami na eni strani in cenami gotovih izdelkov na drugi, specifičen gospodarski položaj podskupine dejavnosti »Proizvodnja opeke in strešnikov« ter obveznosti plačil zaostalih obresti za naložbene dolge za zadnja tri leta.

V Ogradu menijo, da bodo motnje v poslovanju v letošnjem letu zmanjšali, če že ne povsem odpravili. Uspešno poslovanje ugotavljajo na osnovi porabe energije na enoto proizvoda,

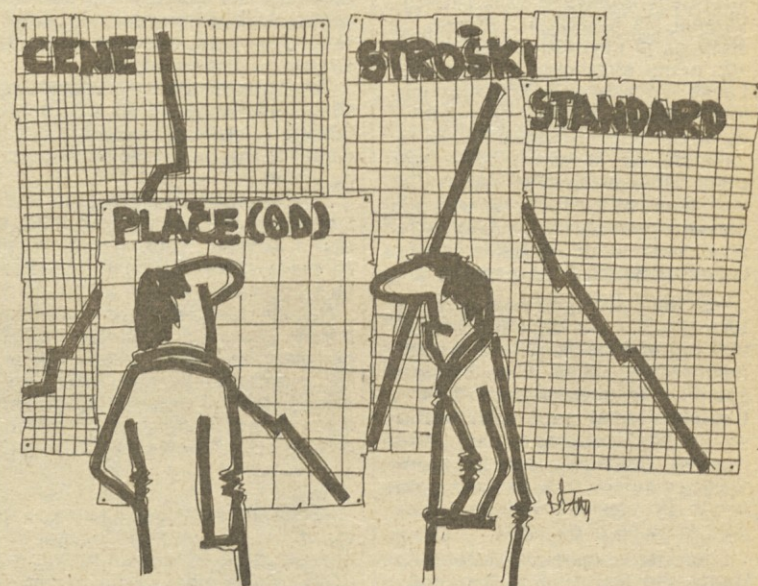
dosežene ravni produktivnosti dela ter fizičnega obsega in kakovosti proizvodov. Vsi ti kazalci so, kot so v Ogradu zapisali v program ukrepov za odstranitev vzrokov za nastalo izgubo, v njihovi delovni organizaciji ugodnejši oziroma boljši, kot je povprečje v podskupini dejavnosti.

Glede na porabljen količino toplotne energije na enoto proizvoda, ki je najbolj pomemben kazalec racionalnosti proizvodnje, so celo prvi v podskupini dejavnosti SR Slovenije. Tudi obseg proizvodnje — 47.548.438 enot NF opečnih izdelkov uvršča Ograd med največje proizva-

jalce v republiki, lani na drugo mesto, pri čemer proizvedejo kar 10 odstotkov vseh opečnih izdelkov v Sloveniji.

Vsi ti podatki kažejo, da so v Ogradu sposobni z lastnim delom in prizadevanji dosegati dobre rezultate. V svojem sanacijskem programu so zapisali, da je za uspešnost bodočega poslovanja potrebno ohraniti zlasti že dosežene kazalce kakovosti poslovanja in poiskati možnosti za njihovo povečanje proizvodnje in vpeljati nove izdelke v svoj proizvodni program. Vendar pa bodo rezultati tudi letos v veliki meri odvisni od zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na njihovo poslovanje, predvsem od energije in surovin. Na to delovna organizacija Ograd nima kaj dosti vpliva.

Pripravil A. D.

— Kot kaže, bomo morali pričeti proizvajati večje količine črnega žalnega traku.

Mercatorjev mozaik

M-KGZ Sora Žiri dobro posluje
Center za obveščanje

Predlagajo skrajšanje delovnega in podaljšanje obratovalnega časa

»S poslovnimi rezultati v prvem trimesečju smo lahko zadovoljni,« so menili na seji IO OSS Mercator-KGZ Sora Žiri. Ta kolektiv je v prvih treh mesecih povečal realizacijo glede na isto obdobje lani za 79 odstotkov, akumulacija pa se je povečala kar za 275 odstotkov. Zelo se je povečal tudi odkup goveda, medtem ko je odkup mleka večji le za 6 odstotkov.

Ob vseh teh in drugih ugodnih rezultatih pa so imeli motnje v poslovanju v enotah Kmetijski odkup Žiri, zaradi obresti za zalogo koruze, Mesnica I, katere obstoj je vprašljiv zaradi premajhnega obsega prometa, prodajalna Vrh, Gozdarstvo, Zadrugi dom in prodajalna Oprema, ki prav tako plačuje visoke obresti zaradi zalog koruze.

Izvršni odbor sindikata ugotavlja, da so motnje v poslovanju v prvem trimesečju pri nekaterih enotah »normalne« in da ne bodo vplivale na končni rezultat, da pa je dohodek v trgovinah premajhen zaradi prevelikih zalog in prepočasnega obračanja sredstev.

Na sestanku so imenovali že tudi koordinacijski odbor za izvedbo volitev 1986, katerega

delo bo potekalo v skladu s programom občinskega sveta zveze sindikatov. Določili so regres za letni dopust v višini 11.800 dinarjev, ki ga bodo delili po dogovorjenih merilih, kar pomeni, da bodo delavci dobili od 9.700 dinarjev navzgor, pač glede na pogoje dela in socialni položaj.

Pravtako so menili, da je potrebno skrajšati delovni čas, a hkrati podaljšati obratovalni čas strojev ter dvigniti storilnost. To bi omogočalo povečanje zaposlovanja. Predlog so posredovali strokovnim službam, ki morajo pripraviti analizo in ugotoviti morebitne možnosti za spremembo. Dogovorili so se še, da bodo 12. maja organizirali množičen pohod na Blegoš.

Moj sodelavec

Kristina Antolič

Lojze Trstenjak — prvak med strelci

Po skromnosti nihče ne bi sodil, da je Lojze Trstenjak, referent za LO in DSZ delovne organizacije MIP Ptuj, član državne reprezentance v standardni zračni pištoli. Kar preskromen je, in preteklo je precej časa, da sem ga pregovorila za kratek pogovor.

Biti član državne reprezentance nedvomno veliko pomeni. Kako je tebi uspelo, da si se uvrstil vanjo?

»Tisti, ki me dobro poznajo, vedo, da dajem prednost borbenosti, ki mi večkrat pomaga do uspeha. Na tekmovalnem, tudi takrat kadar izgubljam, se znam obvladati. To je zelo pomembno za vsakega športnika. Ker nimam dovolj časa za praktično in tehnično treniranje, namenim precej pozornosti avtogonemu treningu.«

Lojze Trstenjak je že pet let član strelskega društva Mrož iz Titovega Velenja. Za streljanje z zračno pištolo ga je navdušil Slavko Ivanovič, trener strelskega društva Jože Lacko, za katero je Trstenjak štiri leta nastopal. Kasneje je ugotovil, da ne bo mogel dosegati boljših rezultatov, saj je bil njegov trener preobremenjen s svojim rednim delom in mu je za šport ter treninge ostajalo premalo časa. Zato je Trstenjak prestopil k Velenjčanom. Odločitev se mu je obrestovala.

»Bil sem skoraj na vseh državnih tekmovanjih, kot član jugoslovanske reprezentance pa na mnogih mednarodnih. Živo mi je ostalo v spominu tekmovanje leta 1980 v Švici, kjer so mi prepovedali tekmovati z mojo pištolo, ki sem je bil navajen. Izposoditi sem si moral drugo, s katero sem dosegel tretje mesto. Po pravici povedano, morda ga s svojo ne bi dosegel!

Spominjam se tudi dvoboja z Madžarsko leta 1982 v Beogradu. Takrat sem prišel na strelišče s 45 minutno zamudo, ki sem jo nadomestil s hitrejšim streljanjem ter

dosegel drugo mesto. Čeprav lani skorajda nisem treniral, pa sem dosegel kar dobre uspehe. Letos sem bil v Atenah na Balkanskem prvenstvu le deveti. Sreča se mi je ponovno nasmehnila v Švici, kjer sem dobil na mednarodnem tekmovanju posebno nagrado za drugo serijo, kjer sem z desetimi strelji napravil le eno samo luknjo v tarčo oziroma sem osvojil 100 krogov od sto možnih. Tudi na srečanju z avstrijsko reprezentanco me sreča ni zapustila, saj sem kljub manjšim težavam zasedel tretje mesto. Prva tri mesta sem osvojil vedno, na vseh tekmovanjih, kjer sem nastopal za barve strelskega društva »Mrož«.

Od doma do službe imam skoraj 60 kilometrov, še enkrat dalj do matičnega strelskega društva. Kako ti uspe združiti delo, trening in osebno življenje?

»Treniram predvsem pozimi, poleti pa le toliko kot mi čas dopušča, redno le vsak drugi vikend. Vmes so tekmovanja, največkrat povezana s potovanji.

Navadil sem se že, da potujem ponoči z avtobusom ali vlakom, čemur se moji športni tovariši smeje. Na srečo zaradi svoje športne aktivnosti v delovni organizaciji nimam težav in ima občutek, da imajo sodelavci in vodstvo za moj šport veliko razumevanja.

Načrti?

»Želel bi nadaljevati s tekmovanji vse dotlej, dokler bom dosegal dobre rezultate in dokler mi ne bo opešal vid. Izurjeni strelci so uspešni še tudi pri šestdesetih letih, torej imam pred sabo še 25 let tekmovanja.«

Mercatorjev mozaik

Kegljači so se pomerili
Mirko Vaupotič

Sodelovali tekmovalci različnih firm

Vsaj na športnem področju, pogosto tudi izven raznih občinskih ali ligaških trim tekmovanj, pride do srečanj med ekipami različnih sozgov.

Eno takih je bilo pred dnevi v kegljanju na kegljišču KS Stadion na Staničevi ulici v Ljubljani. Udeležile so se ga ekipe kegljašev organizatorja Iskra-IEZE, TOZD Feriti, Iskra-IEZE, TOZD Orodjarna, Emona Hoteli, TOZD Grand hotel Union, in Mercator-Sadje zelenjava.

Športno srečanje je izzvenelo v izredno tekmovalnem in tovariškem vzdušju, doseženi pa so bili, za »sindikalne tekme,« kar dobri rezultati in zmagovalac je prejel ličen lesen prehodni pokal.

Rezultati srečanja sicer niso bili najpomembnejši, ker pa je bil namen srečanja tudi tekmovanje naj hitreje zapišemo:

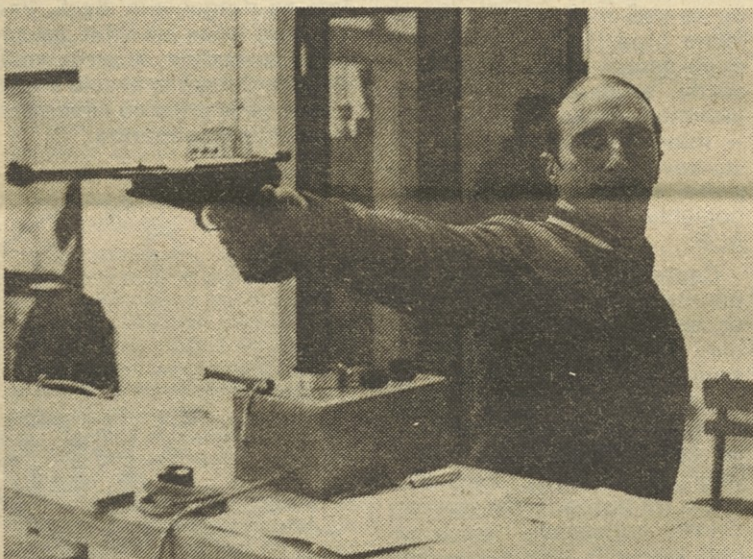
Najuspešnejši so bili tekmovalci ekipe organizatorja, ki so podrli 1120 kegljev (tekmovalo je šest tekmovalcev s 50 meti-mešano), drugi so bili tekmovalci Mercator-Sadje zelenjava

s 1032 podrtimi keglji, tretji Grand Hotel Union s 937 keglji in četrti ISKRA Orodjarna z 920 podrtimi keglji.

Med posamezniki je bil najboljši z 203 podrtimi keglji Štefan Šestak (ISKRA Feriti), drugi Miro Vaupotič (Mercator-Sadje zelenjava) z 196 keglji, tretji Mohor Svoljšak (Grand Hotel Union) s 195 keglji (ter manj praznimi meti) in četrti z istim številom kegljev Milan Markovič (ISKRA Feriti).

Tekmovalci in navijači, ki so se zbrali v velikem številu, so si bili edini — še si želimo takih srečanj, zato so se dogovorili, da podobno tekmovanje jeseni pripravijo organizatorji iz Mercator-Sadje zelenjava.

Mercatorjev mozaik

Trstenjak med treningom.

V Trnovski vasi v Slovenskih goricah preureja MIP Ptuj, TOZD Maloprodaja, staro šolo v prodajne prostore za oskrbo prebivalcev v tem kraju.

Prodajalna bo samopostrežna. Skupna površina (prodajni prostori, skladišče, klet, točilnica s priročnim skladiščem in ostali pomožni prostori) znaša 183 m².

Točilnica sprva še ne bo obratovala, zato bodo te prostore uporabili za skladišče. Investicija bo veljala 7 milijonov dinarjev. Od tega je že porabljenih okoli 4,8 milijona. Posnetek je napravljen na začetku preureditvenih del.

Kristina Antolič

Naš vse pogostejši obiskovalec

Z mesecem aprilom smo dobili v center za obveščanje novega sodelavca, ki ga boste videvali na sestankih in bo potrkal kdaj pa kdaj tudi na vrata vašega obrata ali pisarne, stopil v hlev ali skladišče — da bi prenesel javnosti tisto, kar je pri vas zanimivega in zadeva vso našo skupnost.

Andrej Dvoršak

je bil rojen 16. 2. 1950 v Novem mestu. Je član Društva novinarjev Slovenije in je v tem poklicu že osem let. Preden je prišel v Delovno skupnost SOZD MERCATOR-KIT je bil dopisnik Borbe za Slovenijo, s stalnim akreditivom pri Skupščini SR Slovenije, Izvršnem svetu in drugih republiških forumih. V novinarstvu se je specializiral za notranjo politiko in gospodarstvo. Je stalni sodelavec Nedeljskega dnevnika, Zbora občanov, občasno pa piše tudi za druge časopise, revije in TV. Je tudi član društva poklicnih fotografskih delavcev Slovenije. Članke piše enako dobro v slovenščini, srbohrvaščini in angleščini.

Ima nešto važno

Za mercatorovce van Slovenije

Osmehom privlače stranke
Andrej Dvoršak

»Mercator Turist« prodaje ideje i znanje

Iako se u sklopu Mercator-Turist — koji deluje u okviru OOUR-a »Slovenija Sadje— zunanja trgovina« — nalazi samo 16 ljudi, zbog originalnih ideja i ljubaznih radnika, našao je mesto pod našim turističkim suncem. Poslovnica u Ljubljani je specijalizovana za takozvani inicijativni domaći turizam, dok se beogradska poslovnica, koja muči muku sa prostorijama, sve više afirmiše sa inozemnim turizmom, a u poslednje vreme i sa lovnim turizmom.

Među stranim partnerima koji iz godine u godinu produbljavaju saradnju sa »Mercator Turistom« nalazi se i (holandski auto-klub ANWB sa 3.000 članova; u svom prospektu turističkih putovanja po Evropi nudi i putovanje po Jugoslaviji u organizaciji »Mercator Turista«. Radi se o takozvanom »Karavan — turizmu« koji ima u inostranstvu priličan broj pristalica. Interesovanje za Jugoslaviju bilo je toliko veliko da su pojedine aranžmane razprodali u jednom dnu, stoga su morali organizovati jednaka putovanja i u drugim terminima.

Drugo područje, kome »Mercator Turist« pridaje posebnu pažnju, je takozvani kulturni turizam, koji se razvio naročito u SAD, odakle su i poslovni partneri naše agencije. Agencija iz New Yorka okuplja mlade orkestre iz cele Amerike koji zatim putuju po svetu, a troškove putovanja plaćaju iz sredstava, dobijenih za ulaznice na koncertima koje priređuju. Upravo ovakvu turneju je organizovao »Mercator Turist« pre dve godine, dok je za ovu godinu najavljen već devet grupa, što — drugim rečima — predstavlja lepu deviznu realizaciju, kažu u »Mercator Turistu« koji je kod američkog partnera stekao toliko ugled da mu ovaj sada već poverava organizaciju celokupne evropske turneje, dakle od momenta sletanja interkontinentalnog aviona u Evropi do ukrcavanja na avion prilikom povratka u Sjedinjene Države Amerike.

Ništa manje interesantna nije

ni treća specijalizacija ove male turističke agencije — lovni turizam, kojeg su počeli intenzivno uvoditi u svoje programe upravo ove godine. Svoju ponudu su već predstavili na sajmu »Alpe Adria« i još na nekim međunarodnim prolećnim sajmovima u Jugoslaviji. Za razvoj lovnog turizma nije značajna samo izvrsna organizacija lovstva, koja je u Sloveniji na zadovoljivom nivou, već i cene. Ove su, na žalost, kod nas mnogo više od cena u Rumunjskoj i Bugarskoj koje su u stanju da ponude bezmalo isti izbor divljači, kao mi. Postoje izgledi da će se s vremenom, ipak nešto promeniti, pošto se otvaraju brojna državna lovišta, posebno u Srbiji, koja će možda ipak biti konkurentni sa cenama, kako Rumunima, tako i Mađarima. Upravo lovci su za nas posebno interesantni gosti, jer su spremni da plate za dragoceni trofej velike novce. Nije slučajno da se »Mercator Turist« specijalizovao za ovu vrstu turizma. Radi se, zapravo, o tome da je u sklopu »Mercator-mednarodna trgovina« OOUR »Slovenija Sadje — zunanja trgovina« i sektor koji od lovske družine odmah otkupljuje meso uplenjene divljači i zatim ga izvozi na konvertibilno tržište. Brane Vidmar, direktor »Mercator Turista« nam je rekao da se upravo dogovaraju sa lovcima iz SAD, Austrije i Italije o organizaciji seminara o lovu lukom, što je najčistiji lov koji obezbeđuje lovcima izuzetan sportski užitek, a istovremeno stavlja lovca i divljač u ravnopravni položaj.

Ko je kriv — kamate ili banke?

U poslednje dve godine se odnosi u slovenačkoj poljoprivredi sve više zaoštavaju, što se pokazuje u ekstenzivnom razvoju pojedinih poljoprivrednih delatnosti, naročito kod najvažnijih poljoprivrednih proizvoda. Među razlozima za ovakav položaj nalazi se i smanjivanje investicija u tu privrednu granu, kao i sve manji interes poljoprivrede za nove investicije, bez kojih nećemo moći proizvoditi više hrane. Razlog je jednostavan — previsoka kamatna stopa za kredite.

U »Ljubljanskoj banci« kažu da su niz godina odobravali poljoprivredi izuzetno povoljne kredite sa najnižim kamatnim stopama u državi. Još u 1981. godini su kamate na kredite, namenjene za uzgoj goveda, iznosile samo 3%, a 1983. godine već 12%. Sadašnje (neprihvatljivo) visoke kamatne stope objašnjavaju sa uslovima Međunarodnog monetarnog fonda. Na osnovu zahteva MMF-a propisuje kamate savezna odluka o zajedničkoj emisioj i novčanor politici. Samoupravnim sporazumom Udruženja banaka Jugoslavije i politički kamatnih stopa opredeljene su i kamate za investicije u poljoprivrednu proizvodnju, a iznose od 31 do 35%, dok iznosi ka-

matna stopa za neprioritetne privredne investicije čak 50%. U banci takođe kažu da su time dati poljoprivredi najpovoljniji uslovi. Istovremeno naglašavaju da bi, ukoliko bi kamate na kredite za poljoprivredu bile još niže, morali ostali korisnici kredita plaćati višu kamatnu stopu. Smatraju još i to da samo snižavanjem kamatne stope nije moguće razrešiti sva otvorena pitanja razvoja poljoprivrede. Dokle god poljoprivredni proizvodi u politici cena ne budu tretirani kao tržišni proizvodi, već se uzimaju kao element socijalne politike, sve dotle poljoprivreda neće biti u stanju da stvori ni najosnovniju akumulaciju za sopstveni razvoj i stabilno poslovanje.

Poslovodni savet SOUR-a

Izvršavanje obaveza — uslov za ostvarivanje prava

»Informacija o poslovnim rezultatima prvog kvartala može imati samo informativan karakter,« je rečeno na poslovodnom savetu SOUR-a, održanom 22. maja meseca u Ljubljani.

Na sednici su razmatrani i polazni osnovi za formiranje rizičnog fonda za unapređivanje izvoza. Članovi poslovnog saveta su ocenili polazne osnove kao dobar temelj, sa time da će se morati još dopuniti. Živa diskusija odvijala se takođe povodom odluka SIV-a o obaveznom vraćanju cena proizvođa na nivo iz februara meseca. U SOUR-u će se, na osnovu prvih procena, morati sniziti cene raznovrsnih roba za oko 50 miliona dinara. Ali, postavlja se pitanje, ko treba da snosi negativne razlike u ceni za robu koja predstavlja zalihu trgovinskih organizacija. Predloženo je, da ovu razliku snose proizvođači, stoga će biti potrebno da se sa njima zaključi odgovarajući sporazumi.

Interesantna je bila takođe informacija o uključivanju članica SOUR-a u jugoslovansku agenciju za označavanje artikala — YANA. Prva članica SOUR-a, koja je pokazala potrebu za ovakvom odlukom, je »Mercator-Emba«, a verovatno će joj uskoro slediti i ostale.

Centralna tačka dnevnog reda je svakako bila razmatranje poslovnih rezultata, postignutih u prva tri meseca ove godine. U tom periodu je u SOUR-u ostvareno 1,2 milijarde dinara akumulacije i 1,9 milijarde dinara za reprodukciju, ali ovaj uspeh ubrzo zasenjuje činjenica da je 21 organizacija udruženog rada u SOUR-u poslovala sa gubitkom. Ukupno iznose gubitci čak 252 miliona dinara, pri čemu je 27 organizacija poslovalo na ivici gubitka, zbog čega nisu bile u stanju uneti u poslovni fond ni jedan jedini dinar. Čak 81 odsto gubitaka ot-

pada na poljoprivredne organizacije.

U diskusiji bile su izražene dosta kritične reči, dok je samokritike bilo manje, što dokazuje da su pojedinci još uvek isuviše zagledani u sebe i svoje sposobnosti, što nije u skladu sa postignutim poslovnim rezultatom. Svim diskutantima bila je zajednička ocena da je položaj izuzetno težak, te da se u takvoj situaciji ne nalaze samo oni koji su poslovali sa gubitkom, već da problemi mogu celokupan SOUR.

Ovakvim zaključkom složio se i Miran Goslar, predsednik poslovnog odbora, koji je naglasio, kako mnogi još uvek nisu svesni toga, te još uvek isuviše usko i ograničeno gledaju na sopstvene interese, dok nisu sposobni da vide interese SOUR-a kao celine.

»Ne smemo se uzdati u to, da je rezultat poslovanja u prva tri meseca netipičan i beznačajan,« napomenuo je drug Miran Goslar. »Još nikada u istoriji SOUR-a situacija nije bila toliko crna, ne samo sa aspekta mentalne situacije, već i sa aspekta perspektive.

Ne možemo se oslanjati ni na pomoć državnih organa, pošto ovi mnogo pričaju, ali malo urade. Verovatno nismo iskoristili sve unutrašnje rezerve, što se može zaključivati na osnovu rezultata pojedinih OUR-a, jer se može zaključivati na osnovu rezultata pojedinih OUR-a, jer su čak između istovrstnih grana delatnosti ogromne razlike. Uzorci toga mogu se tražiti u kadrovskoj problematici, kao i u odnosu do rešavanja teškoća. Samo u povećanju prihoda mogu se primetiti kod srodnih organizacija razlike od 36 do 120

odsto, a isto tako razlike postoje i kod obrtnih sredstava.

Nedopusno velike su i razlike u ličnim dohocima. Imamo gubitake koji primaju prosečno 40 hiljada dinara ličnog dohodka, a sa druge strane imamo solidne organizacije sa visokom akumulacijom, u kojima radnici primaju samo 30 hiljada dinara ličnog dohodka. U prva tri meseca ove godine prosečni lični dohodak u SOUR-u iznosio je 32.627,00 dinara.

U nastavku drug Goslar je naglasio da smo isuviše bezbrižni i zagledani sami u sebe. Svako pravi sopstvene računice i uopšte ga ne interesuje, kako će njegovo ponašanje uticati na ostale članice reproduktivnog lanca, što se naročito pokazalo prilikom integracije, kada nismo bili u stanju da rešimo ni jedan lokalni problem, ni da uspostavimo nove veze. Integracije je prouzrokovala labavljenje lveza u SOUR-u, stoga nismo više toliko efikasni u radu, a srećamo se i sa nizom problema koji nas mogu dovesti u ozbiljne teškoće. Ovo se veoma plastično pokazuje u saradnji između članica sistema, te u robnim tokovima.

»Većina nije spremna na promene i samo čeka, kada će im nešto »pasti s neba«. Ne žele ili ne znaju da procene sve pozitivne i negativne posledice pojedine odluke. Preovladava shvatanje da je svako sam zaslužan za ono, što je dobro, dok snosi krivicu za slabosti »neko drugi«.

»Biti moramo svesni činjenice da SOUR, odnosno njegovo rukovodstvo, ne želi da učini ništa, što ne bi bilo u interesu svake naše članice, ali se treba boriti protiv pojedinaca, kada je njihov stav u suprotnosti sa interesom svih ostalih,« naglasio je drug Miran Goslar, te pozvao sve ka zbližanju redova, jer u »slogi je moć.«

»Ne treba slediti samo kratkoročne interese«, nastavio je, »već perspektivama, sa kojima raspolaže sistem, kakav je naš. Niko neće ostati praznih ruku, ako će učiniti sve, što SOUR očekuje od njega u smislu zajedničke politike,« zaključio je diskusiju predsednik poslovnog odbora.

Spet sejemska priznanja

Mile Bitenc

Kupček zlata iz Vojvodine

Morda poročanje iz Novega Sada, beseda teče o 52. mednarodnem kmetijskem sejmu, niti ne bi bilo zanimivo, če ne bi od tam prinesli kup medalj za kakovost naših proizvodov. Stroge komisije so nam podelile kar deset odličij.

Na tem sejmu smo letos sodelovali že četrtič. Istočasno je to bila prva novosadska predstavitev našega novega sozda MERCATOR-KIT. Sejem je bil letos spet v znamenju največjih jugoslovanskih proizvajalcev hrane, ki imajo največ obveznosti ne le do domačega trga, temveč tudi v proizvodnji za izvoz. To je bila hkrati tudi osnovna misel Janeza Zemljariča, ki je otvoril sejem in ki je v otvoritvenem govoru poudaril, da se z doseženimi rezultati na področju kmetijske proizvodnje lahko pohvalimo, vendar pa, da imamo predvsem do izvoza še velike obveznosti.

Med spremljajočimi dogajanja novosadskega sejma je bila posebno zanimiva predstavitev držav v razvoju. Sodelovalo jih je kar 55 od skupno 78 držav iz vseh celin. Med njimi je bilo 1.600 jugoslovanskih razstavljalcev.

Mi smo se predstavili podobno kot na sejmu v Kranju in na osrednjem »sozdovskem« prostoru predstavili naše kmetijske proizvajalce in živilsko industrijo. Pestrost naših proizvodov in kup priznanj je botrovalo velike-

mu zanimanju obiskovalcev in poslovnih partnerjev.

Z mnogimi med njimi so v času sejma stekli uspešni poslovni pogovori.

V naslovu sem zapisal, da smo z Novega Sada prinesli kupček zlata. Res je, na ocenjevanjih vin

Delček razstavnega prostora v Novem Sadu: vitrina M-AK Krško s tremi medaljami za kakovost. Foto: Nada Podlogar

in mesnih izdelkov smo dobili letos skupno kar 10 priznanj.

Največ izdelkov so poslali na ocenjevanje postojnski mesarji — 15. Zato ni čudno, da so dobili nagrade kar za pet svojih proizvodov. Zlato medaljo si je »prislužil« kraški pršut, postojnski klobasi, neverški klobasi in kraškemu zašinku pa so prisodili srebrno medaljo med tem ko je bronasto odličje tokrat dobila mortadela Pivka.

Tudi »vinarji« se domov niso vrnili praznih rok. Metličanom se bo od slej lesketalo zlato za metliško črnino in belokranjski rose, Krčani pa bodo v svoje vitrine postavili kar tri medalje. Sremlčan beli in modra frankinja sta dobila zlato, cviček pa bronasto medaljo.

Omeniti moram še posebnost, ki je vzbudila zares veliko zanimanja med obiskovalci in popestrila sejmsko monotonost. To je bil dan kmečkega turizma, ki je bil pripravljen v sodelovanju Kompana in Mercatorjeve ZKZ Mozirje v paviljonu Kmečkega glasu. Razen ponudbe kmečkega turizma s prospekti, spiskom kmečkih domačij, cenami in vsem kar sodi zraven, so naši Mozirčani »pričarali« delček domačnosti in gostoljubja z bogato obloženo kmečko mizo. Obiskovalci so lahko poizkušali savinjski želodec s hrenom, suhe krljice, domačo potico, hlebce kruha spečenega v krušni peči, domače žganje... Vse to je spremljala še naša narodno zabavna glasba, ki jo je s citrami izvajal Karli Gradišnik. Škoda, da se za kaj takega nismo dogovorili v okviru skupne sozdovske predstavitve.

Nanosove vesti

Nanosove vesti

Trimesečni poslovni rezultati Nanosa

Edita Žiberna

Tozd Trgovina Rakek še vedno v izgubi

Splošni neugodni pogoji poslovanja, pogoji poslovanja trgovine, ter še neizkoriščene notranje rezerve tozdov Mercator-Nanosa so tudi v prvih treh mesecih letošnjega leta vplivali na dosežene rezultate poslovanja. Zaradi padanja kupne moči se še najprej zmanjšuje fizični obseg prodaje (predvsem tekstila, pohištva, tehničnega blaga...) Razlika v ceni ostaja na ravni preteklega leta. Pomanjkanje lastnih virov za pokrivanje osnovnih in obratnih sredstev se nadaljuje, s tem ko obrestna mera hitro narašča.

Težnje proizvajalcev po plačevanju blaga vnaprej in združevanju sredstev oziroma sovlaganju se tudi nadaljujejo, kar dodatno vpliva na povečanje kreditov in s tem obresti. Vendar pa so povezovanja ter združevanja dela in sredstev s proizvajalci nujna za pridobitev blaga, ki ga ni dovolj na tržišču oziroma za zagotovitev redne oskrbe. Na področju pospeševanja notranjih blagovnih tokov še vedno nismo dosegli bistvenih premikov, kar podvaja potrebo po obratnih sredstvih in povečuje stroške poslovanja...

Ce upoštevamo porast cen v trgovini na debelo in drobno se je v I. trimesečju letošnjega leta v primerjavi z lanskim zmanjšal fizični obseg prodaje v trgovini na debelo za 7,7 odstotka v trgovini na drobno pa za 3,5 odstotka kar znaša v povprečju 5 odstotkov. Čista razlika v ceni je v prvih treh mesecih leta 1985 naraščala nekoliko hitreje od rasti prodaje, zaradi direktnega prikazovanja danih ugodnosti proizvajalcev (za pospeševanje prodaje) skozi razliko v ceni, kar smo v lanskem letu prikazovali v drugih prihodkih. Hitrejša rast čiste razlike v ceni od rasti prodaje se kaže pri grosistih, v maloprodaji pa je ostala nespremenjena.

Celotni prihodek in porabljen sredstva DO NANOS so porasla v prvem trimesečju letos v primerjavi z lanskim primerjalnim obdobjem za 71,8 odstot-

ka, plan pa je dosežen 21,6 odstotno. 21,4 odstotno je dosežen tudi plan prodaje trgovskega blaga, kar je normalno za prve tri mesece, ko dosegamo po ustaljeni dinamiki prodaje okrog 20 odstotkov plana. Materialni stroški so naraščali za 34 odstotkov počasneje od rasti celotnega prihodka, drugi materialni stroški pa 23 odstotkov hitreje. 80 odstotkov drugih materialnih stroškov predstavljajo obresti za kredite za obratna sredstva, ki so se v primerjavi z lanskim I. trimesečjem povečale za 94 odstotkov.

Primerljivi dohodek (za prvo trimesečje 1984 usklajen z določbami novega zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka) je porasel v obdobju, ki ga primerjamo za 71,7 odstotka, plan pa je dosežen 20 odstotno! Osebnih dohodkov pa so naraščali 15,5 odstotka hitreje od rasti dohodka, ker smo se dogovorili, da bodo zaradi slabših doseženih rezultatov poslovanja v prvih treh mesecih naraščali v skladu s planiranimi, ne pa dejansko doseženimi rezultati poslovanja. V preteklih letih je namreč prihajalo do velikih razkorakov med izplačanimi OD v prvih in zadnjih mesecih v letu.

Povprečni čisti izplačani osebni dohodek je znašal v DO NANOS v prvih treh mesecih letošnjega leta 32.103 dinarjev, kar je 84,6 odstotkov več kot v lanskem primerjalnem obdobju.

ju. Realni OD so v DO Nanos porasli v tem obdobju realno za 7,5%.

Positivni ostanek čistega dohodka je znašal v DO NANOS v I. trimesečju 1985 din 31.339.676 in smo ga začasno razporedili na: poslovni sklad (17.715.423 dinarjev), rezervni sklad (8.727.269 dinarjev) in sklad skupne porabe (4.896.984 dinarjev).

Kot je bilo predvideno je TOZD Trgovina Rakek poslovila z izgubo in sicer v znesku din 12.455.498.

Storilnost (produktivnost) gledano skozi dohodek in prodajo na zaposlenega se je v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem povečala za 73,2 odstotka kar pomeni, upošteva je porast cen, da je ostala na ravni preteklega leta. Fizični obseg prodaje je sicer padel, vendar se je število zaposlenih na podlagi delovnih ur zmanjšalo za 13 delavcev (prilagajanje možnostim prodaje), kar vpliva na hitrejšo rast dohodka na zaposlenega od rasti dohodka v masi.

Gospodarnost (ekonomičnost) – v prvih treh mesecih letošnjega leta smo dosegli 107,8 dinarjev celotnega prihodka na 100 dinarjev porabljenih sredstev, kar pomeni toliko kot v lanskem obdobju, ki ga primerjamo. Ker nismo investirali in ker zaloge trgovskega blaga niso naraščale hitreje od rasti prodaje so povprečno uporabljena poslovna sredstva naraščala 50 odstotkov počasneje od rasti dohodka. Tako se je donosnost poslovanja izboljšala v obdobju, ki ga primerjamo za 25,5 odstotkov – od 4,93 dinarja dohodka na 100 din po- prečno uporabljenih poslovnih sredstev v prvih treh mesecih lanskega leta, na 6,19 dinarjev v letošnjem prvem trimesečju.

Spremembe letnega plana Nanosa

Edita Žiberna

Več denarja za počitniška stanovanja in trgovine

V drugem delu letnega planiranja smo zaradi hitre rasti cen povečali prodajo trgovskega blaga, glede na doseženo v letu 1984, za povprečno 60 odstotkov (prej 40%)

Elemente plana smo uskladjali z dejansko doseženimi rezultati poslovanja (rast razmerja) v letu 1984 (prej ocena poslovanja za leto 1984) s tem, da smo leto 1984 prilagodili določbam novega zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka.

V financiranje delovne skupnosti in razvoja AOP smo vključili še financiranje razvoja počitniških zmogljivosti, v znesku din 2.000.000, kar pomeni v letu 1985 prispevek 0,134% od planiranega dohodka TOZD. Ostale prispevne stopnje so ostale nespremenjene.

Z namenom, da bi usposobili celotno zgradbo počitniškega doma v Savudriji in nabavili dodatna počitniška stanovanja v

gorskem svetu, bomo že v drugi polovici leta 1985 začeli z izvajalnimi deli.

Preuredili bomo del depandanse v stanovanje za stranko, za kar bo po predračunski vrednosti potrebno zagotoviti din 3.960.000.

Z deli bomo nadaljevali v letu 1986, to je v začetku naslednjega srednjeročnega obdobja in sočasno preuredili drugi del depandanse za kar je po predračunu potrebnih 3.631.200 din. Sredstva naj bi zagotovili z združevanjem v sklad skupne porabe DSSS. V drugi polovici leta 1986 nameravamo začeti s preurejanjem stanovanja, v počitniškem domu, v počitniške sobe in sanitarije s tuši ter nato nadaljevati s preureditvijo

ostrejša in ostalimi vzdrževalnimi deli. Za sanacijo počitniškega doma v Savudriji je po sedanjih predračunskih vrednostih potrebno zagotoviti 18.211.200 din. V novem srednjeročnem obdobju pa predvidevamo, da bi kupili dodatne zmogljivosti v gorskem svetu s tem, da se za vsako stanovanjsko enoto predvidi približno 4 milijone dinarjev. Sočasno je potrebno zagotoviti še sredstva za tekoče vzdrževanje in za kritje izvensezonskih stroškov.

To pomeni, da bi morali v tem obdobju za namene usposoditve in razširitve ter vzdrževanja počitniških zmogljivosti v planu Delovne skupnosti skupnih služb v skladu s planom DO zagotoviti letno 4–5 milijonov dinarjev v skladu skupne porabe, oziroma v petih letih približno 25 milijonov dinarjev.

Spremembe plana investicij v letu 1985 (investicije, ki jih

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

Kako mora postopati pristojni organ v slučaju, ko ni izbral izmed prijavljenih kandidatov za sklenitev delovnega razmerja nobenega kandidata, čeprav so izpolnjevali vse formalne pogoje.

ALI IMA DELAVEC, KI IZPOLNJUJE POGOJE ZA POLNO OSEBNO POKOJNINO PRAVICO DO ODPOVEDNEGA ROKA?

Postopek v takih primerih je določen v 27. členu Zakona o delovnih razmerjih, ki pravi, da če ni nihče od prijavljenih kandidatov izbran, lahko pristojni organ določi, da sklne delovno razmerje za določen čas, vendar največ za 1 leto, z enim od prijavljenih kandidatov. To pa le v slučaju, da je taka zaposlitev neogibna, zaradi nemotenega opravljanja del oziroma nalog.

Postavlja se tudi vprašanje, kolikokrat je mogoče zaporedoma skleniti tako delovno razmerje.

Sodna praksa dovoljuje, da se tako delovno razmerje sklne večkrat za določen čas, vendar se mora vsakokrat opraviti predpisani postopek. To se lahko ponavlja, dokler se ne prijavi ustrezen kandidat, ki izpolnjuje predpisane pogoje.

V 173. členu zakona o delovnih razmerjih je določeno, da delavcu, ki izpolni pogoje za polno osebno pokojnino po zakonu o pokojninskem zavarovanju, delovno razmerje preneha, razen če pristojni organ v TOZD da soglasje, da se delavcu nadaljuje delovno razmerje.

Iz besedila navedenega člena torej izhaja, da preneha delavcu delovno razmerje po samem zakonu, to je z dnem izpolnitve določenih pogojev. TOZD ali delovna skupnost ugotovi, da je delavec izpolnil pogoje in mu s tem dnem preneha delovno razmerje. Nima torej pravice do odpovednega roka, saj je že vnaprej vedel, kdaj mu bo delovno razmerje prenehalo.

Navedeno stališče je potrdilo tudi Sodišče združenega dela Slovenije v odločbi S 1063/83.

Nanosovi veterani

Sergej Paternost

Rada se spominja nekdanjih zabav

Tokrat predstavljamo Jožo Vilhar, ki je v Nanosu zaposlena neprekinjeno od 1956 – več kot 29 let.

Delati je začela kot 16 letno dekle v Prestanku, kjer je bila takratna uprava Nanosa. Sprva je delala v komercialni službi, nato pa je bila premeščena v računovodstvo, kjer še vedno opravlja delo referenta za prometni davek.

V petdesetih letih so delali od sedmih zjutraj do štirih popoldne, le od 12. do 13. ure so imeli prosto za kosilo in tedaj so igrali odbojko, nogomet, poleti pa so se kopali v bližnjem potoku.

Blago je bilo večinoma nepakirano za maloprodajo, zato so takratni uslužbenci morali večkrat zapustiti pisarniško delo in pomagati ostalim delavcem pri pakiranju ali pri drugih fizičnih delih. Takrat je bilo v Nanosu zaposlenih le 45 delavcev.

Ceprav je bilo delo naporno in so prebili na delu zaradi oddaljenosti pretežni del dneva, pa se Joža spominja tudi prijetnih trenutkov, ki so jih doživljali na raznih zabavah in izletih, ki so jih sami organizirali.

delno financiramo iz združenih sredstev na ravni SOZD).

V letošnjem letu bomo pričeli z deli razširitve in posodobitve parketa v Postojni. Ker se bo prvotna zmogljivost (prodajna in skladiščna površina) povečala s 1000 m² ter zaradi podražitev povečujemo predračunsko vrednost naložbe z 80 milijonov na 18 milijonov dinarjev. Adaptacija SP v Prezidu je nujna, ker lokal ne ustreza inšpekcijskim kriterijem in ga bodo v nasprotjem primeru zaprli. Prodaja te trgovine pa je predstavljala v le-

Joža Vilhar, referentka za prometni davek, ena redkih delavk iz petdesetih let Nanosa.

Kljub dolgoletnemu delovnemu stažu je Joža še vedno mladostna in polna življenjske energije kar ugodno vpliva na mlajše sodelavce.

tu 1984 15 odstotkov celotne dosežene prodaje TOZD.

Namesto planirane investicije TOZD Preskrba Portorož – SP Vrsar s predračunsko vrednostjo 20 milijonov dinarjev, vnašamo v letni plan investicij; razširitev skladišča prehrane v Luciji s predračunsko vrednostjo 14 milijonov in ureditev pisarniških prostorov v Piranu v Turist-market Piran, s predračunsko vrednostjo 8 milijonov dinarjev. Trgovine v Vrsarju ne bomo gradili ker ne bi obratovala celo leto ampak le v poletni sezoni.

Nanosove vesti

Desetletnica družbene prehrane v Nanosu

Sergej Paternost

Hrana bi lahko bila bolj pestra...

Prejšnji mesec smo s skromno slovesnostjo proslavili 10. obletnico obrata družbene prehrane v Nanosu.

Z ustanovitvijo obrata družbene prehrane so se za zaposlene v DSSS, v TOZD Grosist in TOZD Izbira, razen delavcev v trgovinah, začeli boljši časi glede prehranjevanja. Obrat družbene prehrane ali »menza« kot ga običajno imenujemo, je v pritličnih prostorih novozgrajenega trakta. Prostor, ki je dokaj velik in lično urejen, služi tudi za večje sestanke.

Od ustanovitve dalje vodi »menzo« Ivan Gornik, ki smo ga že predstavili v prejšnji številki glasila.

Kot vodja kuhinje je prav tako zaposlen že od same usta-

novitve, Joža Vekar, kuharici Mira Bajc pa od 1976 leta, Albina Marinšek zaposlena pa od leta 1978.

Običajno je prehrana v »menzi« dobra, sicer pa se včasih sliši tudi kakšna pripomba, da bi bila lahko bolj pestra. Povedati moramo, da se zaposleni zelo trudijo, da bi ustregli željam vseh, kar je zelo težko, pa ovira so tudi stroški prehrane, ki rastejo iz dneva v dan.

Ob jubileju čestitamo vsem zaposlenim in jim želimo še mnogo uspeha pri njegovem delu.

Ob 10-letnici delovanja obrata družbene prehrane v M-Nanosu v Postojni so bila zaposlenim podeljena skromna priznanja. Z leve proti desni: Joža Vekar, Mira Bajc in Albina Marinšek. Foto: Sergej Paternost

Vodja Kuhinje Vekarjeva sprejema čestitke in skromno priznanje ob 10-letnici delovanja menze. Foto: Sergej Paternost

— Mi priporočate kakšno posebno knjigo za dopust?
— Ja. Hranilno!

Nanosove vesti

Za prvi trgovski ples v restavraciji Blagovnice Cerknica je vladalo veliko zanimanje kar dokazuje velika udeležba predvsem delavcev trgovine.

Delavci Nanosovega Grosista so zaplesali

Marjan Šušteršič

Prireditve s srečelovom v celoti uspela

Ideja, da bi organizirali trgovski ples, ki se je porodila že lani, je bila aprila letos tudi izpeljana.

Dejstvo, da je v »predalčku«, iz katerega je tudi sindikat za svojo dejavnost prejemal finančna sredstva, vedno večja praznina, je pospešilo odločitev, da si sindikat potrebna sredstva zagotovi na druge, izvirne načine.

Trgovski ples z zabavnim programom, nastopom humorista ter srečelovom, (ki je bil glede na število ter kakovost

dobitkov, glavna nagrada je bil TV sprejemnik, osrednja točka prireditve), je bil v gostinskih prostorih Nanosove Blagovnice v Cerknici.

Poudariti moramo, da so dobitke za srečelov prispevali naši različni dobavitelji, za kar se jim iskreno zahvaljujemo, v imenu sindikata ter kolektiva tozda Grosist.

Prav povezava med dobavite-

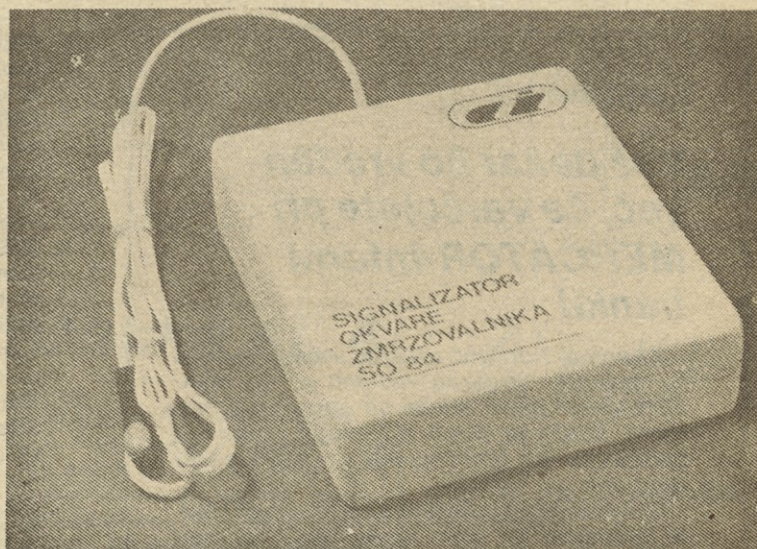
li oziroma proizvajalci ter trgovino pa je še kako pomembna pri našem vsakdanjem delu. Zato, nas tudi take in podobne akcije še bolj zbližajo ter odkrijejo probleme, ki so nam bili še včeraj tako tuji.

Ko smo ob zaključku prireditve potegnili črto, smo ugotovili, da je bil trgovski ples uspešen, skupna želja vseh zaposlenih pa je, naj bi postal tradicionalen kot ples vseh delavcev Nanosa.

Novo na tržišču

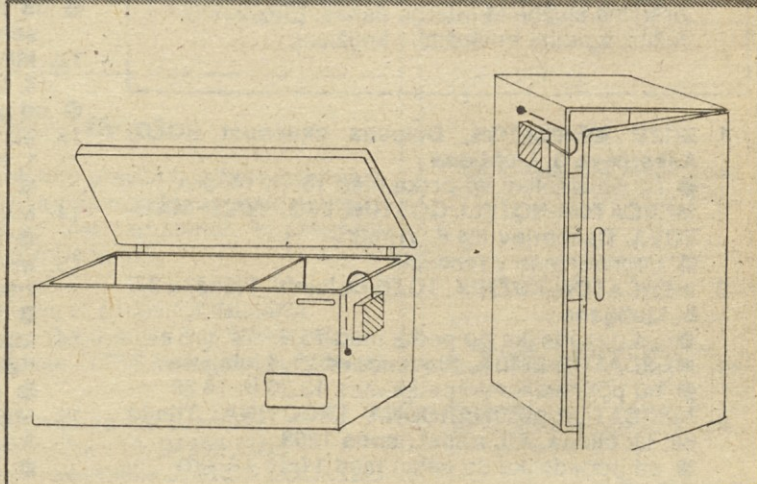
Zasebna obrtna delavnica Žigon iz Postojne je začela izdelovati baje učinkovite signalizatorje okvare zamrzovalnika. Signalizator z zvočnim signalom opozarja, če se temperatura dvigne nad dovoljeno. Vgradnja nove naprave je zelo enostavna in jo lahko opravijo kupci sami. Signalizator napajata dve bateriji in vračunani v njegovo ceno. Signalizator dviga temperature v zamrzovalniku, ki ima enoletno garancijo, lahko naročite pri M-Nanosu, TOZD Grosist Postojna.

Peter Marinšek

Nanosove vesti

Nanosove vesti, redna priloga časopisa MERCATOR, glasila delavcev in kmetov sozda Mercator Ljubljana. Ureja uredniški odbor: Franc Dolenc, Irena Jurca, Franc Koščak (odgovorni urednik), Sergej Paternost (tehnični urednik), Joško Veselič in Edita Žiberna. Sedež uredništva Nanosovih vesti: M-Nanos, Postojna, Tržaška c. 59, telefon (067) 21-441

Iz ponudbe Contalovega zastopstva

Stane Jesenovec

Za ljubitelje kakovostnega zvoka

Tozd Contal, zastopstvo tujih firm na Titovi 66, iz se-stava Mercator-Mednarodne trgovine, s prodajalno na Titovi 93 in prikazom zvokovnega in slikovnega prodajnega programa v izloži Autocommerca na vogalu Trdinove in Titove ceste, je izbral za tokratno srečanje z bralci našega glasila tri novosti iz zvočne ponudbe podjetij TENSAL, in BENYTONE. Pojdimo od enostavnjšega k bolj zapletenemu, lahko pa tudi od cenejšega k dražjemu.

Vsi, ki bi se radi zbuiali s pomočjo radia in brniča, se lahko odločijo za nakup radia z uro s svetlečo številčnico TENSAL CR 2210. Radio ima obliko 110 x 110 x 100 mm velike, kocke. Sprejema srednji in UKV val, ima 0,5 W moči in še vrsto naprav, ki vas zanesljivo spodijo iz postelje. Cena: 95 DM in pripadajoče dinarske dajatve.

CS 1100 in CS 2200 pa sta radio-kasetnika japonske tovarne CROWN. Prvi je šibkejši (2 x 2,5 W/sin) in ima le en kasetnik, drugi pa ima v zvočnikih 2 x 3,5 W/sin moči in dvojni kasetnik. Oba imata zvočnika, ki ju je mogoče ločiti od osrednjega ohišja. Sprejemata s pomočjo teleskopske antene programe na srednjih in dolgih ter UKV valovih v mono ali stereo tehniki. Imata vgrajen mikrofoni. Ker se bliža čas počitnic, je dobrodošel tudi podatek, da je mogo-

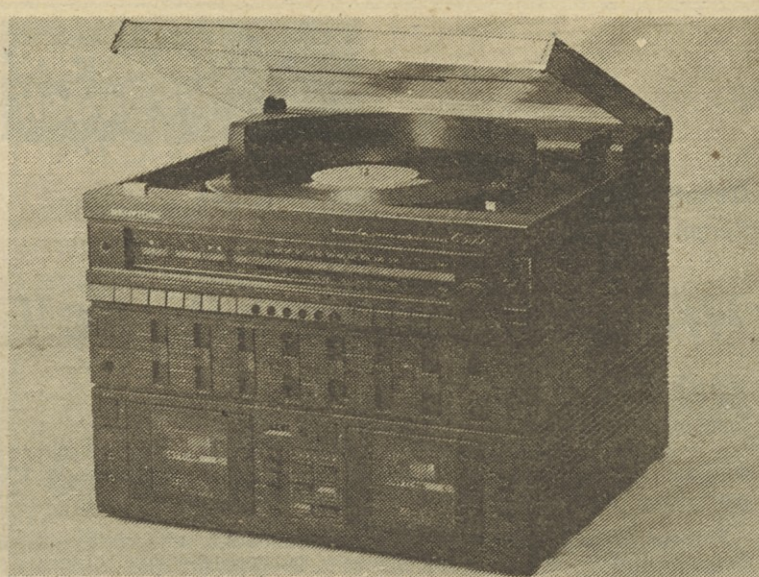
če napajati CROWN CS 1100 tudi z baterijami. Cena za enostavnejši radio s kasetnikom je 207 DM, za boljši pa 260 DM in seveda pripadajoče dinarske dajatve.

Vodja zastopništva Zdenko Mir nas je opozoril še na najnovejši HI-FI in STEREO glasbeni sistem BENYTONE C 500 L.

»Če rečem, da ima navedeni glasbeni sistem 29 komandnih elementov, je to že lahko izziv vsem, ki imajo radi v enem kosu dvojni kasetnik, radio, ojačevalec, gramofon in seveda zvočnika ob njem. Navedel bom le nekaj posebnosti, ki govorijo v dobro C 500 L. V navodilih za uporabo smo med drugim zapisali, da »zagotavlja nepotvrjeno Hi-Fi reprodukcijo in najboljše vsestranskost«. Prednost radia je v tem, da je mogoče nastaviti z UKW prednastavitvijo pet programov, ki

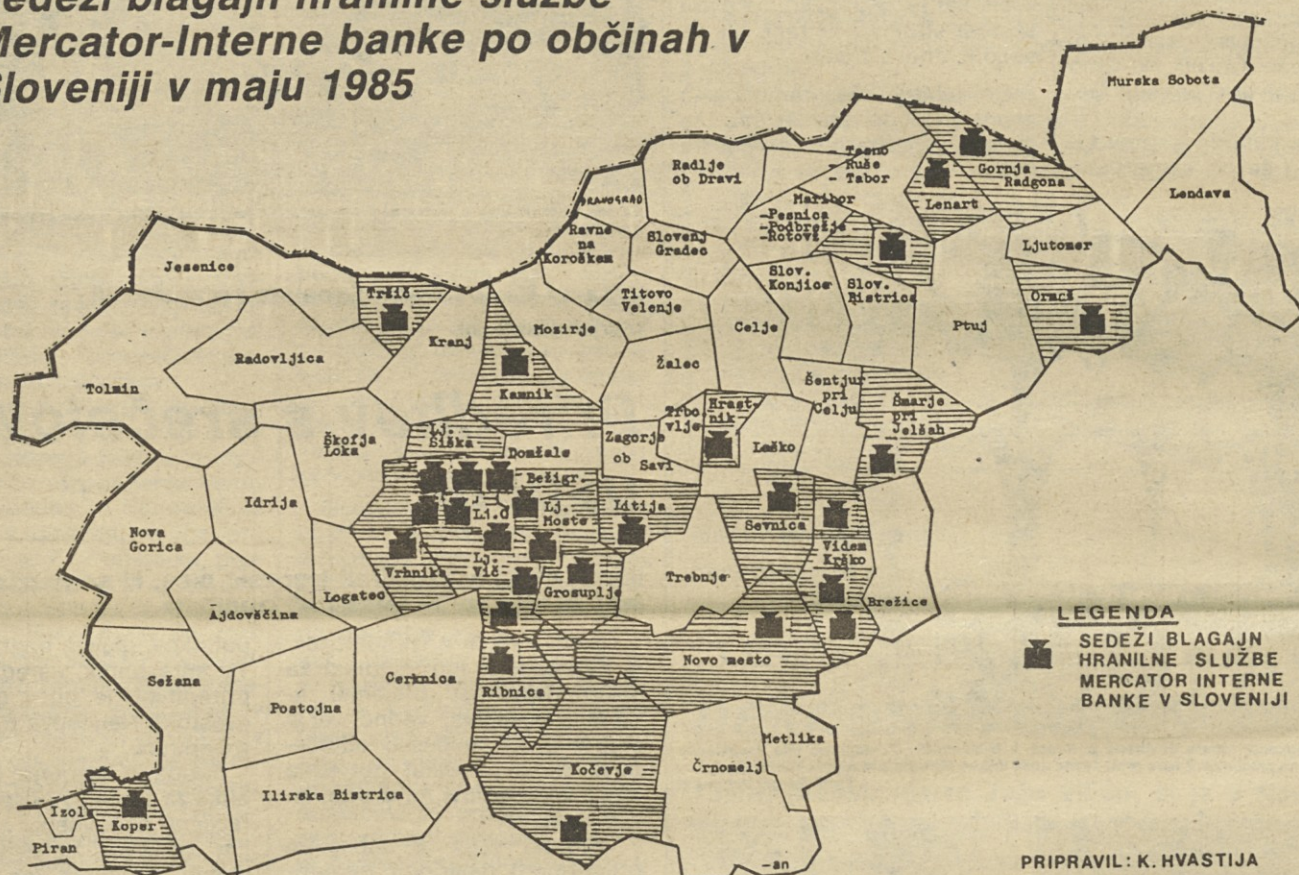
jih najpogosteje poslušamo. (V Ljubljani obvezno 102,4 megaherca – radio GLAS Ljubljane op. p.). Kasetnika imata sistem Dolby, ki duši šume pri snemanju in predvajanju. Dva kasetnika omogočata običajno in pospešeno (!) kopiranje kaset. To prednost močno cenijo nekateri kupci. Imata tudi avtomatsko nastavitve jakosti snemanja, tako da ni potrebna prisotnost pri presnemavanju ali snemanju z gramofona ali radia. Pomembno je tudi, da je prirejeno snemanje za navadne, železne in kromoksidne magnetofonske trakove v kasetah.

To je le nekaj izjemnosti tega sistema, ki ima 70 W zvočnike, za katerega boste odšteli 1950 švicarskih frankov in pripadajoče dinarske dajatve,« je izluščil iz obilice zanimivih tehničnih in prodajnih podatkov sogo-vornik.

Firme Benyton se spominjajo številni kupci po sistemu, ki ga je bilo mogoče kupiti v začetku tega desetletja. Tokrat pa je prišel v našo prodajalno bogatejši, a kljub temu ne predrag sistem C 500 L. Lahko zapišemo, da je po obliki in videzu ličen, pa tudi njegove tehnične in reprodukcijske sposobnosti bodo pritegnile številne ljubitelje dobrega zvoka.

Sedeži blagajn hranilne službe Mercator-Interne banke po občinah v Sloveniji v maju 1985

LEGENDA

SEDEŽI BLAGAJN HRANILNE SLUŽBE MERCATOR INTERNE BANKE V SLOVENIJI

PRIPRAVIL: K. HVAŠTIJA

V premislek

Vaš denar bo vreden več, če varčujete pri MERCATOR-Interni banki!

Za komaj 7-dnevno naložbo vašega denarja na navadno vlogo na vpogled pri MERCATOR-Interni banki dobite od obresti tolikšno vsoto, kot bi jo dobili pri drugih poslovnih bankah za isto glavnico šele po dobrem mesecu dni.

Obveščamo vas, da lahko dvigate in polagate prihranke pri vseh naslednjih blagajnah hranilne službe M-Interne banke. (Seznam izrežite, zganite in vložite v knjižico).

1. SOZD MERCATOR, Delovna skupnost SOZD, Aškerčeva 3, Ljubljana
● od ponedeljka do petka med 10. in 14. uro.
2. MERCATOR-HOTELI GOSTINSTVO, TOZD MANTOVA, Cankarjev trg 6, Vrhnika
● neprekinjeno v recepciji
3. MERCATOR-ROŽNIK, TOZD Dolomiti, Tržaška 37/b, Ljubljana
● od ponedeljka do petka med 10. in 14. uro
4. MERCATOR-EMBA, Slovenčeva 21, Ljubljana
● od ponedeljka do petka med 13.30 in 14.30
5. MERCATOR-MEDNARODNA TRGOVINA, Titova 66, Ljubljana, XII. nadst., soba 1209
● od ponedeljka do petka med 11. in 14. uro
6. MERCATOR-MEDNARODNA TRGOVINA, TOZD Steklo, Titova 36, Ljubljana, XIV. nadst., soba 3-4
● od ponedeljka do petka med 11. in 14. uro
7. MERCATOR-MEDNARODNA TRGOVINA, Poslovalnica MERCATOR-Turist, Tavčarjeva 6, Ljubljana
● od ponedeljka do petka med 9. in 18. uro in ob sobotah med 9. in 12. uro
8. MERCATOR-ROŽNIK, TOZD Grmada – DISKONT, Slovenčeva 23, Ljubljana
● od ponedeljka do petka med 9. in 15.30
9. MERCATOR-SADJE ZELENJAVA, Poljanska 46/a, Ljubljana
● od ponedeljka do petka med 6. in 13. uro
10. MERCATOR-VELEPRESKRBA, TOZD TMI, Mesarska 1, Ljubljana
● od ponedeljka do četrtega med 6.30 in 14. uro in ob petkih med 6.30 in 12. uro
11. MERCATOR-ROŽNIK, TOZD Golovec PE Sava, Valvazorjev trg 15, Litija
● od ponedeljka do petka med 8. in 18. uro in ob sobotah med 8. in 12. uro
12. MERCATOR-ROŽNIK, TOZD Golovec, Leninov trg 4, Ljubljana-Fužine
● od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro
13. MERCATOR-STP HRASNINIK, Trg Franca Kozarja 1, Hrastnik
● od ponedeljka do petka med 8. in 13. uro
14. MERCATOR-ZARJA Ormož, Mestni trg 4, Ormož
● od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro
15. MERCATOR-PRESKRBA Krško, Cesta krških žrtev 47, Krško
● od ponedeljka do petka med 6. in 14. uro
16. MERCATOR-ETA Kamnik, Kajuhova pot 4, Kamnik
● od ponedeljka do petka med 7. in 12. uro
17. MERCATOR-MODNA HIŠA, Maribor, Partizanska 3-5, Maribor
● od ponedeljka do petka med 11. in 14. uro
18. MERCATOR-VELEPRESKRBA, TOZD Trgopromet, Ljubljanska cesta 18, Kočevje
● od ponedeljka do petka med 6. in 13. uro
19. MERCATOR-HOTELI GOSTINSTVO, TOZD Sretnič, Trg Matije Gubca 3, Krško
● od ponedeljka do petka med 7. in 15. uro
20. MERCATOR-TRGOAVTO Koper, Repičeva 6, Koper
● od ponedeljka do petka med 8. in 13. uro
21. MERCATOR-VELEPRESKRBA, TOZD Standard, Glavni trg 3, Novo mesto
● od ponedeljka do petka med 10. in 13. uro
22. MERCATOR-ROŽNIK, TOZD Jelka, Ribnica, Šeškova 52, Ribnica
● od ponedeljka do petka med 8. in 11. uro
23. MERCATOR-ROŽNIK, TOZD Preskrba Tržič, Trg svobode 27, Tržič
● v ponedeljek med 6. in 13. uro, v sredo med 6. in 14. uro, na dan izplačila osebnega dohodka in naslednji dan med 6. in 13. uro okoli 18. v mesecu
24. MERCATOR-JELŠA Šmarje, Šmarje pri Jelšah
● od ponedeljka do petka med 7. in 13. uro
25. MERCATOR-PEKARNA Grosuplje, Gasilska 2, Grosuplje
● od ponedeljka do petka med 6.30 in 14. uro
26. MERCATOR-KOPITARNA Sevnica, Prvomajska 8, Sevnica
● od ponedeljka do petka med 7. in 13. uro
27. MERCATOR-AGROKOMBINAT Krško, Cesta krških žrtev 52, Krško
● od ponedeljka do petka med 6. in 13. uro
28. MERCATOR-POTROŠNIK, Trg osvoboditve 15, Lenart v Slovenskih goricah
● od ponedeljka do petka med 6. in 13. uro
29. MERCATOR-SLOGA, Partizanska 12 a, Gornja Radgona
● od ponedeljka do petka med 7. in 15. uro, ob sredah pa med 7. in 17. uro

	Z. OSEBA IZ KEKCA	ZDRAV. RASTL.	DEL. ORG. V CELJU	5. ČRKA	TRSKA	KAVIN NA DONESTEK IZ KORENIN	RIBJE JAJCE	JOD	MOŽOLTA YOST		LESKO - VAC	KEMIC. SNOV	ČRNOG. OBNORS. LETOVI - ŠČE	DEL VOZA	POST SCRIPTUM	PREBIVA - LE SOSEDOJE DRŽAVE	DRJAL		METER		
										ANALI POČIVANJE								KRAVJI GLAS OS. ZAIM. HNOŽ.	ČLOVEK V MLADOSTI	PLAHE - NICA	
	IDELO - VALEC OSIN	NAŽIV KRAJ OB DRAVI		... IN KRIK				ENA OD HERCAT. DEJAVN. NOVI SVET										NAROD. OSVOB. BOJ			
PASTIR OVNOV					DELI TV APARA - TOV					SLIKAR ŠUBIC				BEOITJEC OMANITEV				RINA			
TEKST - TOVARNA V ZAPUŽAH					ZNAMKA ŠVICAR. UR					SOLMI2. ŽLOG KLIMAK - TERIJ				VRSTA MAŠCOBE				RIMSKO PODZEM - LJE			
REK. ŽENSKO IME			ČEŠKA FILMSKA IGRALKA BEROVA	NIKOLI		18. ČRKA		2. SAMOG						FARROW			AR	POLITIK LON KAMBODJA			
KRUTI RIMSKI ČEŠAR					ZNANI DISCO KLUB V LJUBLJ.			NIVO				SEAD / MEMIC HELIŠČE						KARLOVAC			
LETOPIŠ					MEDMET			CANKAR SIMON POKEC			EDEN OD STARŠEV							ŠTEVILLO & DVE NIELAMA	OPORO - RILO	ŽAFON - KI DEŽAV - NIK	DEL TEDNA
RJEKA			IVI KOROŠEC OMAMNA PIJAČA		OKRAJŠ. RAČUN			OBHORS. MESTO V ITALIJI - NAŠA PISMA 4. SAMOG			DELOVNI KANOS						SEVER FOND	SADEŠ AGROKOM - BINAT			
	LADRA POLJSKO ORODJE							ČEBELJI DOM			LITERAR ZVRST	SAMO				UPOR, PUNT, ŠTRAJK					
DEL EVROPE					PRITR - DILNICA				GLAVNI ŠTEVNIK			NETO ALIDA VALLI			PREBIVA - LKA IRSKA	STRAPEN KRISTAL - ALKALO - ID					
18. ČRKA		OS. ZAIM. JEVIRNO IME ZA JAPONSKO			5. ČRKA VEČJA GLASBENA SKLADBA				LUDOLFOV ŠTEVILLO	4. SAMOG ODISEJEV OTOK	BERTON - CELJ OSVEŽIL. PIJAČA				LITER PTIČ, KI NE LETA		5. IN 1. SAMOGL	DEL KOPNEGA V MORJU 15. ČRKA		NIŠ	
ČEŠKA PRITRIL - NICA			DEČEK S ČUDEŽNO SVETILKO	SARAJEVO DEL GLEDA - LIŠČA																	
DEL STENSKA URE							NOVOST	VOTLA MERA NULA							SKL. STAV. V GLASBI M - HG NA VRHNIKI			13. ČRKA	RIMSKA ENA RODNOST, RODILNOST		
GR. BOG LEPOTE								AFRIŠKI PTIČ			ODDELEK RIN. KON - TENICE KRAJ V VOJVOJINI				NAJLEPŠI MESEC V LETU KRINKA		GORJA V ŠVICI	PLAČILNO SRADSTVO SELEN		INDUST. RASTLI - NA	
	KOPALIŠ - ČE NA MOZJU							NIC VLADAR IMAMATA			GORJA PRI RITEKI			MAKARS - KA VRSTA AM - VOJAŠK. REVOLVERJA		KAZALJI ŽAHKE	KONICA BUCHWALD		... BANO SNOB		
SOLMI2. ŽLOG			DAJALNIK DEL SOL - SKE OP - RUENE					KAČA VELIKAN - KA					UMETNA PE - DEM - MNOŽ. HRDEČ, KI LJUBI MOKO						STRAST		
PRIPAD - NIKI ST. SLOVANOV				CITROE - NOV AYTO GR. ČRKA				LJUDSKA KAVJIGA				MESTO V HERCEGOV. M. IME				SL. GLED. IGRALKA SVETEL	LETENJE	SRBSKO GLASILO			
	JUGOSL. TOVARNA GUM IN OBUTVE	LJ. ŽEN - IME KAR JE OBRANO			ARABSKI ZREDEC KORALNI OTOK			VRSTA SADEŽA PREPROS - OROŽJE							ZEMLJA POMOČNIK			GORJA V ŠVICI		ČEBELJI PROIZ - VOD	
STROČAJICA			AFRIŠKA ŽIVAL PRIST. ME - STO JEMEN						OSMI TON							LADO ERZEN KAROL NOVAK			HUDA JEZA		
ZAKONO - DAJSTVO, OBLAST - NOST							GLAS DUŠAN... IZ ZGODBY			EGIP. BOG SONJCA		PRVI LETALEC	PUSČAVNIK VOJAK, STARJUS - KO						PRVA SLOVENJ. FILM. IG. RINA		
GL. MESTO SAVOJE ARABIJTE				JAPONS. MESTO LJUBITELE OAZ									REKA SKOŽI - INNSBRUCK 12. ČRKA				BODEČ FLEVEL RDEČ KRIZ				
ORANJE		GR. BOGO - VI VETROV NEALOKH. PIJAČA						KIP GO - LEGA ŽENSK. TELESJA	AM. FILM IGRALKA WEST	BORIS VAVPOTIČ 1. SAMO - GLASNIK			VRSTA TR - DEGA GO - RIVA ŽNOST - NICE			PODELI - TEV IME - NA M. IME			SL. GL. IGRA - LEC KRISTI - JAN	PRODNIK	
ST. SLOV. FILM					AFRIŠKA ŽIVAL ILOVICA						DRAG KAMEN ŽUPNIK ZANIČLJ								MENE MOŠKI POTOMEČ		
DEL OBRAZA			ŽEN. IME VENEZIA						DOLG OZEK MORSKI ŽALIV TINA LAH						2. SAMO - GLAS (2X)		GREGOR FINK	100 m	BUNJI - ČENJE VERA ALJANČIČ		
										KUBANSKI POLITIK RAUL					OBLAČILO ZA NOGE G. ČRKA						
	HERCE - GOVEC					KRIZANKO GES - TAVILA IN RISALA MAJA HOČEVAR		LJUDSKA REPUB - LIKA			STROKOV - NIŠK ZA LEFOTO							ZNANJA ŽIDINJA IZ VOJNE ANA			

K	O	N	C	E	N	T	R	I	P	A	N	I	M	E	H	Č	A	L	E	C
Z	A	N	K	A	A	P	E	N	I	N	I	L	O	R	E	N				
S	A	V	A	R	O	P	J	A	K	A	C	E	L	E	K	S	I	R	I	
E	M	A	K	I	T	A	R	A	L	A	I	K	N	A	B	I	T	E	K	
A	E	C	A	N	A	D	A	U	R	I	K	A	N	A	B	I	T	E	K	
N	H	I	S	A	B	A	L	A	B	A	R	L	E	C	E	N				
S	K	S	T	D	R	I	T	A	N	K	A	N	J	I	H	T	A			
A	O	S	T	A	L	U	N	A	M	A	R	A	A	U	R	A	I	R	K	
B	O	D	A	M	A	T				K	A	B	R	N	I	K	L	K		
R	O	K	B	O	G	I				A	V	A	L	N	A	P	O	R		
E	P	A	R	I	L	O	K			O	B	J	A	V	E	K	P	O		
P	E	A	R	L	A					B	E	N	A	G	X	M	O	P		
A	R	M	I	J	A					E	R	N	A	S	A	O	T	O		
T	I	B	A	N	K	A				N	O	V	O	S	T	D	R	H	A	L
I	L	E	A	N	A	F	L	M		S	K	O	Č	K	A	R	E	Č	A	
C	A	R	A	T	E	N	E	T	O	M	I	E	V	I	D	R	A	M		
A	A	N	D	S	A	K	A	A		I	V	M	A	A	O					
R	A	L	M	S	P	L	I	L	E	T	M	K	A	S						
S	E	Z	A	M	J	A	T	A	N	O	D	E	R	E	V	A				
H	R	O	V	A	Č	A	U	N	E	S	C	O	K	U	G	L	I	C	A	
O	O	R	O	B	B	P	O	K	E	R	A	N	I	T	A	N				
D	O	L	I	L	P	L	E	T	N	A	A	A	R	N	U	D	I	S	T	
C	O	L	L	I	N	S	J	D	A	N	A	R	T	R	I	N	O	G	I	
B	E	G	I	Č	A	L	V	R	O	D	E	R	E	K	C	I	V	A		
O	N	I	K	S	A	N	Č	O	M	I	G	R	O	A	M	E	R			
G	A	D	T	A	R	A	L	M	I	O	M	K	R	E	T	A				

Nagradna križanka št. 4

V 4. letošnji nagradni križanki je naš gost Pivovarna Union iz Ljubljane. Rešeno križanko pošljite z izpolnjenim kuponom na naš naslov: Mercator - Studio EP, 61000 Ljubljana, Breg 22, s pripisom na ovojnicu »nagradna križanka št. 4« najpozneje do 15. junija. Pivovarna Union bo za tri izžrebane prispevala po en zaboj priznanega piva Union, Studio za EP pa še dve nagradi v obliki reklamnih artiklov.

Izid nagradnega žrebanja križanke štev. 3

Do 15. maja 1985 smo prejeli samo 400 pravih rešitev nagradne križanke. Med temi smo izžrebali 3 nagrajence, ki prejmejo nagrade našega gosta LEKA iz Ljubljane, in dva nagrajenca, ki prejmeta nagrade M-Studia za ekonomsko propagando.

Lekove nagrade prejmejo:

1. Tanja Dolgan, M-Turist, Tavčarjeva 6, 61000 LJUBLJANA
2. Zlatko Kuret, MIP - aranžerstvo, Osojnikova 1, 62250 PTUJ
3. Margareta Bizjak, M-KŽK Gorenjske, DSSS Maistrov trg 7, 64000 KRANJ

Nagrade M-Studia za ekonomsko propagando prejmeta:

1. Anton Umek - upokojenec, Begunjska 19, 64290 Tržič
2. Helena Bombek, M-KZ Logatec, Tovarniška 3, 61370 LOGATEC

KUPON ZA POŠILJANJE KRIŽANKE

Ime in priimek

Točen naslov delovnega mesta
(DO ali TOZD, mesto in ulica)

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnicu pa obvezno pripišite »Nagradna križanka«, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bodo upoštevani.

Mirko Vaupotič

Že s tem zapisom vabimo vse delavce, združene kmete in upokoјence sozda, da se kot tekmovalci ali gledalci udeležijo 8. poletnih športnih iger delavcev in združenih kmetov sozda Mercator-KIT, ki bodo 14. in 15. junija v športnem parku Kodeljevo v Ljubljani.

Za boljšo orientacijo prilagamo temu obvestilu tudi dve skici, s katerih je razviden položaj, športnega parka Kodeljevo v Ljubljani, zborno mesto vseh edeležencev na platoju pred Mercator-Sadje zelenjava in parkirišču za avtobuse pri Mercator-TMI, oziroma razpored tekmovališč in ostala mesta dogajanj v samem športnem parku. Kljub temu, da so priprave še v teku (članek je napisan dober mesec pred igrami), lahko že dodamo tudi predvideni »dnevni red« prireditvev.

V petek, 14. junija, bodo le predtekmovalja v tenisu, mallem nogometu, kegljanju in streljanju. Razporedi bodo vsem vodjem ekip poslani takoj po opravljenem žrebanju. V soboto ob 7. uri bo zbor vseh udeležencev iger na parkirišču DO Mercator-Sadje zelenjava na Poljanski cesti. Ob pol osmih bo krenil sprevod vseh udeležencev v bližnji športni park Kodeljevo. Nato bo ob 8. uri na nogometnem igrišču slovesna otvoritev z uvodnim ceremonialom, kratkim nagovorom, dvigom zastave iger in uradno otvoritvijo tekmovanj.

Pričetek vseh tekmovanj bo ob 8.30 oziroma po razporedu.

Vsi, ki se žele udeležiti poha-
da na Nanos, v soboto 8. junija
(odhod ob 7. uri izpred zgradbe
SOZD MERCATOR-KIT, Ljublja-
na, Emonska 8), se morajo prija-
viti športnemu referentu Juretu
Jezu, pisмено, na naslov SOZD
MERCATOR-KIT – za KORŠ –
Ljubljana, Emonska 8, ali po te-
lefonu (061) 221-038, najkasneje
do 5. 6. 1985. Prevoz bo organi-
ziran s posebnim avtobusom.
Stroški prevoza so simbolični –
le 300 dinarjev. Poravnati jih
morate pri športnem referentu
do odhoda, – MV

Naslednji pohod je predviden za soboto, 23. junija, na Blegoš nad Škofjo Loko. Zbor udeležencev je ob 6. uri na avtobusni postaji v Ljubljani pri avtobusu, ki vozi na relaciji Ljubljana-Škofja Loka-Ziri (odhod avtobusa ob 6.20). Prijavite se ravno tako Juretu Ježu na zgornji naslov. Avtobusni prevoz plača vsak sam na avtobusu. — MV

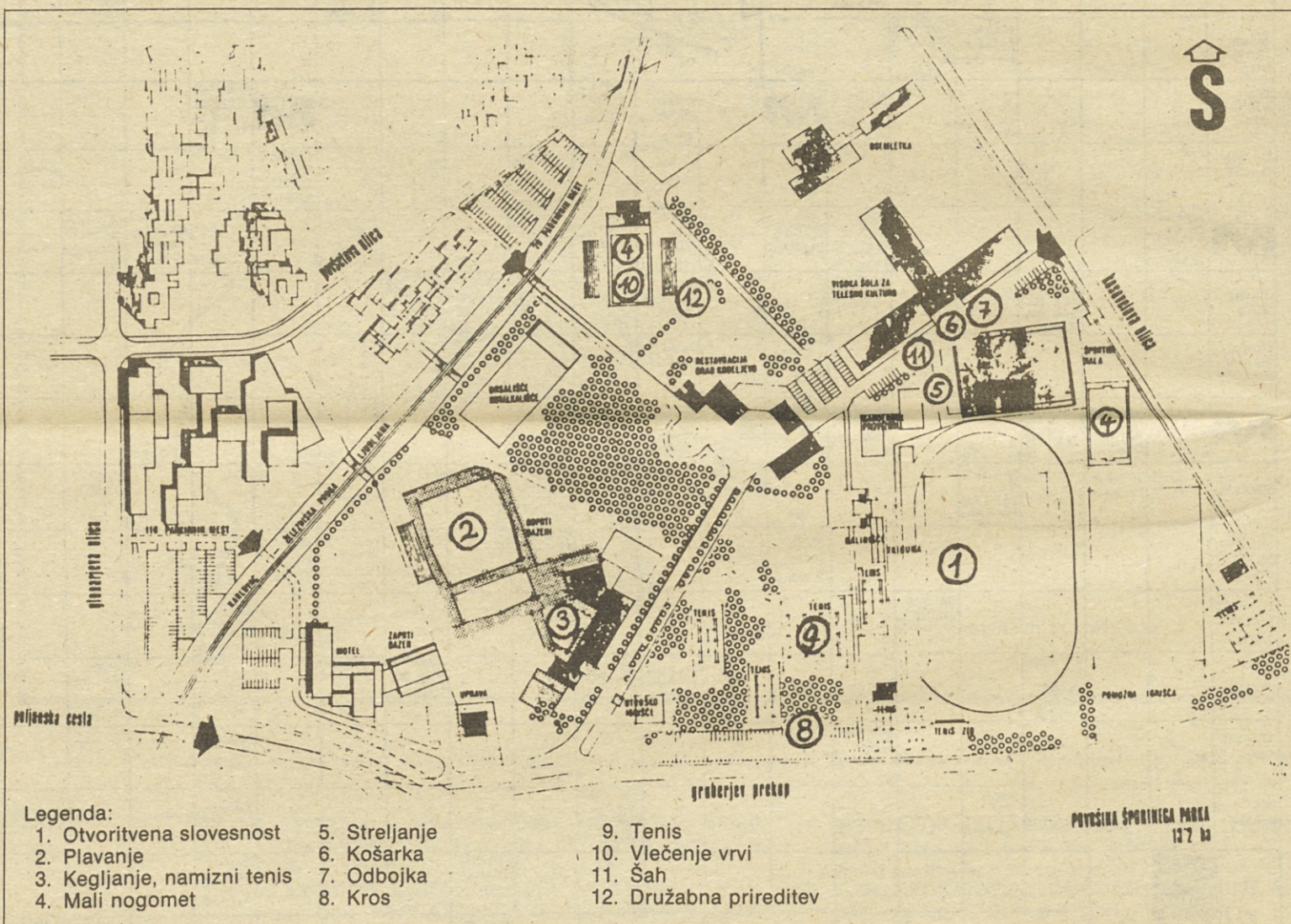
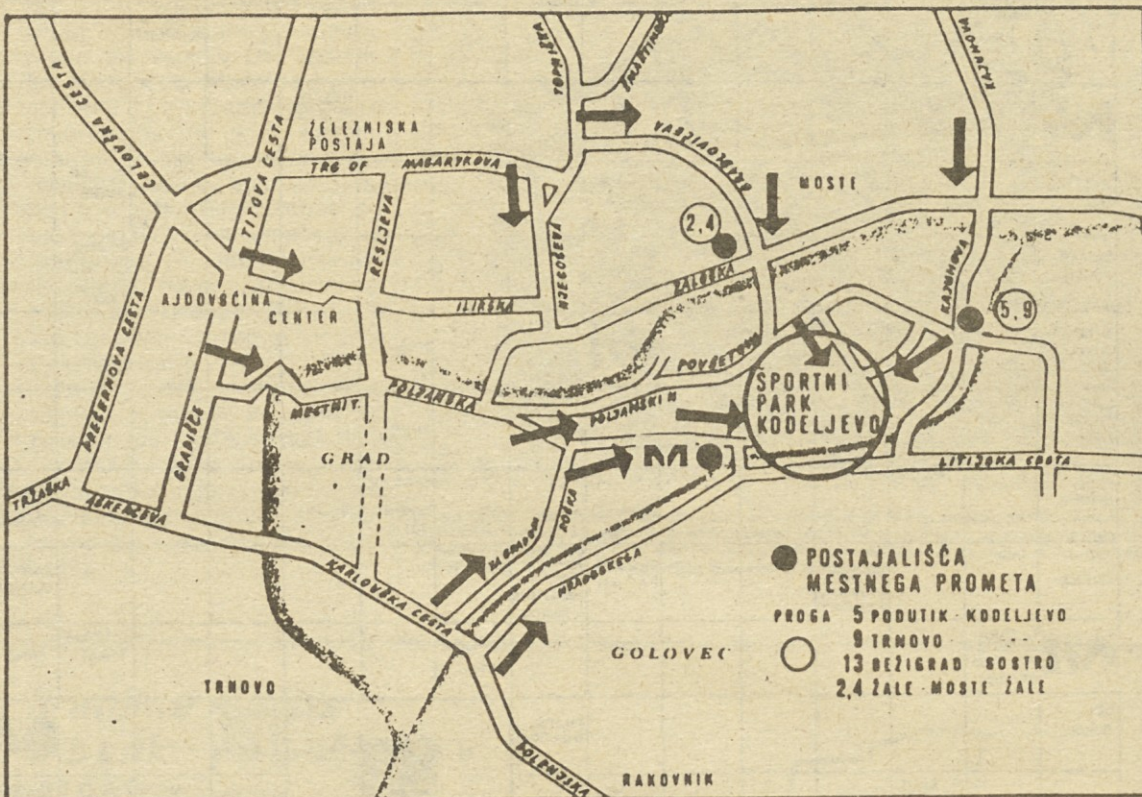
foto antiksa

križanke - ljubljana
nedelja 16. junij 1985 od 8^h-14^h

Organizator bo tekmovalcem pripravil tudi en obrok hrane, popoldne po zaključenem tekmovalnem delu pa bo organizirano tovariško srečanje delavcev, združenih kmetov in upokoencev v športnem parku Kodeljevo.

Ob koncu naj zapišemo samo še vabilo vsem za udeležbo na osmih športnih igrah delavcev SOZD MERCATOR-KIT. Nasvidenje na Kodeljevem – na naši Mercatoriadi!

**Zborno mesto ekip in avtobusno parkirišče
Sadje zelenjava-TMI (Klavnica)**

Planinstvo tokrat zares

Miro Vaupotič

Že lep čas se člani KORŠ odločajo postaviti na noge v okviru svojega programa tudi planinsko dejavnost.

V preteklem letu so bili organizirani z dokaj skromno udeležbo planinski pohodi na Mojstrovko, Komno, Stol, leto poprej tudi na Nanos, vendar pa temu nikakor ne moremo reči »organizirana oblika dela« KORS-a.

Razlogov za to je več. Na prvem mestu je vsekakor bilo kadrovsko vprašanje. Kakorkoli že, letos se je KORS^h v okviru svojega programa odločil, da to dejavnost resnično požiwi.

Planinsko dejavnost je vzel v roke član KORS-a Matjaž Kandus (M-Emba), ki bo nosilec aktivnosti. Pomagali mu bodo vsi člani tega športno rekreativnega odbora v okviru sozda MER-CATOR-KIT.

Pred vami je sedaj program

letošnjih planinskih pohodov. na katere vabimo vse, ki se želijo podati v gore z ostalimi sodelavci sozda. Organizirali bomo naslednje planinske pohode:

8. junij (sobota) Nanos
23. junij (nedelja) Blegoš
14. julij (nedelja) Mojstrovka
10. avgust (sobota) Brana
17. avgust (sobota) Stol
24.–25. avgust (sobota, ne-
delja) Triglav

Kot je razvidno iz programa, predvidevamo za zaključek prvo sezonski vzpon na Triglav. Ker vemo, da ja kandidatov za pohod na Triglav precej, priporočamo vsem, da se za ogrevanje udeležijo pohodov po programu, ki bodo organizirani prej.

Prva seja Koordinaci- jskega odbora za SLO sozda

Na 3. zasedanju delavskega sveta SOZD v aprilu je bil imenovan Koordinacijski odbor za splošni ljudski odbor in družbeno samozaščito SOZD MERCATOR-KIT. Sestavljajo ga predsedniki komitejev za SLO in družbeno samozaščito in drugi za to področje odgovorni delavci TOZD in DO. Na svoji prvi seji, ki je bila 22. maja letos v Ljubljani, so se člani odbora, dogovorili o globalnih in konkretnih nalogah tega organa. Te so predvsem usklajevanje in urejanje odnosov med družbenopolitičnimi skupnostmi ter skrbijo za izobraževanje in usposabljanje delavcev za naloge obrambe in samozaščite.

Vesna Bleiweis

**Iz dela
organov sozda**

**Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd
Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina**

Glasilo delavcev in združenih kmetov Sozda Mercator-KIT, n. sub. o., Ljubljana, Emonska 8. Izdaja Center za obveščanje SOZD Mercator-KIT. Uredništvo: Aškerčeva 5, 61000 Ljubljana. Odgovorni urednik in novinar, tel. 221-044, tajnica redakcije 218-522, int. 74. Ureja uredniški odbor v sestavi: Kristina Antolič, Marko Bokai, Marko Glazar, Jože Kirm, Meta Malus, Sergej Paternost, Alenka Por, Ljuba Sukovič in Mirko Vapotič.

Odgovorni urednik: Jaro Novak.
Novinar: Andrej Dvoršak.
Tehnični urednik: Dušan Lajovic.
Tiska ČGP Delo Ljubljana.
Glasilo prejemaajo delavci, združenji kmetje, učenci in upokojenci
sozda Mercator-KIT. Izhaja zadnji
petek v mesecu. Naklada 16.000
izvodov. Po mnenju pristojnega
republiškega organa je glasilo
oproščeno temeljnega davka od
prometa proizvodov.